MŪKUSALAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

“Atveries pilsētai! Ļaujies pārsteigumam!”

EVELĪNA BRIKMANE, KĀRLIS FRĪDENBERGS, ULDIS GRIETENS, UNA KANCĀNE, ELĪNA SERGEJEVA, JĀNIS SPERGA, INGVILDA ŠTRĀLA,
MADARA ZAMARINA, LAURA ZVIRBULE, MARIJA BOGDANOVA, KATRĪNA POTĀPOVA, AKSELS RUPERTS

Rīga, 2018

SATURS

JĒDZIENU SKAIDROJUMS 3
IEVADS 4
1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE 5
1.1. MŪKUSALA RĪGAS ATTĪSTĪBAS KONTEKSTĀ 5
1.2. URBĀNĀS KVALITĀTES, TO NOVĒRTĒJUMS 5
1.3. SABIEDRĪBA 6
1.4. TELPISKĀ STRUKTŪRA 7
1.5. MŪKUSALAS SVID ANALĪZE 12
2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS 13
2.1. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS IZSTRĀDES METODOLOĢIJA UN PROCESS 13
2.2. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI UN IESPĒJAS 19
2.3. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU NOVĒRTĒJUMS 20
2.4. KLĀTBŪTNES KARTĒJUMS 22
2.5 MŪKUSALAS UN RĪGAS PILSĒTAS INTEREŠU TURĒTĀJU REDZĒJUM 23
2.6. RISINĀMIE ATTĪSTĪBAS JAUTĀJUMI MŪKUSALĀ UN TAI PIEGULOŠAJĀS TERITORIJĀS 24
3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA 25
3.1. PLĀNOŠANAS PRINCIPI KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI 25
3.1.1. PLĀNOŠANAS PROCESA VEIDOŠANAS PRINCIPI 25
3.1.2. URBĀNĀS ATTĪSTĪBAS KONCEPTUĀLĀS NOSTĀDNES 26
3.2. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA 27
3.3. TELPISKĀ STRUKTŪRA 32
3.3.1. TELPISKĀS STRUKTŪRAS VEIDOŠANAS PRINCIPI 32
3.3.2. APBŪVES RĀDĪTĀJI UN PARAMETRI 33
3.4. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMI 35
3.4.1. ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PRINCIPI UN URBĀNĀS TELPAS KVALITĀTES 35
3.4.2. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBA LAIKA GRIEZUMĀ 36
3.4.3. FUNKCIONĀLĀ IZMANTOŠANA UN TEMATISKĀS STRUKTŪRAS 40
3.4.4. PIEDĀVĀTIE RISINĀJUMI 43
4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI 50
IZMANTOTIE MATERIĀLI 61
PIELIKUMI 62

JĒDZIENU SKAIDROJUMS

Īslaicīgas jeb pagaidu izmantošanas teritorija - teritorija un tajā esošās ēkas, kurām nav noteiktas funkcijas, tās kalpo kā vieta jauniem izmēģinājumiem un var tikt transformētas un pielāgotas aktuālajām vajadzībām īsā laika posmā, neprasa būtiskus būvniecības risinājumus.

Mentāla jeb emocionāla barjera - cilvēka nevēlēšanās apmeklēt konkrētu teritoriju, kurai nav acīmredzamu fizisko barjeru, bet pretreakciju rada tās vizuālais tēls, kas cilvēkam liekas nesaprotams un viņu atbaida.

Paplašinātā realitāte (*augmented reality*) - ir tiešs vai netiešs reālās vides redzējums, kur esošie elementi papildināti ar datorizētu uztveres informāciju, reizēm vairākos maņu veidos, to starp, vizuālo, dzirdes, taustes, ožas. Tā var būt gan esošās dabiskās vides maskējoša, gan papildinoša. Tā ir telpiska un pasniegta tādā veidā, ka papildina esošo dabisko vidi un uztverama kā daļa no tās.

"*Shared space*" ielas princips - ielas veids bez nodalītām ietvēm, veloceliņiem, kur visi satiksmes dalībnieki ir vienlīdzīgi un pārvietojas ar vienādu ātrumu.

***"Sticky street"* princips -** arhitektūra gar ielām veicina publiskās aktivitātes - pirmā stāva līmenī izvietoti dažādi publiskie pakalpojumi. Vide piemērota cilvēka mērogam un acu līmenim. Šāda vide rada cilvēkam vēlmi pārvietoties lēnām un izbaudīt atmosfēru, radot vēlmi pievienoties.

Teritorijas / Urbānais dzīvīgums - cilvēku klātbūtnes un kustības struktūra Mūkusalas telpā diennakts un nedēļas griezumā.

***"Urban fishing"* princips** - makšķerēšanas veids pilsētvidē.

Urbānais mitrājs - mitrā teritorija Latvijas Universitātes Dabas zinātņu centra apkārtnē, kas kādreiz bija caurstaigājama, veidojot īsāko ceļu uz staciju "Torņkalns", bet pašlaik augstā ūdens līmeņa dēļ ir kļuvusi par nelielam purvam līdzīgu teritoriju, kas vairs nav caurstaigājama.

Urbānās kvalitātes - pēc noteiktiem indikatoriem jeb kritērijiem izstrādāts kvalitāšu, kas raksturo teritorijas ilgtspējību, kopums. Kvalitātes izstrādātas attiecībā pret noteiktu mērķi un tās raksturo dažādi indikatori.

Zināšanu koridors - Pārdaugavā esošo augstāko izglītības iestāžu - Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskās universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte un Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola "RISEBA" - iespējamais sadarbības tīklojums.

IEVADS

Mūkusalas teritorijas attīstības koncepcija izstrādāta Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (turpmāk tekstā - RDPAD) īstenota projekta “Integrēta plānošana un sadarbības modelis degradēto teritoriju revitalizācijai (Baltic Urban Lab)” ietvaros.

Projekta vispārējais mērķis ir pilnveidot pilsētvides plānošanu, izstrādājot un testējot jaunu integratīvu plānošanas pieeju un sadarbības modeli degradētas teritorijas reģenerācijā, palīdzot pilsētai revitalizēt urbāno vidi, izveidojot ilgtspējīgu teritoriju ar kvalitatīvu dzīves un darba vidi.

Projektā tika noteikti šādi galvenie darba uzdevumi:

1. Izstrādāt Mūkusalas attīstības koncepciju;

2. Izstrādāt Mūkusalas telpisko attīstības vīziju;

3. Izstrādāt Mūkusalas kopējo ģenerālplāna koncepciju;

4. Izstrādāt arhitektoniskos un publiskās ārtelpas dizaina risinājumus.

Studentu darba grupa izstrādājusi Mūkusalas attīstības koncepciju, cieši sadarbojoties ar Mūkusalas interešu turētāju grupām - iedzīvotājiem un uzņēmējiem. Darba grupa pārstāv sekojošas nozares: arhitektūra, ainavu arhitektūra, telpiskās attīstības plānošana, transporta inženierbūves, ekonomika (t.sk. nekustamo īpašumu joma), socioloģija, sociālantropoloģija, mārketings.

Izstrādātā darba devīze Mūkusalas attīstībai ir **“Atveries pilsētai! Ļaujies pārsteigumam”.** Tās koncepcija balstās uz diviem būtiskākajiem priekšlikumiem :

1. priekšlikums par elastīgu, “spēlējošu”, pārmaiņām adaptējamu, maināmu urbāno struktūru;

2. urbānās reģenerācijas pieejas priekšlikums, kas ir ne tikai pamats Mūkusalas attīstības koncepcijas īstenošanai, bet tiktu uzsākta šī plānošanas instrumenta pielietošana Latvijā.

Koncepcija sastāv no Mūkusalas struktūras un līdzšinējās tās procesu analīzes, teritorijas attīstības koncepcijas pamatojuma un pašas koncepcijas. Izstrādāts principiāls rīcības plāns koncepcijas īstenošanai. Tā pamatā balstās uz teritorijas reģenerācijas un ilgtspējības principiem, paredzot teritorijas kompleksus risinājumus gan ekonomiskā, gan sociālā, gan fiziskās vides jomā.

Mūkusalai ir jākļūst par vietu, kas cilvēku iedrošina, rosina viņa iztēli, vēlmi radīt un aktīvi iesaistīties teritorijas attīstībā. Tās pamatā ir playable city koncepts, kur pateicoties viedajām tehnoloģijām veidojas radoša mijiedarbība starp cilvēku un apkārtējo telpu. Cilvēks ir gatavs dot savas un saņemt apkārtējās vides zināšanas. Viens no Mūkusalas veiksmīgas attīstības pamatprincipiem ir sadarbība, kas veidojas gan jau esošu un potenciālu uzņēmu un zināšanu centru starpā, radošā atmosfērā papildinot teritoriju ar unikāliem mākslas, vides un ikdienas infrastruktūras objektiem. Tā pastāvīgi augs, iedrošinās un aicinās ar vien jaunus teritorijas lietotājus kļūt par daļu no Mūkusalas un būt piederīgiem tai.

Mūkusalas attīstība balstās radošumā un zināšanās, tāpēc nozīmīgs ir arī jau esošais potenciālais zināšanu koridors, ko veido četras nozīmīgas augstākās izglītības iestādes - LU, RTU, RSU un RISEBA -, kas atrodas Pārdaugavā. Mūkusalai ir jākļūst par daļu no šī sadarbības tīkla, veidojot spēcīgu un nozīmīgu pavedienu tieši izglītības, pētniecības un biznesa sasaistes jomā.

Koncepcijas izstrādē izmantoti jau esošie pētījumi par Mūkusalu, Rīgas domes pilsētas attīstības departamenta sniegtie materiāli, studiju darbi, kas izstrādāti studiju ietvarā, tai skaitā, iepriekš veiktie kursa darbi par Mūkusalas teritoriju. Tika apskatīti un analizēti pilsētu politikas principi, kā arī tuvējā apkārtnē esošie un plānotie nozīmīgākie projekti, kas ietekmētu arī Mūkusalas attīstību.

Dokumentu sējuma sastāvs: tekstuālā daļa ar izklāstītu pilsētbūvniecisko koncepciju, arhitektonisko raksturojumu, labiekārtojuma izveidi, rīcības plānu; pielikumi: “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums”, “Mūkusalas SVID analīze” un 4. tehniski pielikumi - samazinātas planšetu krāsu reprodukcijas.

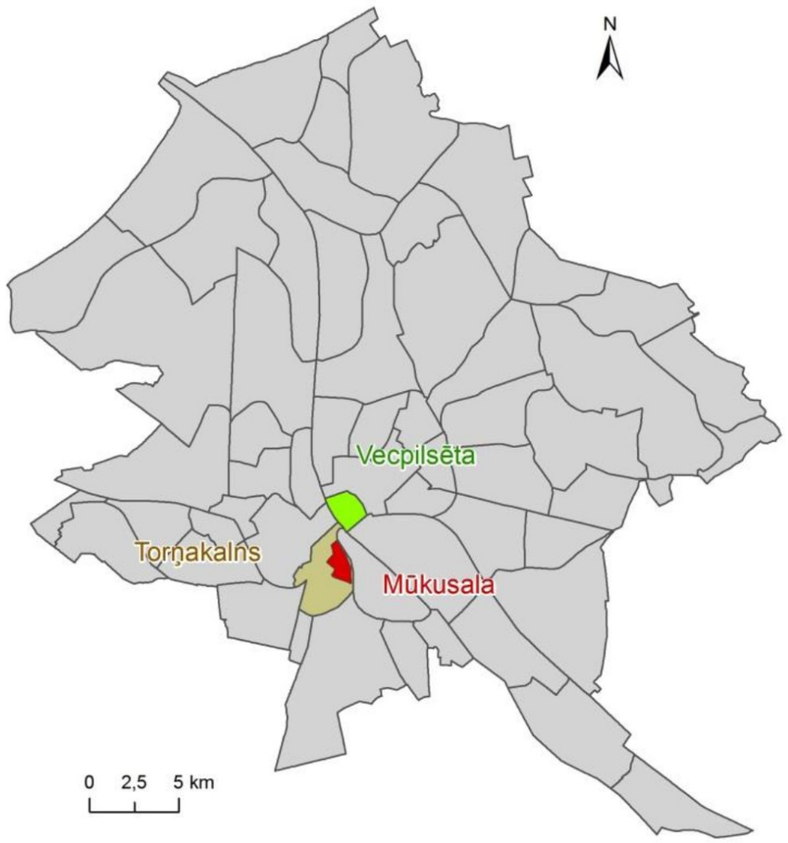

1. attēls. Mūkusalas novietojums Rīgā (Avots: autora veidota shēma, izmantojot izmantojot SIA Envirotech datu bāzi GIS Latvija 10.2)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

1.1. MŪKUSALA RĪGAS ATTĪSTĪBAS KONTEKSTĀ

Mūkusala ir Daugavas upes telpas daļa, kas vēsturiski, līdz 18. gs. otrajai pusei, bijusi gandrīz neapdzīvota sala. Tā tika izmantota galvenokārt kokmateriālu noliktavu ierīkošanai. Teritorija ir zema un mitra, turklāt pastāvīgi cieta no Daugavas plūdiem. Lielā mērā tieši tādēļ Mūkusalas esošā telpiskā struktūra sākusi veidoties salīdzinoši nesen, ap 20. gs. pirmo pusi, kad darbu uzsāka akciju sabiedrība "Ābrama Leibovica foto radio centrāle". Turpmāk Mūkusala turpinājusi attīstīties kā industriāla teritorija, kur dominē ražošanas un noliktavu un darījumu apbūves teritorija, bet gar vietām Jelgavas, daļā Buru un Mūkusalas ielām saglabājusies arī dzīvojamā apbūve.

Teritorija ir iekļauta UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma objekta "Rīgas vēsturiskais centrs" aizsardzības zonā, kas tai skaitā atstāj ietekmi uz Mūkusalas telpisko attīstību - tai zināmā mērā jāpakārtojas vecpilsētas panorāmas saglabāšanai.

Mūkusala, pateicoties esošajām zilajām un zaļajām struktūrām, veido mazpilsētai raksturīgas sajūtas, esot pašā Rīgas centrā. Tai pat laikā tā veido pievilcīgu vidi arī uzņēmējdarbībai, kas spēj nodarbināt vairākus tūkstošus darbinieku gan no Rīgas, gan citām Latvijas vietām. Rīgas kontekstā Mūkusala savieno galvaspilsētas centram raksturīgu uzņēmīgumu ar mazpilsētai raksturīgu mierīgu dzīves vidi. Savukārt šaurākā mērogā, kā daļa no Daugavas kreisā krasta, tuvās Pārdaugavas, Mūkusala veido nozīmīgu lomu tieši uzņēmējdarbības jomā. Teritorijā atrodas dažādu nozaru un lieluma uzņēmumi, kas sadarbojas gan savā starpā, gan ar citiem tuvumā esošajiem.

Teritorijas apkārtnē tiek plānoti vairāki stratēģiski nozīmīgi projekti, kas nākotnē vēl jo vairāk palielinās Mūkusalas teritorijas nozīmi Rīgas pilsētas kontekstā. Tie ir:

- Latvijas Universitātes akadēmiskais centrs - nozīmīgs projekts, kas būtiski mainīs sociālo sadalījumu teritorijā, palielinoties studentu skaitam līdz pat 15 tūkstošiem, kā arī veidojot dažādas pakalpojumu, izklaides un atpūtas iespējas;
- Multimodālais transporta mezgls Torņkalnā - reģionālās autoostas laukuma un ēkas būvniecība, kas sekmēs lielāku un dažādāku iedzīvotāju klātbūtni teritorijā. Projekta ietvaros tiek paredzēts izbūvēt Buru ielas turpinājumu līdz Vienības gatvei un pārbūvēt Vienības gatvi. Tiek izskatīta iespēja savienot Vienības gatvi ar Uzvaras bulvāri, kas nodrošinātu pilnvērtīgu piekļuvi multimodālajam centram;
- Mūkusalas promenāde - nodrošinās papildus iedzīvotāju un teritorijas viesu piesaisti Mūkusalai, iedzīvinot atpūtas/rekreācijas iespējas teritorijā;
- Zaķu salas apbūves projekts - tiks veidota dzīvojamā un biroju ēku apbūve, kas stiprinās arī Mūkusalas kā tuvas teritorijas lomu, piedāvāt pēc iespējas plašākas iespējas arī salas iedzīvotājiem.

1.2. URBĀNĀS KVALITĀTES, TO NOVĒRTĒJUMS

Apkopojot līdzšinējo pieredzi urbāno teritoriju novērtēšanā un par pamatu ņemot trīs novērtēšanas sistēmas –Anglijas (BREEAM-C), ASV (LEED-ND) un Vācijas (DGNB-UD), tika izstrādāts Latvijas apstākļiem piemērojams ietvara priekšlikums urbāno teritoriju ilgtspējas kvalitāšu novērtēšanai, kas ir pielietojams esošu urbāno teritoriju izvērtēšanā, kā arī reģenerācijas un jaunu teritoriju plānošanā. Mūkusalas ilgtspējas novērtējums veikts izvērtējot urbānās kvalitātes pēc noteiktiem indikatoriem jeb kritērijiem, kas izstrādāti attiecībā pret noteiktu mērķi. Attiecīgi tika izskatīti dažādi indikatori un novērtēts, kā tie atbilst Mūkusalai (izmantots atbilstības vērtējums - "jā", "nē" un "daļēji"), nepieciešamības gadījumā paskaidrojot viedokli. Indikatori sadalīti vairākās kvalitāšu grupās - kopiena, publiskā ārtelpa, telpiskā struktūra, mobilitātes infrastruktūra, vide, apbūve, enerģija un komunālie pakalpojumi, inovācija un reģionālā prioritāte (skatīt 1. pielikumu "Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums").

Kopumā tika secināts, ka situācija neatbilst pilsētas ilgtspējīgas attīstības principiem, jo konstatētas neatbilstības lielai daļai indikatoru. Šāds teritorijas kvalitāšu novērtējums attiecībā pret indikatoriem ļauj konstatēt, kuri faktori Mūkusalā būtu jāuzlabo vai jāmaina un līdz ar to palīdz nonākt līdz konkrētākām rīcībām, kas jāņem vērā izstrādājot teritorijas attīstības koncepciju.

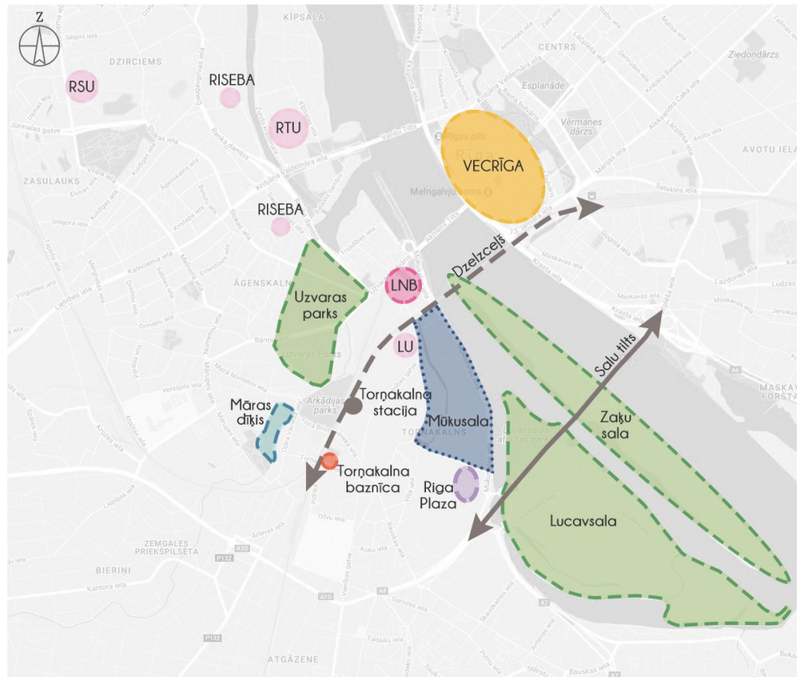

2. attēls. Mūkusala Rīgas kontekstā (Avots: autora veidota shēma, 2018)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

1.3. SABIEDRĪBA

Mūkusalas teritorijā, lai arī tā ir neliela, ietilpst dažādas funkcionālās un telpiskās struktūras, līdz ar to arī iedzīvotāju sociālais profils ir dažāds. Ieinteresēto pušu identificēšana ir viens no galvenajiem posmiem, lai izprastu Mūkusalas sociālo profilu.

Sabiedrība un tās viedoklis ir viens no dzinējspēkiem, veidojot telpu. Mūkusalas teritorijā nozīmīgākās interešu turētāju grupas ir - iedzīvotāji, uzņēmēji, strādājošie, studenti un organizācijas, kas pašlaik teritorijā darbojas. Lai izprastu sabiedrības intereses attiecībā uz Mūkusalu, veikts galveno un teritorijā esošos interešu turētāju grupu apskats.

Iedzīvotāji:

Iedzīvotāji Mūkusalā ir viena no mazāk pārstāvētajām grupām, bet tieši iedzīvotāji ir tie, kuri teritorijā uzturas pastāvīgi un uz viņiem izmaiņas teritorijā atstāj lielāko ietekmi. Kopējais iedzīvotāju skaits ir neliels - ap 420, un vidējais blīvums 1-10 iedz./ha. Liela daļa iedzīvotāju Mūkusalas teritorijā dzīvo vairāk nekā 10 gadus, ir sava mājokļa īpašnieki un neplāno mainīt savu dzīvesvietu. Iedzīvotāji ir savā starpā pazīstami, līdz ar to veido stabilu kopienu, kas ir nozīmīgs potenciāls teritorijas attīstībai. Iedzīvotāju vecuma struktūra ir dažāda - gan darbspējas vecuma, gan pēc darbspējas vecuma, gan jaunās ģimenes ar bērniem.

Neskatoties uz plašajām darba iespējām, reti kurš Mūkusalas iedzīvotājs arī strādā teritorijā.

Biežāk iedzīvotāji pārvietojas ar sabiedrisko transportu, aptuveni trešdaļa pārvietojas ar auto, pārējie pārvietojas ar kājām vai velosipēdu.

Uzņēmēji:

Mūkusala kļūst ar vien pievilcīgāka uzņēmēju vidū, ko norāda pieaugošais uzņēmumu skaits teritorijā un vēlme paplašināt uzņēmējdarbību, nepametot teritoriju. Pašlaik teritorijā darbojas 672 aktīvi uzņēmumi, kas pārstāv dažādas nozares (finanses, informācijas un komunikācijas pakalpojumus, tirdzniecība un pat ražošana u.c.).

Lielākā daļa uzņēmumu, kas darbojas Mūkusalas teritorijā, ir mazie uzņēmumi ar darbinieku skaitu līdz 49. Lielākie uzņēmumi pēc 2016. gada apgrozījuma ir: SIA "Tele2" (111 mlj. EUR), SIA "Green Trace" (96 milj. EUR), SIA "GLOBAS TRANSPORT SOLUTIONS (GTS)" (26 milj. EUR), SIA "TIMWELL BUNKERING" (22 milj. EUR) un SIA "Tele2 Shared Service Center" (19 milj. EUR). No minētajiem uzņēmumiem pirmie divi (SIA “Tele 2” un SIA “Green Trace”) ietilpst Latvijas TOP 51 uzņēmumu vidū ar lielāko apgrozījumu. Daļa uzņēmumu Mūkusalā darbojas nesen 1-5 gadus, taču ir arī ilglaicīgi uzņēmumi, kuri teritorijā savu uzņēmējdarbību veic vairāk nekā 11 gadus. Mūkusalā ir izveidojusies pozitīva uzņēmējdarbības vide, uzņēmumi tiek attīstīti individuāli, kā arī sadarbojas savā starpā, piemēram, tiek pārdalītas funkcijas, vai piedāvāti un saņemti dažādi pakalpojumi.

Strādājošie:

Mūkusalā esošie 672 uzņēmumi nodarbina aptuveni 4 160 strādājošos, kas skaita ziņā ir vislielākā pārstāvētā teritorijas lietotāju grupa. Vairāk nekā trešā daļa no visiem nodarbinātajiem atrodas Mūkusalas biznesa centra teritorijā, līdz ar to šīs teritorijas daļas pēc darba dienas beigām, kā arī brīvdienās ir tukšas.

Studenti:

Pašlaik aptuvenais studentu skaits Mūkusalas teritorijā ir 2 500 studenti, kas studē Latvijas Universitātes dabaszinātņu akadēmiskajā centrā. Tomēr, attīstoties studentu pilsētiņai, plānotais studentu skaits teritorijā varētu sasniegt līdz pat 15 500. Studentu pilsētiņas projektā ir paredzēts būvēt ne tikai studijām domātās ēkas un dienesta viesnīcas, bet arī paredzēts, ka pirmajos stāvos tiks izvietoti arī pakalpojumu objekti - kafejnīcas, veikali, izklaides un atpūtas vietas (LU, 2016). Līdz ar to būs nepieciešami būtiski infrastruktūras uzlabojumi, kā arī pieejamāks sabiedriskais transports, jo īpaši attīstoties "zināšanu koridoram", kas ar LU savienotu vairākas nozīmīgas universitātes un augstskolas, kā Rīgas Tehniskā universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte un Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolu.

Organizācijas:

Mūkusalā darbojas iedzīvotāju biedrība "Buru iela 5", kuras mērķis ir pārstāvēt iedzīvotāju viedokli saistībā ar apsaimniekošanas jautājumiem, kā arī apmierina tās vajadzības, kas saistītas ar dzīvokļu un dzīvojamo namu koplietošanas telpu izmantošanu. Ir darbojusies arī domubiedru grupa "Tuvā Pārdaugava", kuras iniciators bija Latvijas Nacionālā bibliotēka, ar vēlmi iepazīt un sadarboties ar citām teritorijā esošajām kultūras, izglītības, izklaides un atpūtas organizācijām. Lai arī šobrīd biedrība “Tuvā Pārdaugava” neveic aktīvu darbību, tai nākotnē ir potenciāls savu darbību atsākt un iesaistīties Mūkusalas teritorijas attīstībā kā nozīmīgam spēlētājam.

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

1.4. TELPISKĀ STRUKTŪRA

Kopumā Mūkusalas telpiskā struktūra veidojusies haotiski un fragmentāri bez vienotas vīzijas. Lielākoties īpašumi teritorijā ir privāti pārvaldīti, apbūve nav strukturēta un veidota pēc kāda vienota principa. Arī publiskās ārtelpas struktūrā nav saskatāms vienots koncepts, tā ir saposmota, jaušams veidojusies pati no sevis - vietām iestaigātas takas, vietām izveidoti privāti stādījumi. Publiskā ārtelpa pakārtota tranzīta koridoriem, bez vienojošiem elementiem vai savstarpējiem savienojumiem.

Dzīvojamā apbūve koncentrējusies teritorijas dienvidu daļā, ap Buru ielu un Jelgavas ielu, kā arī atsevišķas ēkas izvietotas ziemeļos, Mūkusalas ielas tuvumā. Savukārt plašākā biroju apbūve atrodas teritorijas ziemeļu daļā, starp Kīleveina grāvi un Mūkusalas ielu. Izglītības funkcija "ienākusi" teritorijas tiešā tuvumā, Jelgavas ielas ziemeļos attīstoties Latvijas Universitātes studentu pilsētiņai, bet izklaides un brīvā laika pavadīšanas iespējas ir teritorijas centrālajā daļā, kur atrodas Drifta halle, restorāns “Annas dārzs”, tējnīca *Materia* un Mūkusalas Mākslas salons, kas ne tikai piedāvā izklaides un brīvā laika pavadīšanas iespējas, bet arī kalpo kā radošuma veicinātāji Mūkusalas teritorijā. Tomēr agrākā funkcija mūsdienās arvien jaušama teritorijā - atsevišķi rūpnieciskie objekti atrodas gan Mūkusalas ziemeļos, gan dienvidos. Ņemot vērā rūpniecisko un darījumu teritoriju izplatību kopumā, Mūkusalā joprojām dominē uzņēmējdarbība, lai arī laika gaitā tā lielā mērā mainījusi formu.

3. attēls. Teritorijas funkcijas (Avots: autora veidota shēma, 2018)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

Pēc apbūves struktūras, Mūkusalas dzīvojamās apbūves zonās gan ēku skaita, gan platības ziņā dominē 1 līdz 2 stāvu apbūve, bet teritorijās, kur notiek aktīva saimnieciskā darbība, piemēram, Mūkusalas biznesa centrā, apbūves augstums ir līdz 8 stāviem, kas ir lielākais stāvu skaits Mūkusalā. Teritorijā ir atsevišķas ēkas, kuru stāvu skaits nav nosakāms to specifiskās konstrukcijas dēļ.

Blīvāka apbūve ir izveidojusies Mūkusalas austrumu daļā, teritorijā, ko ieskauj Kīleveina grāvis, Mūkusalas iela, Buru iela un Laivu iela. Teritorijas gar Buru un Jelgavas ielu nav blīvi apbūvētas, tajās dominē mazstāvu (1 - 3 stāvi) dzīvojamo ēku apbūve. Mūkusalā esošā apbūve veidojusies dažādos laika posmos, teritorijā ir gan ēkas, kas celtas pirms 1918. gada, gan 21.gs. celtas ēkas.

Nelielajā Mūkusalā izvietotas ne vien dažādas apbūves teritorijas un funkcijas, bet arī barjeras, kas apgrūtina brīvu pārvietošanos starp tām. Identificēti divi barjeru veidi - fiziskās, kas apgrūtina kustību un piekļuvi, un emocionālās - barjeras, kurām trūkst atbilstošu vizuālo un funkcionālo elementu, lai ieinteresētu cilvēkus atrasties noteiktu teritoriju tuvumā vai iekšienē.

4. attēls. Shwarzplan (apbūves struktūra) (Avots: autora veidota shēma, 2018)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

Būtiskākās fiziskās barjeras Mūkusalā pašlaik ir Kīleveina grāvis, kā arī gar to izvietotie augstie betona nožogojumi, kas sašķeļ teritoriju divās vertikālās daļās un apgrūtina sasaisti starp tām, kā arī Mūkusalas iela, kas liedz brīvu piekļuvi Daugavas promenādei. Izteikta barjera teritorijā ir arī dzelzceļš, kas atdala Mūkusalu no Klīversalas. Savdabīga barjera – t.s. urbānais mitrājs - izveidojusies teritorijas tuvumā, pie Latvijas Universitātes studentu pilsētiņas - vieta ir pārāk mitra, lai pa to būtu iespējams bez grūtībām pārvietoties (vai pārvietoties vispār), turklāt teritorija arī robežojas ar dzelzceļu, kā rezultātā ir traucēta piekļuve Mūkusalai un iespēja no Mūkusalas nokļūt uz citām Torņakalna un Āgenskalna apkaimju teritorijām, piemēram, Uzvaras parku.

Par emocionālajām barjerām teritorijā un tās tiešā tuvumā var uzskatīt trolejbusu parku un finieru rūpnīcas apkārtni Mūkusalas ziemeļrietumos, kuru raksturs spilgti kontrastē ar apkārtējās teritorijas iezīmēm. Kā emocionālas barjeras izveidojušās arī ieejas uz Mūkusalas biznesa centru un teritoriju, kur atrodas bijusī Akvalande, Drifta halle - tās nezinātāju nepārliecina, ka minētās ir brīvas piekļuves teritorijas, kā arī neaicina tās apmeklēt un izzināt. Arī Mūkusalas iela ir ne tikai kā fiziska barjera, bet arī emocionāla, jo, lai arī atsevišķās vietās to ir iespējams šķērsot un piekļūt Daugavas promenādei, blakus esošā intensīvā auto satiksme nemudina izmantot esošo promenādi.

5. attēls. Barjeras (Avots: autora veidota shēma, 2018)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

Satiksmes plūsmas Mūkusalā ir fragmentāras – maģistrālās plūsmas teik virzītas cauri ierobežotas caurlaidspējas krustojumiem, kā rezultātā gan rīta, gan vakara maksimuma stundās veidojas sastrēgumi. Sastrēgumi liek meklēt jaunus ceļus autovadītājiem, kā rezultātā papildus tiek noslogtas mazās ielas (Jelgavas, Akmens ielas). Esošajā situācijā Mūkusalas ielas pilda C kategorijas ielas funkciju un tai ikdienā ir jāuzņem arī smagā autotransporta plūsmas virzienā uz un no Rīgas ostas.

Mūkusalas ielas divas braukšanas joslas katrā virzienā rada barjeru starp apbūvi un Daugavu, bet nepieciešamo ielas caurlaidspēju tās nespēj nodrošināt. Sastrēgumi ietekmē arī sabiedrisko transportu un šķietami tuvais Rīgas centrs rīta un vakara maksimuma stundās ir ilgs galamērķis. Jāpiebilst, ka Jelgavas ielā sabiedriskais transports iebrauc tik reti, ka cilvēkiem izdevīgāk ir doties uz attālākām pieturām Uzvaras bulvārī. Neesošā velo infrastruktūra Mūkusalā neveicina alternatīvu pārvietošanās veidu izmantošanu, bet gājēju ietves ne visur ir ierīkotas un to platumi dažviet neļauj brīvi izmainīties pat diviem pretim nākošiem cilvēkiem bez uzkāpšanas uz brauktuves.

Bez apbūves un mobilitātes infrastruktūras, Mūkusalas teritorija ir bagātīga arī ar zilajām struktūrām (ūdeņiem) un dažāda veida zaļajām struktūrām, gan dabiski veidojušām, gan iedzīvotāju iekoptām.

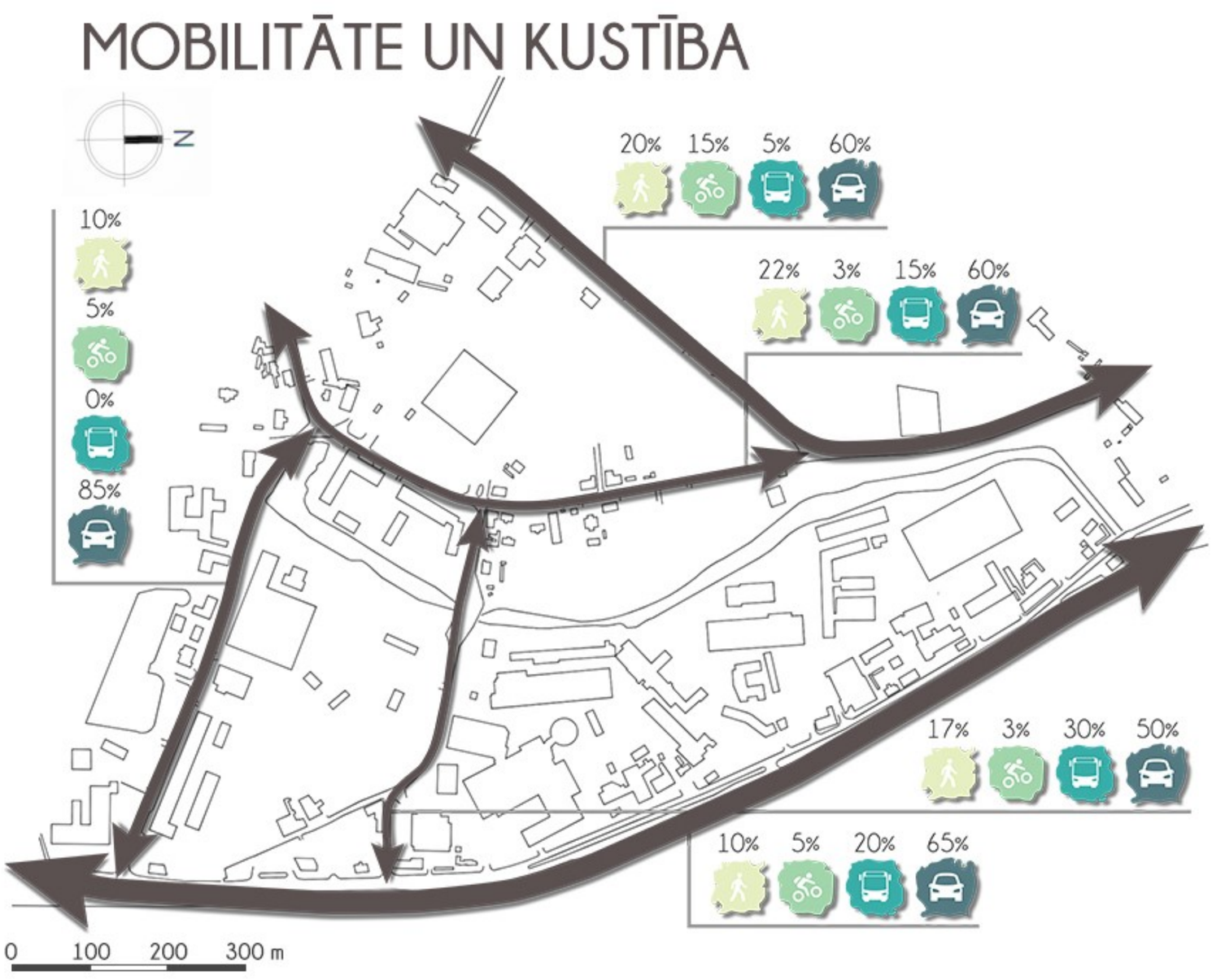

6. attēls. Mobilitāte un kustība (Avots: autora veidota shēma, 2018)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

Mūkusalas teritorijā zaļo struktūru pārsvarā raksturo dabiskas, nekoptas teritorijas. Tajās nav labiekārtoti, publiski pieejami parki vai skvēri. Esošās zaļās struktūras potenciāls netiek izmantots, tikai daži iedzīvotāji atzīst, ka vasaras laikā izmanto un sakopj netālu no dzīvojamām mājām esošās teritorijas. Kā iemesls telpas, galvenokārt, jāmin to nesakoptība un lielākā daļa no šīm teritorijām ir privātīpašumi kā arī teritorijā pie Latvijas Universitātes Dabas zinātņu centra tās nav izmantojamas pārmitrināšanās dēļ. Pašvaldībai piederošā zaļā teritorija ir Kīleveina grāvim piegulošās zemes, kas tiek minimāli uzturētas, taču nenodrošina pilnvērtīgu rekreācijas funkciju un nevilina iedzīvotājus to izmantot.

Kā otra zaļo teritoriju struktūra minama biznesu centru iekškvartāli, kuros ir veidots labiekārtojums un apstādījumu teritorijas. Šīs teritorijas izmanto teritorijā strādājošie un tie, kas apmeklē biznesa centru. Lai gan teritorijas netiek fiziski norobežotas, pārējie teritorijas izmantotāji nejūtas komfortabli tās izmantot, jo veidojas to privātais raksturs.

Teritorijas zilo struktūru veido tās tuvums Daugavai un Kīleveina grāvis. Zilās struktūras potenciāls arī netiek pilnvērtīgi izmantots. Daugavas tuvums pārsvarā ir baudāms tikai vizuāli, jo morāli un fiziski novecojusī promenāde nenodrošina tiešu piekļuvi ūdeņiem. Turklāt jāmin, ka arī vizuālais baudījums nav pilnvērtīgs, jo nav pienācīgs labiekārtojums uz promenādes, nav novērojamas atpūtas zonas un tā galvenokārt tiek izmantota, lai pārvietotos līdz vajadzīgajam galamērķim, nebaudot dabas vērtības. Faktors tās vājajai izmantojamībai jāmin tiešais Mūkusalas ielas tuvums un autotransporta trokšņi, kas rodas tajā, kā arī no Mūkusalas ielas pretējās puses ir pārāk maz sasaistes iespēju, drošai piekļūšanai.

Otra zilā vērtība Mūkusalā ir Kīleveina grāvis. Pētījumi rāda, ka novērojams ne vien augsts augšņu piesārņojuma risks grāvī un teritorijā ap to, bet arī ūdens piesārņojums. Tas ir galvenais iemesls tā neizmantojamībai. Kā otrs iemesls ir tas, ka netiek nodrošināta piekļuve grāvja potenciāla izmantojamībai. Tā krasti ir pārāk stāvi, lai ērti piekļūtu, turklāt lielākajā daļā no teritorijas to apņem privātīpašumu teritorijas, kas rada barjeru tās izmantotājiem. Netiek izmantots grāvja rekreācijas potenciāls.

7. attēls. Zaļās—zilās struktūras (Avots: autora veidota shēma, 2018)

1. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU ANALĪZE

1.5. MŪKUSALAS SVID ANALĪZE

SVID analīze izmantota kā instruments situācijas analīzei un turpmākās attīstības lēmumu pieņemšanai, lai nodrošinātu teritorijas veiksmīgu attīstību. Ar SVID analīzes metodes palīdzību ir novērtētas projekta teritorijas stiprās un vājās puses, kā arī pastāvošās iespējas un iespējamie draudi, ar kuriem teritorija sastopas vai var sastapties tuvākajā nākotnē. Tad, kad visi četri kritiskie informācijas elementi ir noteikti, balstoties uz tiem, izmantojot funkcionālo SVID, formulēts teritorijas attīstības stratēģiju un plānot tās īstenošanai nepieciešamās darbības.

Mūkusalas stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze ir veikta pamatojoties uz jau esošajiem pētījumiem par teritoriju, ņemot vērā arī interešu turētāju viedokli, kā arī ievērojot dažādu pilsētu politiku principus. Analīze ir veikta pa sešiem tematiskiem blokiem - dzīvošana un mājokļi, nodarbinātība un uzņēmējdarbība, mācības, mobilitāte, kultūras vide un dzīvīgums, zaļās teritorijas un publiski pieejama ārtelpa. Tā ļauj izprast teritorijā jau esošās un potenciāli attīstāmās vērtības, kā arī instrumentus, kas ir piemītoši jau pašai teritorijai vai var būt piesaistīti no malas, ar kuriem ir iespējams uzlabot teritorijas esošo situāciju. Zemāk redzams koncentrēts SVID analīzes izvilkums - teritorijas būtiskākās stiprās un vājās puses. Pilna SVID analīze skatāma 2.pielikumā "Mūkusalas SVID analīze".

SVID analīzes rezultāti parāda, kuri faktori var palīdzēt stratēģisko mērķu sasniegšanā, un kuri faktori ir šķēršļi, kas jāpārvar vai jāsamazina to iedarbība.

	STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
Dzīvošana un mājokļi	• Klusa vide dzīvojamā apbūves teritorijā, mazpilsētas atmosfēra pilsētas centrā; •Iedzīvotāji teritorijā dzīvo vairākās paaudzēs; •Iedzīvotāju piederības sajūta; •Koka arhitektūra Buru ielā un daļēji Mūkusalas ielā.	•Ārējās vides kaitīgo apstākļu ietekme (troksnis un gaisa piesārņojums, īpaši Mūkusalas ielas tuvumā); •Slikts ēku tehniskais un vizuālais stāvoklis; •Dzīvojamo platību trūkums.
Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	•Teritorijā izvietojušies konkurētspējīgi, inovatīvi uzņēmumi (Tele2, Atea, Delfi, 1a, Mūkusalas poligrāfijas grupa u.c.), kas nodrošina lielu skaitu darba vietu; • Uzņēmumu dažādība - biroji, rūpnieciski uzņēmumi, izklaides un atpūtas vietas, atsevišķi pakalpojumu sniedzēji; • Atrodas stratēģiski svarīgu objektu tuvumā (LU DAC, LNB, Riga Plaza).	• Pakalpojumu sniedzēju trūkums (piemēram, ēdināšanas uzņēmumi, skaistumkopšana); •Autostāvvietu nepietiekamība.
Mācības	• Izglītības funkcija ienāk neizmantotās teritorijās, tiek sakopta vide; •Tuvumā augstākās izglītības iestādes.	•Studentu kā stakeholderu klātbūtnei teritorijā ir sezonāls raksturs; •Nav pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes;
Mobilitāte	•Savienotība ar Rīgas apkaimēm; • Elektrovadāma sabiedriskā transporta infrastruktūra; •Atrodas esošo transporta mezglu tuvumā.	• Vāji attīstīta gājēju infrastruktūra un neesoša velo infrastruktūra; • Kustības barjeras gājējiem - Kīleveina grāvis sadala Mūkusalas teritoriju divās daļās un norobežo to no LU, bet Mūkusalas iela atdala Mūkusalu no Daugavas; •sastrēgumi maksimuma stundās.
Kultūras vide un dzīvīgums	• Dažāda veida izklaides/atpūtas vietas (Drifta halle, Annas dārzs); •Universitātes rīkotās aktivitātes (Zinātnes nakts).	•Liels uzņēmumu īpatsvars teritorijā, kas padara teritoriju apdzīvotu dienas laikā, bet vakaros tā iztukšojas; •Teritorija reti tiek izvēlēta kā galamērķis.
Zaļās teritorijas un publiski pieejama ārtelpa	•"tukšo" teritoriju atdzīvināšana; • Teritorija robežojas ar Daugavas krastu, ūdens tuvums.	•Daudz nekoptas, aizaugušas vajadzību teritorijas (Kīleveina grāvis, apkārtējās teritorijas); •Aizvērtas ielas, pirmā stāva līmenī maz vai grūti pieejamas vietas; •Krastmala nav pietiekami pieejama, apgrūtināta pieeja.

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

2.1. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS IZSTRĀDES METODOLOĢIJA UN PROCESS

Teritorijas attīstības koncepcijas izstrādes metodoloģija balstīta uz telpiskās plānošanas pieeju, kur plānošanas process kopumā tiek uzlūkots kā trīs posmi:

1. plānošanas procesa sagatavošana;

2. plānošanas procesa virzīšana;

3. īstenošana.

Plānošanas procesa sagatavošana ietver plānošanas objekta definēšanu, vajadzību jeb risināmo jautājumu sākotnējo identificēšanu, galveno un potenciālo attīstības dalībnieku identificēšanu, pamatinformācijas ieguvi un strukturēšanu, un rezultātā - funkcionālo, sociālo, mentālo, vides kvalitātes un citu nosacījumu definēšanu – kā prasījumu tālākajā plānošanas un īstenošanas procesā.

Plānošanas procesa sagatavošana var ietvert darba priekšlikumu, jeb sākotnējo ideju izstrādi. Šis projekta darbs pēc būtības ir izstrādāts kā priekšlikums, idejas, kuras izmantojamas gaidāmajā Mūkusalas plānošanas procesa virzīšanas posmā.

Mūkusala attīstības koncepcijas kā projekta darba izstrāde noritēja divās daļās: 1- teritorijas telpiskās struktūras un cilvēciskā novērtēšana; 2- priekšlikumu izstrāde.

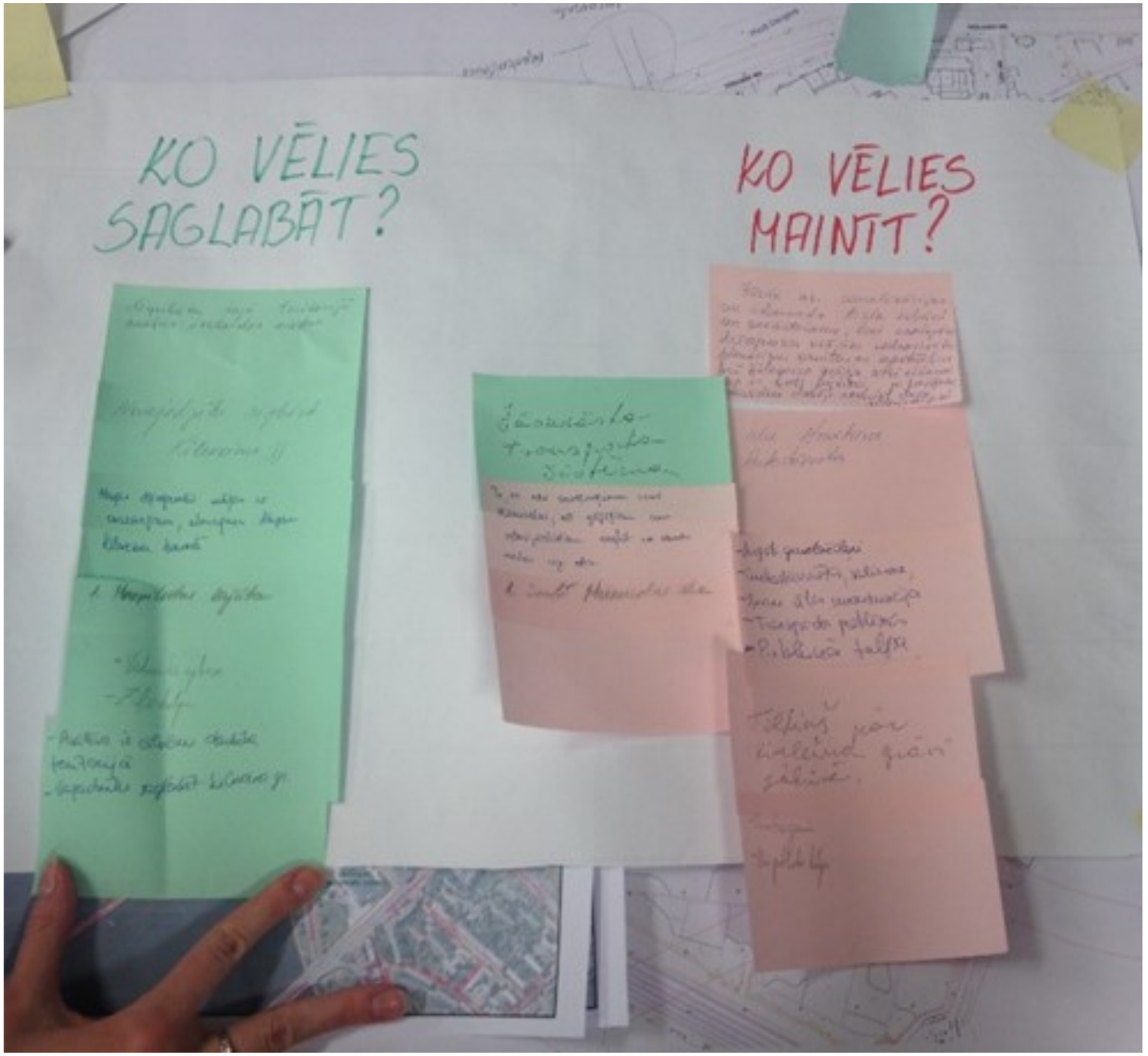

8. attēls. Interešu turētāju vērtējums (Avots: autora fotogrāfija, 2018)

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

Projekta darba izstrādes pirmā daļa

Projekta darba izstrādes pirmās daļas procesā tika izmantotas zemāk aprakstītās metodes.

Teritorijas apsekošana

Apsekošanas darba galvenā funkcija ir izjust telpu, kartēt telpas struktūru, tās galvenos elementus, identificēt noteicošās kvalitātes un veikt telpas lietotāju intervēšanu. Apsekošanas darbs tika veikts vairākos un pēc iespējas dažādākos laikos, lai pilnvērtīgi nodrošinātu iespēju izpētes komandai sajust telpas dzīvīgumu diennakts un nedēļas griezumā, kā arī dažādotu sastaptos telpas lietotājus interviju veikšanai.

Pirmajā apsekošanas darba posmā tika veikta teritorijas telpiskās struktūras un situācijas izpēte to starp:

- kartēti galvenie Mūkusalas telpiskās struktūras elementi;
- novērtēta infrastruktūras pieejamība, kvalitāte un stāvoklis;
- konstatētas teritorijas vietzīmes un dominantes;
- novērtēta teritorijas izmantošanas struktūra un funkcionalitāte;
- apkopota informācija par teritorijā esošajiem uzņēmējiem, pakalpojumu sniedzējiem, darba vietu nodrošinātājiem un iedzīvotājiem.

Otrais apsekošanas darba posms galvenokārt tika paredzēts daļēji strukturēto interviju veikšanai un mentālās kartēšanas īstenošanai sarunās ar telpas lietotājiem, turklāt telpas izpēte tika turpināta arī šajā posmā. Vēl jo vairāk, Mūkusalas telpas rakstura izpēte caurvij visu koncepcijas izstrādes darba procesu.

Daļēji strukturētās intervijas

Mūkusalas teritorijas lietotāju intervijas tika veiktas ar mērķi noskaidrot Mūkusalas teritorijas lietotāju viedokli par teritorijas robežām, par teritorijas stāvokli, pozitīvajiem un negatīvajiem aspektiem, kā arī kādas pārmaiņas tie labprāt šeit redzētu.

Daļēji strukturētās intervijas tika īstenotas elastīgi. Gadījumos, kad intervējamo atbildes rosina citu jautājumu rašanos vai kādu tēmu nepieciešams izprast dziļāk, jautājumus iespējams papildināt intervijas laikā. Tā piemēram, daļēji strukturētās intervijas pieeja ļāva uzzināt vairākus būtiskus faktus par Mūkusalas teritorijas struktūras veidošanos laika griezumā.

Mentālā kartēšana

Intervēšanas procesā respondentiem tika lūgts uzzīmēt savu Mūkusalas teritorijas domu karti attēlojot savu apkārtējās vides redzējumu. “Domu” jeb mentālās (no angļu – mental) kartes var definēt kā realitātes abstrahētus, vienkāršotus modeļus. Mentālās kartēšanas metode balstīta uz amerikāņu pilsētplānotāja Kevina Linča (Kevin Lynch) (1918. – 1984.) izstrādātās mentālās kartēšanas metodes un tā izmantota lai:

1. iegūtu vizualizētu apkārtējās vides skaidrojumu no teritorijas lietotāju skatpunkta;
2. analizētu teritorijas lietotāju psiholoģisko telpas pieredzi un uztveri;
3. iegūtu teritorijas dominanšu un vietzīmju modeli pēc teritorijas lietotāju telpiskā redzējuma;
4. noskaidrotu teritorijas vērtību un nepieciešamo risinājumu vietas lietotāju redzējumā.

Metode ļauj dziļāk izprast emocionāli nozīmīgākās vietas Mūkusalas telpā no teritorijas lietotāju skatpunkta. Izmantojot mentālās kartēšanas metodi, tiek identificēta sasaiste starp pilsētas fizisko formu, tās izmantošanu, simbolismu, atpazīstamību un vērtībām.

Respondentu radītās kartes balstās uz individuālajām preferencēm un viedokļiem, individuālo vietas pieredzi un informāciju par šo vietu. Personas telpas uztveri nosaka indivīda zināšanu, kultūras, pieredzes, dzīvesveida, atmiņas, attieksmes un citu psiholoģisko faktoru mijiedarbība. Tas viss ļauj konstatēt būtiskus faktus par pētāmo teritoriju, tas ir, teritorijas pievilcīgus un nepievilcīgus elementus, nozīmīgus tranzīta koridorus, barjeras, izmantotākās vietas, kā arī telpas vai tās daļu identitāti un funkcijas.

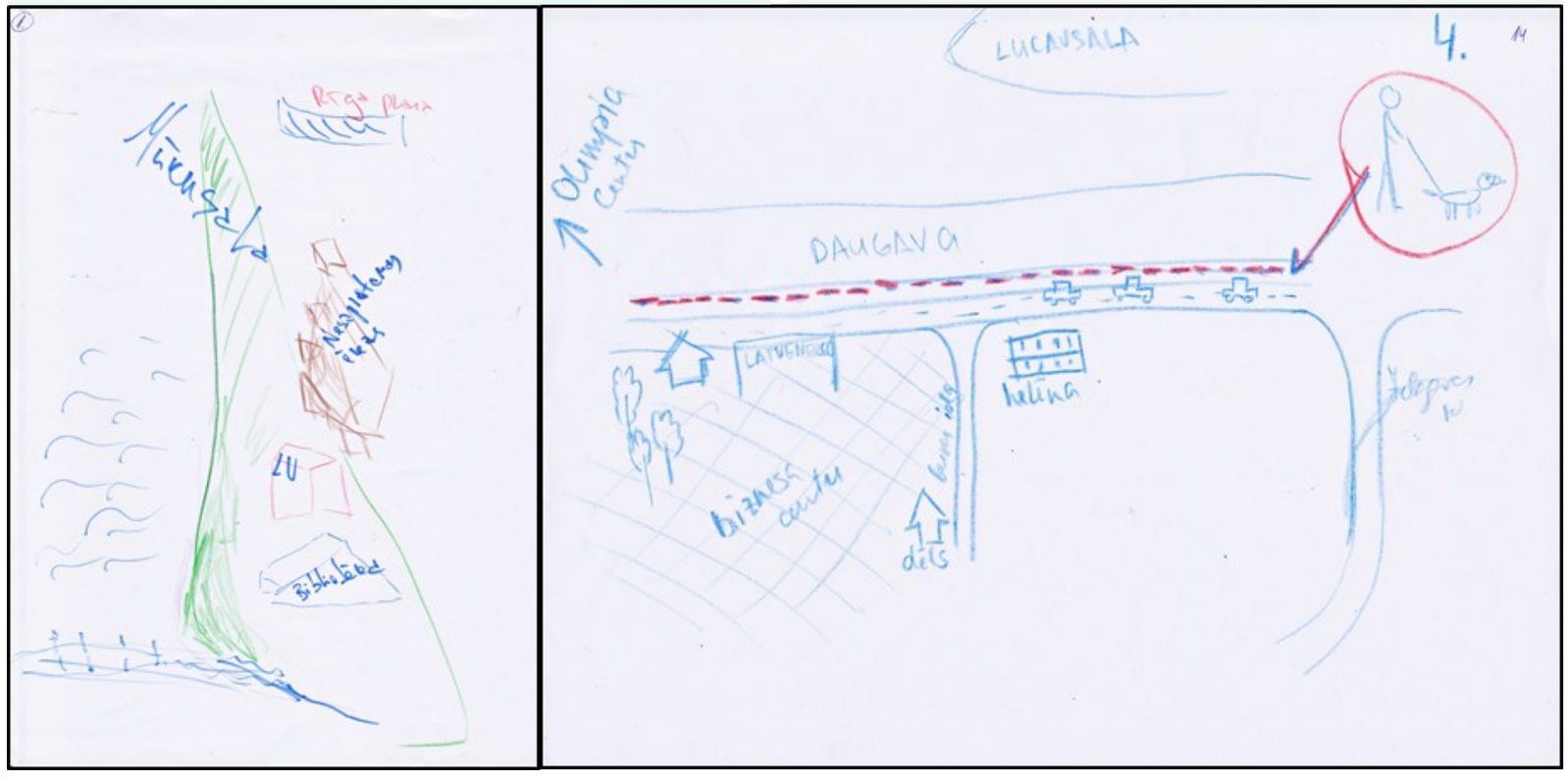

9. attēls. Mentālās kartes piemērs

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

Interešu turētāju sociālā profilēšana

Teritorijas sociālais profils ir sabiedrības sastāva, organizācijas, uzvedības sociāli ģeogrāfiskās struktūras kartējums grafiskā vai tekstuālā formā, kurš izmantojams teritoriālu kopienu attīstības plānošanai. Sabiedrības "profilēšana" ir sabiedrības līdzdalības procesa izveides pirmais solis, kas balstās uz sapratni, ka katra teritorija no sociālā viedokļa ir atšķirīga, līdz ar to, katrā teritorijā ir meklējami šīm atšķirībām adekvāti līdzekļi un paņēmieni sabiedrības līdzdalības veidošanā.

Profilu veido kvantitatīva, kvalitatīva un telpiski piesaistīta informācija, tas ir:

1. iedzīvotāju skaita un demogrāfiskā sastāva sadalījums;
2. apdzīvojuma struktūra (mājokļi, to veids saistībā ar iedzīvotāju sadalījumu);
3. publiskās jeb „mezgla" telpas un vietas, to struktūra, loma, aktivitātes;
4. teritorijas sociāli ģeogrāfiskās īpatnības (integrācija/segregācija, etniski ģeogrāfiskā specifika, iedzīvotāju grupas pēc iedzīvotāju dzīvošanas ilguma teritorijā, brīvā laika telpas un aktivitātes, mājvietu/darba/pārējo vietu attiecības teritorijā, u.c.);
5. organizācijas (formālas, neformālas, vietējas. Aktivitātes, pasākumi, aktīvās grupas, līderi, specifisku grupu uzvedība, u.c.);
6. vajadzības, problēmas, problēmvietas;
7. nepieciešamie plānošanas risinājumi (sociāli paustie);
8. rekomendācijas un ieteicamie konkrētie risinājumi sabiedrības līdzdalības organizēšanā (atkarībā no vietējiem apstākļiem, pasākumu mērķiem).

Teritorijas sociālā profilēšana tika izstrādāta pakāpeniski. Balstoties uz izpētes komandas apsekojumu darba novērojumiem, intervijām, ekspertvērtējumiem un statistikas datiem, tika izstrādāts sociālais profils īsā, vispārējā formā. Mūkusalas koncepcijas izstrādes procesa gaitā, īstenojot līdzdalības pasākumus, tika iegūta papildus un precizējoša informācija, kā arī plašāki vērtējumi, kas būtiski papildināja sākotnējo sociālā profila saturu, padarot to "dziļāku" un izvērstāku.

10. attēls. Interešu turētāju intervija (Avots: autora fotogrāfija, 2017)

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

Teritorijas "urbānā dzīvīguma" kartēšana

Teritorijas dzīvīgums tiek definēts kā cilvēku klātbūtnes un kustības struktūra Mūkusalas telpā diennakts un nedēļas griezumā. Tā tika novērtēta, analizējot Rīgas satiksmes sabiedriskā transporta uzskaites datus un sistemātiski iegūtos bezpilota lidaparāta fotoainas.

Rīgas satiksmes sabiedriskā transporta uzskaite

Izpētes ietvaros tika izvērtēti transporta maršruti, intensitāte, apkopoti Rīgas Satiksmes dati par pasažieru kustību saistībā ar pieturvietām un galamērķiem teritorijā.

Aerofotografēšana

Aerofotogrāfēšanas metode pielietota zemes virsmas attēlu iegūšanai no lidaparāta ar speciālu kameru un to fotogrametrisko apstrādi. Pētījumā tika izmantots četru rotoru bezpilota gaisa kuģis *DJI Phantom 3 Advanced*. Fotomateriāli tika iegūti, izmantojot 12,4 megapikseļu kameru, kas ir komplektācijā ar dronu. Šī kamera spēj fiksēt attēlus 4000x3000 pikseļu izmērā, kā arī videomateriālu līdz par 2,7 K izšķirtspējā. Aerofotografēšanas maršruta izveidei tika izmantota mobilā aplikācija *Pix4Dcapture.*

Iegūstot aerofotogrāfijas no katra lidojuma, tās tika apstrādātas tā, lai datus ir iespējams pēc iespējas precīzāk uzskaitīt. Iegūtās foto ainas tika ievietotas *PowerPoint* prezentācijā un to salīmētas, vietās, kur ir veidojies ainu pārklājums. Izmantojot programmu *GIMP* tika izveidota rastra faila kolāža. Izmantojot *ArcMap* programmu rastra fails ar *georefenrencing* opciju tika uzlikts uz Rīgas ortofotokartes, pēc iespējas precīzāk. Manuālā veidā atzīmētas automašīnas uz kartes, kuras ir apstājušās stāvvietā (skatīt 11. attēlu) Izmantojot *Qgis* pētāmajā teritorijā tika iezīmēts koordinātu tīklojums (10x10 m), kurā tiek atainotas, kuras Mūkusalas stāvvietas ir visnoslogātākās (skatīt 12. attēlu).

11. attēls. Automašīnu izvietojums pētāmajā teritorijā pēc 25.10.17. lidojuma ar dronu kā punktveida objekts (Avots: autora veidota shēma, izmantojot LU WMS server Rīgas ortofoto karti).

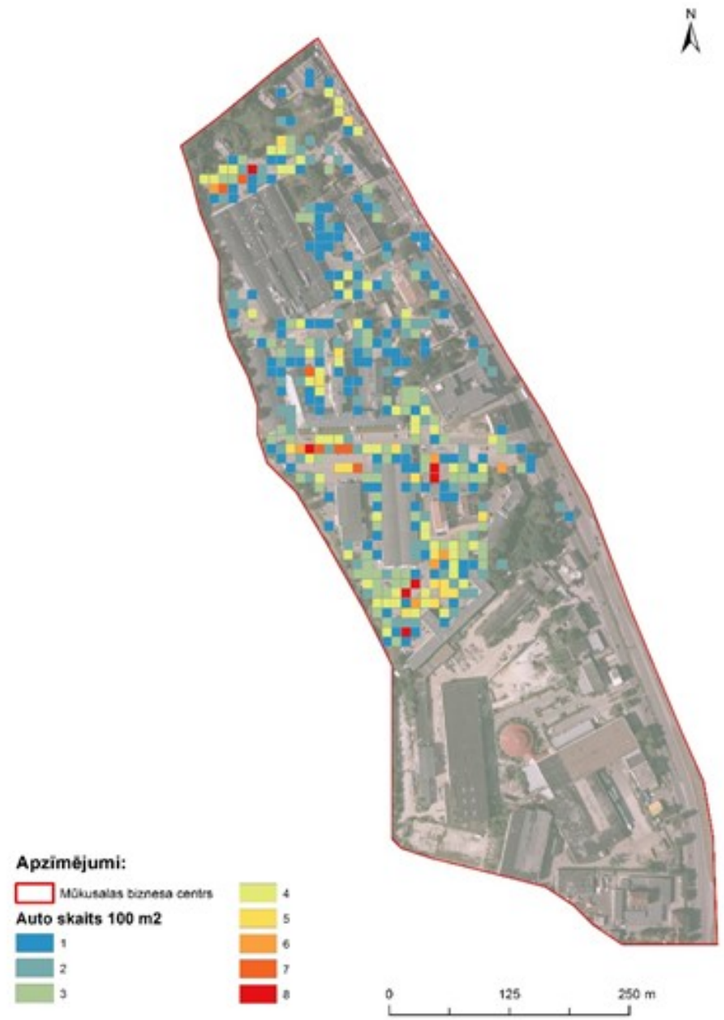

12. attēls. Automašīnu blīvums pētāmajā teritorijā uz 100 m^2 (Avots: autora veidota shēma, izmantojot LU WMS servera 5. cikla ortofoto karti).

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

Projekta darba izstrādes otrā daļa

Projekta darba izstrādes otrā daļa pēc būtības ir Mūkusalas attīstības koncepcijas kā priekšlikumu kopuma izstrāde izmantojot daļēji komunikatīvu plānošanas pieeju.

Koncepcijas izstrādes process iedalāms trīs paralēli notiekošos un savstarpēji papildinošos posmos- Situācija, Izaicinājumi un Koncepcija –,kas, savstarpēji integrējoties, tika virzīts Mūkusalas teritorijas attīstības koncepcijas izstrādei (attēls ar procesa shēmu).

Darba procesa pirmais posms "Situācija" ietvēra Mūkusalas situācijas apzināšanu, un būtībā ļāva komandai sagatavoties turpmākajam darba procesam.

Pirmais posms tika uzsākts līdz ar pirmo kursa darbu priekšmetā "Telpiskā attīstības plānošana", un tā ietvaros tika veikts telpiskās situācijas apsekojums un analīze, teritorijas apsekojumu darbs dažādos laikos diennakts un nedēļas griezumā, intervijas un mentālā kartēšana, kas kalpoja par izejas materiālu teritorijas lietotāju sociālā profila izveidei. Pirmais solis ļāva komandai formēt savu Mūkusalas "telpisko lasījumu"un iepazīt tās lietotājus.

Tālākais darbs pie situācijas izpētes ietvēra agrāko pētījumu saistībā ar Mūkusalu apkopošanu, būtiskākās informācijas atlasi un analīzi, kas nodrošināja aptverošu informācijas bāzi teritorijas padziļinātai izpratnei. Kā darba materiāli tika izmantoti vairāki pētījumi, Latvijas Universitātes Telpiskās attīstības plānošanas studentu kursa darbi un iedzīvotāju aptaujas (skat. Attēlu procesa shēma).

Integrējot Mūkusalas teritorijas attīstības koncepcijas darba procesu arī citos studiju priekšmetos, tika izstrādāti vairāki tematiski kursa darbi, lai:

1. definētu uz kādiem jauno urbānās attīstības politiku principiem balstāma Mūkusalas attīstības koncepcija (piemēram, kursa darbs "Jaunās pilsētu politikas");
2. turpinātu situācijas analīzi (piemēram, kursa darbs "Lietus ūdens kanalizācijas infrastruktūras problemātika Kīleveina grāvja teritorijā");
3. rosinātu idejas risinājumu meklēšanai (piemēram, kursa darbs "Priekšlikumi energoapgādes attīstībai Mūkusalas teritorijā").

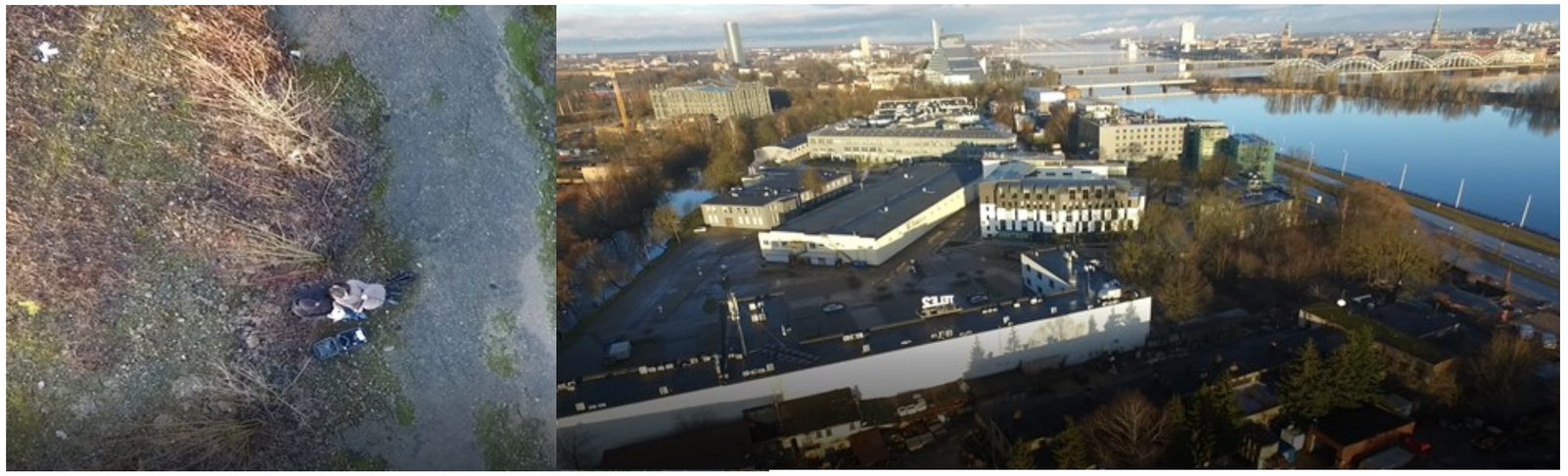

13. un 14. attēls. Teritorijas apsekošana (Avots: autora veidota fotofiksācija, 2017)

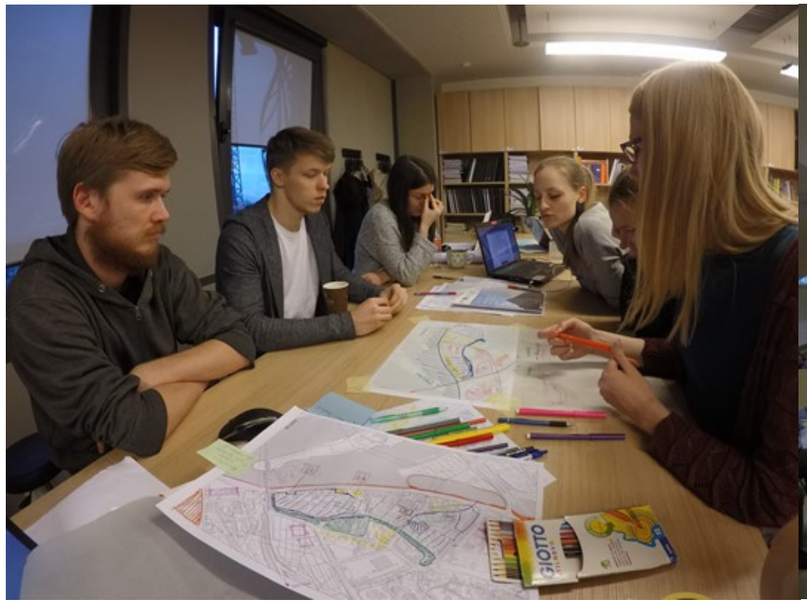

15. attēls. Darba process (Avots: autora veidota fotogrāfija, 2018)

16. attēls. Mūkusalas darbnīca (Avots: autora veidota fotografija 2017)

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

Situācijas analīzes noslēgumā tika definētas urbānās (pilsētvides) kvalitātes, kurām būtu jāpiemīt jebkurai pašpietiekamai, elastīgai un ilgtspējīgai pilsētai vai tās daļai, un veikts Mūkusalas novērtējums šo kvalitāšu griezumā.

Darba procesa otro posmu "Izaicinājumi" veidoja risināmo jautājumu definēšana. Arī šis posms caurvij visu darba procesu, jo darba gaitā risināmo jautājumu saraksts tika pastāvīgi papildināts un precizēts.

Risināmie jautājumi atspoguļo "trūkumus" un vajadzības iepriekš definēto urbāno kvalitāšu griezumā. Daļa risināmo jautājumu tika definēti jau procesa pirmajā posmā veicot teritorijas apsekojumu un lietotāju intervēšanu, taču, lai iegūtu dziļāku sabiedrības redzējumu par to, kādai Mūkusalai vēlami jābūt nākotnē un attiecīgi, kādi būtu risināmie jautājumi, lai to panāktu, tika organizēts sabiedrības līdzdalības pasākums "Mūkusalas darbnīca". Pasākumā piedalījās Mūkusalas iedzīvotāji, uzņēmēji, RTU, RISEBA un LU studenti un mācībspēki, RDPAD pārstāvji. Pasākuma mērķis bija kopdarbībā izstrādāt priekšlikumus Mūkusalas nākotnes attīstības redzējumam un definēt prioritārās rīcības tuvākajam laikam.

Pasākums nodrošināja integrētu sadarbību starp koncepcijas izstrādātājiem un sabiedrību, tādējādi palīdzot studentiem padziļināt izpratni par sabiedrības redzējumu, savukārt sabiedrībai uzklausīt studentu idejas un izteikt komentārus, lai kopdarbībā nonāktu pie labākā rezultāta teritorijas urbānās telpas revitalizēšanai, nodrošinot kvalitatīvu dzīves vidi visiem esošajiem un potenciālajiem teritorijas izmantotājiem.

"Koncepcija" bija noslēdzošais darba procesa posms, kura rezultātā tika izstrādāts Mūkusalas attīstības nākotnes redzējums, kas ietver telpisko attīstības vīziju, kopējo telpisko jeb "ģenerālplāna" koncepciju un arhitektoniskos un publiskās ārtelpas dizaina risinājumus, kā arī rīcības plānu veicamo darbību secībai trīs plānošanas posmos.

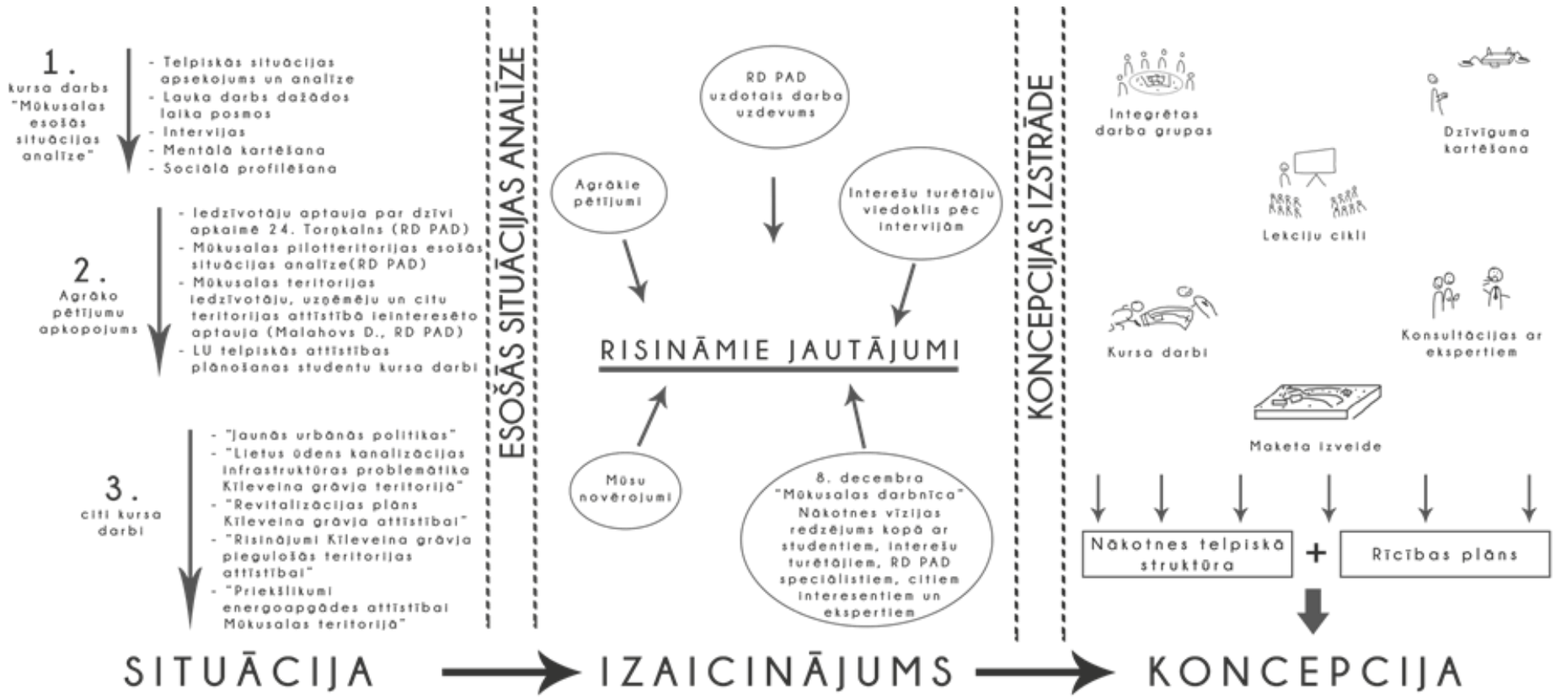

17. attēls. Koncecpijas attīstības izstrādes darba procesa shēma (Avots: autora veidota shēma, 2018)

Koncepcijas izstrāde caurvij visu darba procesu, taču būtiskākie darba soļi, kas noteica gala rezultātu, bija komandas kopdarbības stundas jeb:

- integrētas darba grupas;
- lekciju cikli;
- kursa darbu izstrāde;
- teritorijas dzīvīguma kartēšana;
- konsultācijas ar ekspertiem;
- telpiskās struktūras un maketa izveide.

Kopā strādāšanas brīži veicināja diskusijas par Mūkusalas telpiskās attīstības vīziju, ģenerālplāna koncepciju, gan arī par teritorijas nākotnes funkcijām, tehniskiem un dizaina risinājumiem, teritorijas identitāti un citiem būtiskiem koncepciju veidojošiem jautājumiem. Rezultātā tika izstrādāta nākotnes telpiskā struktūra dažādās tematikās un trīs laika posmos (līdz 2020. gadam, līdz 2025. gadam un līdz 2050. gadam). Atbilstoši tai, lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu un kontroli, tika izstrādāts rīcības plāns iepriekš definēto urbāno kvalitāšu griezumā līdz 2050. Gadam.

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

2.2. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI UN IESPĒJAS

Izpētot esošo situāciju, apsekojot Mūkusalu un iepazīstoties ar teritorijas interešu turētāju viedokli, tika identificētas teritorijā esošās vērtības un teritorijas ar augstu potenciālu, kuras jau šobrīd sniedz Mūkusalai augstāku pievienoto vērtību. Vērtības iedalītas 4 kategorijās:

1. Pārdaugavas tradicionālā un vēsturiskā apbūve;
2. mūsdienīgās komercteritorijas;
3. esošās brīvās teritorijas un teritorijas pagaidu izmantošanai, kurās iespējams ienest jaunas idejas;
4. dabas vērtības - Kīleveins un Daugava.

Nozīmīga Mūkusalas vērtība ir esošā Pārdaugavas tradicionālā un vēsturiskā apbūve, kas izpaužas teritorijas dienvidu daļā esošajā dzīvojamā apbūvē un citās atsevišķās ēkās, t.sk. jāpiemin *Carl Zeiss* rūpnīca un Kīleveina augštecē esošā ķieģeļu ēka. Esošā Pārdaugavas tradicionālā apbūve teritorijā rada mazpilsētas sajūtu, kas interešu turētāju redzējumā ir viena no lielākajām Mūkusalas vērtībām. Arī mūsdienīgā komercapbūve, kas atrodas ziemeļu daļā, ir zīmīga teritorijas vērtība, kur uzņēmumu dažādās darbības jomas veido mūsdienīgu pilsētvidi un veicina pilsētas ekonomisko izaugsmi.

Taču ne tikai esošā apbūve un funkcijas ir Mūkusalas vērtība, bet arī tās potenciālās izmantošanas vietas, kurās iespējams ienest jaunas idejas. Tās ir gan neapbūvētās teritorijas starp Jelgavas ielu un Kīleveinu, gan esošās būves Akvalandes apkārtnē, kam ir potenciāls pagaidu izmantošanai un jaunu funkciju ieviešanai Mūkusalā.

Mūkusalas viena no lielākajām bagātībām un vērtībām ir tās zilās struktūras - Daugava un Kīleveins. Zilo struktūru esamība teritorijā rada tai augstu pievienoto vērtību, jo ir iespējams teritoriju attīstīt un ieviest tajā rekreācijas funkciju, celt teritorijas īpašumu vērtību un veidot to piesaistošāku.

Vērtību identificēšana ļauj noteikt teritorijas, kurās nepieciešamas veikt lielākas pārmaiņas un teritorijas, kurās būtiskas pārmaiņas nav nepieciešamas; tas kalpo kā pamats nākotnes attīstības redzējuma veidošanai.

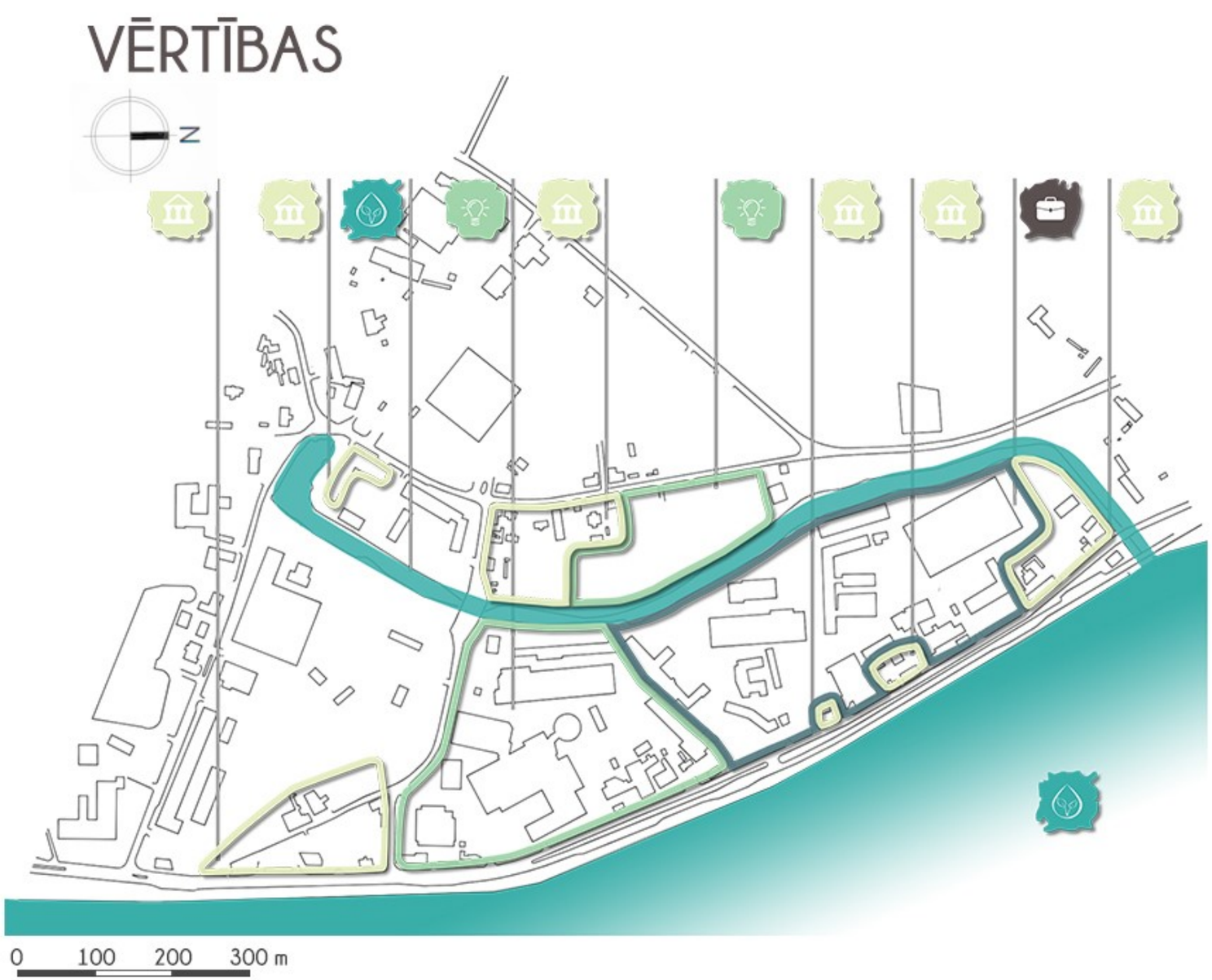

18. attēls. Esošās vērtības teritorijā (Avots: autora veidota shēma, 2018)

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

2.3. MŪKUSALAS STRUKTŪRAS UN LĪDZŠINĒJĀS TĀS ATTĪSTĪBAS PROCESU NOVĒRTĒJUMS

Teritorijas pašreizējās attīstības tendences ir saistītas ar konkrētiem projektiem, kas apkopoti zemāk esošajā attēlā.

1. Latvijas Universitātes akadēmiskais centrs

Šis ir nozīmīgs projekts, kas būtiski mainīs sociālo sadalījumu teritorijā, palielinoties studentu skaitam līdz pat 15 tūkstošiem, kā arī veidojot dažādas pakalpojumu, izklaides un atpūtas iespējas. Latvijas universitātes akadēmiskajam centram ir jākļūst par enkurobjektu ne tikai Mūkusalas mērogā, bet arī valsts mērogā.

2. Multimodālais transporta mezgls Torņakalnā.

Tiek plānota reģionālās autoostas laukuma un ēkas būvniecība, kas palielinas cilvēku skaita un sociālā rakstura dažādības klātbūtni teritorijā. Autoosta tika saistīta ar dzelzceļa staciju, kur plānota arī *Rail Baltica* pieturvieta. Ir jāatzīmē šādas *Rail Baltica* pieturvietas nozīme gan apkaimes attīstībā, gan pilsētas kopumā. Projekta ietvaros tiek paredzēts izbūvēt Buru ielas turpinājumu līdz Vienības gatvei un pārbūvēt Vienības gatvi. Tiek izskatīta iespēja savienot Vienības gatvi ar Uzvaras bulvāri, kas nodrošinātu pilnvērtīgu piekļuvi multimodālajam centram.

3. Dzīvojamā apbūve, balstoties uz spēkā esošo lokālplānojumu Akaču un Jelgavas ielās.

Lokālplānojums paredz 7 stāvu dzīvojamo apbūvi kvartālā starp Akaču, Jelgavas ielām un Vienības gatvi. Lokālplānojumā ir arī piedāvāti risinājumi hidroloģisko apstākļu uzlabošanai šajā kvartālā, izveidojot esošā grāvja un Kīleveina savienojumu.

4. Detālplānojums teritorijai starp Jelgavas ielu un Kīleveina grāvi, izstrādāts 2010.gadā.

Detālplānojuma teritorijā ir paredzēts veidot jaunu kompleksu, multifunkcionālu apbūves teritoriju ar tai atbilstošu infrastruktūru un publiskās ārtelpas daļu, ietverot krastmalu apstādījumu un publiskās ārtelpas attīstību pie Kīleveina grāvja.

5. Parka teritorija un augstceltne līdzās esošajai LVRTC ēkai, balstoties uz spēkā esošo lokālplānojumu Zaķusalas ziemeļu daļai.

Zaķusalas ziemeļu daļas attīstība tieši ietekmēs skatu no Mūkusalas. Plānos ir saglabāt zaļās teritorijas ziemeļu daļā un realizējot gājēju un velo ceļu gar *Rail Baltic* trasi tiktu nodrošināta ērta salu sasaiste.

6. Dzīvojamā apbūve ar vairāk kā 1 500 dzīvokļiem, kā arī biroju un komercplatībām, atbilstoši SIA "RUUME" arhitektu izstrādātajam metam un izstrādes stadijā esošajam lokālplānojumam Zaķusalas dienvidu daļā.

Zaķusalas dienvidu daļā tiks veidota dzīvojamā un biroju ēku apbūve, kas stiprinās arī Mūkusalas kā tuvas teritorijas lomu. Starp salām būtu iespējama mijiedarbība, proti, Zaķusala nodrošinātu dzīvošanas funkciju, bet Mūkusala darba, mācību un citas funkcijas.

7. Torņakalna administratīvā centra detālplānojums, kurš izstrādāts 2009.gadā un tolaik Torņakalns tika plānots kā Rīgas jaunais centrs.

Šobrīd šajā teritorijā atrodas gan pamestas noliktavas, veci sliežu ceļi, gan dzīvojamās un biroja ēkas. Tomēr, ņemot vērā teritorijas novietojumu, blakus esošos un topošos enkurobjektus, teritorijai tiek saskatīts augsts potenciāls.

8. Mūkusalas promenāde

Nodrošinās papildus iedzīvotāju un teritorijas viesu piesaisti Mūkusalai, iedzīvinot atpūtas/rekreācijas iespējas teritorijā. Projektā tiek paredzēts pilnībā pārbūvēt esošo atbalstsienu gar Daugavu, izveidojot labiekārtotu telpu ar dažādām arhitektoniskām formām un labiekārtojuma elementiem.

9. Infrastruktūras objekti

9.1. *Rail Baltica*

Rail Baltica ir dzelzceļa transporta projekts, kura mērķis ir integrēt Baltijas valstis Eiropas dzelzceļu tīklā un tas aptver četras Eiropas Savienības valstis – Poliju, Lietuvu, Latviju un Igauniju, netieši – arī Somiju, pagarinot maršrutu ar savienojumu Tallina – Helsinki. Tā izbūve nodrošinās Baltijas valstu transporta sistēmas neatkarību un iedzīvotāju mobilitāti, izmantojot drošu, modernu, ātru un videi draudzīgu transportu, kā arī radīs potenciālu jaunai izaugsmei, darbavietām un paaugstinātai konkurētspējai.

Atbilstoši projektam tiek plānots dzelzceļa līnijas ievads Rīgā, kas tīklā iekļaus lidostu „Rīga". Rīgas teritorijā tiek plānotas 2 dzelzceļa stacijas, no kurām viena būs Rīgas centrālā stacija, bet otra atradīsies Torņakalnā. Tā tiks veidota sinhroni ar Torņakalna multimodālo transporta mezglu, kas paredz arī autoostas izveidi.

Rail Baltica projektā tiek plānots arī gājēju un velosipēdistu tilts pāri Daugavai līdzās dzelzceļa tiltam. Šāds savienojums padarītu ērtāku nokļūšanu Mūkusalā no Rīgas centra un otrādi. Kā arī izveidotu saikni ar Zaķusalu un tās plānoto zaļo infrastruktūru. Šo veloceliņu ir rekomendējam virzīt līdz Torņakalna multimodālajam centram, veidojot tiešu savienojumu starp dzelceļa stacijām.

9.2. Vienības gatves un Raņķa dambja savienojums

Lai mazinātu Rīgas ielu fragmentāro raksturu, kā arī realizētu Rīgas transporta mazo loku, tiek plānots Vienības gatves savienojums ar Raņķa dambi, izveidojot nepārtrauktu C kategorijas ielu tīklu. Šis savienojums atslogos Mūkusalas, Akmeņu un Valguma ielas no kravas transporta plūsmām. Reizē ar šī savienojuma realizāciju tiek plānots pārcelt 10.tramvaja līniju, kas izveidotu gan saikni ar LU studentu pilsētiņu, gan Torņakalna multimodālo transporta mezglu. Lai efektīvāk novirzītu plūsmas no Mūkusalas ielas ir arī plānota Buru ielas un tās turpinājuma izbūve līdz krustojumam ar Vienības gatvi un tālāk pāri dzelzceļam līdz O.Vācieša ielai. Pēc šo minēto projektu realizācijas tiktu mazināta Mūkusalas ielas nozīmē pilsētas ielu tīklā, līdz ar to, lai reizē to atslogotu no vieglā transporta plūsmas, tiek rekomendēts mazināt tās caurlaidspēju, izveidojot sabiedriskā transporta joslas un/vai veloceliņus.

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

Var teikt, ka pašreizējā attīstība Mūkusalā tiek plānota divos galējos mērogos. Proti, visas Rīgas pilsētas, kur Mūkusala tiek skatīta kopā ar Torņakalnu un ir viena no 58 Rīgas apkaimēm, un lokālā mērogā, kura robežas ir zemesgabala kadastra līnijas, kā rezultātā iztrūkst saiknes un vienotas attīstības koncepcijas šajā teritorijā. Tā rezultātā pašreiz Mūkusalu nevar uzskatīt par pašpietiekamu apkaimi, kur līdzsvarā būtu ilgtspējīgas attīstības kritēriji un kvalitātes.

Pašreiz Mūkusala neiekļaujas apkārtnē kā Rīgas Vēsturiskā centra aizsardzības zonas teritorija, un tai nav izceltas kultūrvēstures un ainavas, kas varētu kalpot par identitātes un stipras kopienas veidotāju. Tāpat arī apkaime nevar tikt uzskatīta par pašpietiekamu gan ierobežotā infrastruktūras apjoma – pakalpojumu pieejamības dēļ, gan funkciju disbalansa dēļ, kas arī izpaužas nepietiekamajā mājokļu nodrošinājumā un pieejamībā.

Publisko ārtelpu Mūkusalā raksturo grūti pieejamā un neattīstītā zaļā infrastruktūra, bet potenciālu jau šobrīd šai teritorijai rada apkārtesošie iekoptie zaļie parki, kura atrodas sasniedzamos attālumos. Tiesa gan, lai līdz tiem nonāktu, daudzviet ir jāpārvietojas pa šaurām, neizgaismotām vai daļēji izgaismotām takām un ietvēm gar ceļa malām, kuru platumu nevarētu nosaukt par pietiekamu. Tāpat sasniedzamību ierobežo dažādās barjeras gan ūdenstilpju, gan ielu, dzelzceļa veidolos. Ielu sarkanās līnijas, kas ir publiskā ārtelpa, ir ar minimāliem apstādījumiem, kas gājējam un iedzīvotājiem nerada labvēlīgu mikroklimatu.

Tāpat kā teritorijas attīstība kopumā, tāpat arī mobilitāte tajā ir fragmentāra. Ir disbalanss starp dažādiem satiksmes dalībniekiem un pieejamais ērtību līmenis atšķiras pat dažādās Mūkusalas daļās, kas vēlreiz akcentē daudzās telpiskās barjeras.

Kīleveins kā vides elements tiek vērtēts ar ļoti augstu potenciālu gan no vides apstākļu nodrošināšanas, gan no rekreācijas funkciju pildīšanas viedokļa. Tomēr pašreiz tā apkārtne ir piesārņota, nesakopta un uzskatāma par degradētu.

Mūkusala var izcelties ar apbūves dažādību, jo tajā ir gan pirmskara dzīvojamās ēkas, gan padomju laikos celtas rūpnīcas, noliktavas, gan jaunas biroju ēkas. Tomēr šī dažādība nav organizēta no telpiskā viedokļa, kādēļ ir izveidojušās dažāda veida barjeras. Energoapgādes nodrošinājums ir ļoti atšķirīgs dažādās Mūkusalas vietās, bet izteikti zemāks nodrošinājums ir dzīvojamajai apbūvei, kur, lielākoties, nav gāzes un siltuma tīklu komunikācijas.

Rail Baltica un LU Akadēmiskais centrs rada lielu potenciālu teritorijas atpazīstamībai un nozīmei ne tikai Rīgas, bet arī Eiropas mērogā. Jau šobrīd blakus Mūkusalai ir novietota Latvijas Nacionālā bibliotēka, kas ir Latvijas mēroga piesaistes objekts. Tas dod iespēju Mūkusalai kopā ar *Rail Baltica* staciju Torņakalnā un zināšanu jūdzi starp universitātēm būt ekonomikas, zināšanu un reģiona attīstības epicentrā.

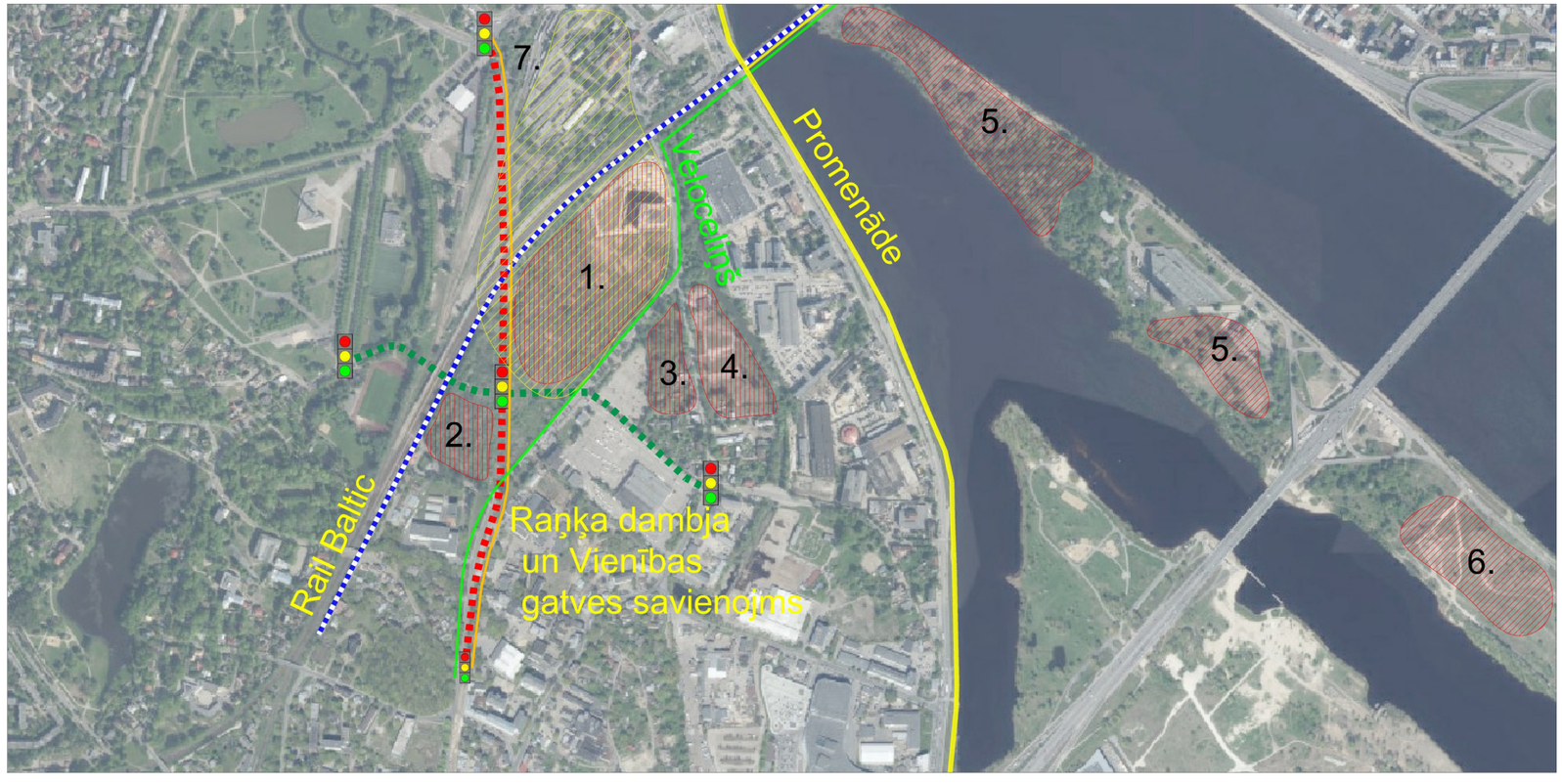

19. attēls. Attīstības projekti Mūkusalā un ap to (Avots: autora veidota shēma, 2018)

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

2.4. KLĀTBŪTNES KARTĒJUMS

Teritorijas dzīvīgums tiek definēts kā cilvēku klātbūtnes un kustības struktūra Mūkusalas telpā diennakts un nedēļas griezumā. Tā tika novērtēta, analizējot Rīgas satiksmes sabiedriskā transporta uzskaites datus un sistemātiski iegūtos bezpilota lidaparāta fotoainas.

Mūkusalas teritorijā cilvēkiem ir parocīgi pārvietoties ar kājām, jo teritorijā ir izvietotas 5 pieturvietas. Lai nokļūtu Mūkusalas biznesa centra teritorijā ar sabiedrisko transportu iedzīvotājiem ir iespējams izvēlēties dažāda veida transportlīdzekļus. Izskatot Rīgas satiksmes datus, vairums iedzīvotāju izmanto 27. trolejbusu, darbadienā pārvadāto cilvēku skaits sasniedz aptuveni 4571, no kuriem Mūkusalas teritorijā izkāpj aptuveni 1124 cilvēku. Protams ir jārēķinās, ka šis transportlīdzeklis kursē trīs reizes biežāk kā, piemēram, 10. Autobuss, kuru pieturvietas Mūkusalas teritorijā ir vienas un tās pašas. Sasummējot izkāpto cilvēku skaitu no katra sabiedriskā transportlīdzekļa, (10., 23., 26. autobuss, 27. trolejbuss) ir iespējams izšķirt trīs aktuālākās pieturvietas, kurās iedzīvotāji visvairāk izkāpj ārā (skatīt 20. attēlu). Kīleveina grāvja pieturā izkāpj vien 2,1 % no kopējā pārvadāto pasažieru skaita, kā arī pieturā Mūkusala 2,9% , ko ir iespējams izskaidrot ar to, ka šo pieturu tuvumā atrodas, tādi biroju centri kā Tele2, internet veikals 1A, kā arī lielākais informācijas tehnoloģiju risinājumu un pakalpojumu sniedzējs Baltijas valstīs – ATEA. Arī Jelgavas ielas 2. Trolejbusu parks un Rīgas finieris arī nodrošina daudz darbavietas, līdz ar to Bieķensalas ielas izkāpušo cilvēku skaits arī sasniedz augstu procentuālo skaitu, kas ir 2,9%. Uz Mūkusalas biznesa centru ierodas cilvēki ne vien izmantojot sabiedrisko transportu, bet arī savu privāto automašīnu, pagaidām stāvvietu skaits ir sasniedzis aptuveni 400, tomēr ir augsts pieprasījums šajā teritorijā palielināt šo skaitu, jo kamēr darba vietu skaits aug arī stāvvietu piedāvājumam ir jābūt atbilstošam.

Klātbūtnes kartējums parāda, ka šobrīd nenoliedzami teritorijā ir noslogotas autosstāvietas. Cilvēku plūsmas galvenokārt veido sabiedriskā transporta un autotransporta izmantotāji, retāk kājām gājēji. Automašīnu izvietojuma ziņā lielākais blīvums koncentrējies biznesa centru stāvlaukumos. (skatīt 21. un 22. attēlus).

20. attēls. Cilvēku plūsmas Mūkusalas teritorijā (Avots: autora veidota shēma, 2018)

21. attēls. Automašīnu izvietojuma blīvums Mūkusalas teritorijā (Avots: autora veidota shēma, 2018)

22. attēls. Automašīnu izvietojums Mūkusalas teritorijā (Avots: autora veidota shēma, 2018)

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

2.5. MŪKUSALAS UN RĪGAS PILSĒTAS INTEREŠU TURĒTĀJU REDZĒJUMS

Interešu turētāju redzējums ir jāvērtē ne tikai no to puses, kas ir teritorijas pastāvīgie lietotāji un iedzīvotāji, bet arī pilsētas kontekstā, t.sk. jāņem vērā pašvaldības (RDPAD) redzējums, kā arī citu apkaimju iedzīvotāju kā potenciālo teritorijas lietotāju redzējums. Turpmākai teritorijas attīstībai nozīmīgs ir arī tās potenciālo attīstītāju un investoru redzējums, jo tiem piemīt nepieciešamie resursi, lai teritorijā ievestu pārmaiņas. Ir svarīgi skaidri definēt teritorijas nākotnes redzējumu no galveno interešu turētāju grupu puses un līdzsvarot to ar potenciālo attīstītāju un investoru interesēm.

Iedzīvotāji:

Iedzīvotāju vidū visvairāk tiek novērtētas Mūkusalā esošās zaļās struktūras un klusums, kas rada mazpilsētas sajūtu. Tieši šo sajūtu iedzīvotāji vēlētos teritorijā saglabāt arī turpmāk. Nozīmīgs ir arī Mūkusalas tuvums pilsētas centram un tas, ka ir viegla piekļuve nozīmīgiem objektiem, kā t/c "Riga Plaza", Latvijas Nacionālā bibliotēka un Lucavsalas atpūtas parks.

Iedzīvotāji saskata arī vairākus trūkumus - nesakārtotais Kīleveina grāvis, Mūkusalas ielas skaļums un gaisa piesārņojums, ko rada auto izplūdes gāzes, augsts gruntsūdens līmenis, kā rezultātā applūst pagrabi, un pamestības sajūta atsevišķās teritorijās.

Iedzīvotāju uzskatā nepieciešams sakārtot teritorijas centralizēto kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmu, un svarīgi būtu uzlabot ielu stāvokli un to dizainu, to starp, ierīkot gājēju ietves. Kā vajadzība izteikta arī pārtikas produktu veikala nepieciešamība un autostāvvietas (iespējams saistīts ar faktu, ka strādājošie savas automašīnas novieto iedzīvotāju pagalmos).

Iedzīvotāji Mūkusalu nākotnē redz kā teritoriju, kur jauna apbūve tiek veidota mazstāvu (līdz 3 stāviem), ir sakārtoti un attīstīti jau esošie objekti, kā Kīleveina grāvis, Akvalandes teritorija un Mūkusalas promenāde, uzlabots ielu un sabiedriskā transporta pieturvietu estētiskais stāvoklis, sakoptas aizaugušās teritorijas. Mūkusalas raksturojošais tēls būtu jāsaista ar zaļu un mierīgu vidi, savukārt Daugavas promenādi veidot kā nozīmīgu izklaides vietu tūristiem un vietējiem iedzīvotājiem, un darbiniekiem.

Uzņēmēji un strādājošie:

Uzņēmēji un strādājošie augstu vērtē Mūkusalas atrašanās vietu, īpaši izceļot tās tuvumu centram, kā arī norādot vieglu sasniedzamību ar pieejamu sabiedrisko transportu. Nozīmīgs aspekts ir jau esošā biroju un ražotņu struktūra teritorijā, kas ir veicinājusi arī pietiekamu komunālo pakalpojumu nodrošinājumu.

Savukārt lielākie teritorijas trūkumi ir saistīti ar tās infrastruktūru: trūkst gājēju un velo celiņu un ir nepietiekams autostāvvietu daudzums, kā arī nepietiekams vai neesošs dažādu funkciju nodrošinājums – veselības pakalpojumu, izklaides iespēju, dzīvojamās platības. No vides viedokļa lielākie trūkumi ir zaļo teritoriju nesakārtotība, īpaši izceļot Kīleveina grāvi, kā arī trokšņa piesārņojums, ko rada Mūkusalas iela.

Uzņēmēju un strādājošo teritorijas attīstības redzējums saistās ar vairākām būtiskām izmaiņām gan infrastruktūrā, gan teritorijas funkcionalitātes ziņā. Infrastruktūras ziņā nozīmīgākais ir sakārtot ielu un ceļu stāvokli, veidot Mūkusalas iekšējo savienojamību, piemēram, kā nepieciešamība tiek minēts tilts pāri Kīleveina grāvim, un izveidot kuģīšu pieturas pie Daugavas promenādes. Kā nepieciešamība tiek minēta arī interešu attīstības centru izveide, kultūras un izlaides iespēju attīstība, piemēram, izveidot līdzīgu centru kā "Zili Brīnumi" vai "AHHA".

Funkcionalitātes ziņā uzņēmēji iesaka mainīt Mūkusalas industriālo raksturu, attiecīgi neparedzot rūpniecības attīstību teritorijā un sakārtojot vecās ēkas un degradētās teritorijas. Jāattīsta zaļās un zilās struktūras, it īpaši Kīleveina grāvis. Tiek uzsvērta vajadzība arī pēc dzīvojamās zonas paplašināšanas un mazstāvu apbūves teritorijā.

Pašvaldība (RD PAD):

Pašvaldības redzējumā Mūkusalas attīstības galvenais akcents ir jāliek uz pieejamības nodrošināšanu - gan uzlabojot mobilitāti teritorijā, gan nodrošinot piekļuvi esošajām ūdensmalām un veidojot parkus, akcentēt un attīstīt Daugavu un tās krastmalu. Pašvaldība Mūkusalu redz kā kompaktu teritoriju ar apbūvi, kas ir funkcionāli daudzveidīga un veidota dažādos laika posmos - gan restaurētas un renovētas iepriekš celtās ēkas, gan jauni projekti. Arī pašvaldības redzējumā nepieciešams mainīt transporta infrastruktūru, tranzīta plūsmas novirzot no teritorijas.

Saskaņā ar RDPAD Mūkusalas teritorijas esošās situācijas izpēti, pašvaldība sniedz dažādas rekomendācijas Mūkusalas attīstībai, uzsverot, ka nepieciešams veicināt teritorijas koordinētu attīstību, apvienojot galvenās interešu grupas un nodrošinot kopīgas vīzijas izstrādi, darbu koordināciju un rīcību virzību. Pašvaldības redzējumā teritorijā ir jāsaglabā jauktās apbūves statuss, nosakot funkcionālās prioritātes. Pašvaldība rekomendē centrālo daļu atvēlēt ražošanas un biroju apbūves teritorijām, bet neparedzēt rūpnieciska rakstura ražošanu. Līdzīgi kā iedzīvotāju un uzņēmēji, arī pašvaldība norāda, ka prioritāri jāattīsta rekreācijas funkcijas teritorijai gar Daugavu, Kīleveinu un citām zaļajām teritorijām. Pašvaldības redzējumā nepieciešams attīstīt arī komunālos pakalpojumus - ieviest modernu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu un paplašināt centralizētās siltumapgādes pakalpojumu pieejamību. Mobilitātes jautājumā ievērot hierarhiju: gājējs - velobraucējs - sabiedriskais transports - privātais transports - kravu transports, veidot ielas pēc “Sticky street” principa un papildus paredzēt iespēju attīstīt ūdenstransportu (Kīleveins kā daļa no ūdensmaršruta). “Sticky street” princips nozīmē, ka arhitektūra gar ielām veicina publiskās aktivitātes - pirmā stāva līmenī izvietoti dažādi publiskie pakalpojumi, un vide piemērota cilvēka mērogam un acu līmenim. Tā rada cilvēkam vēlmi pārvietoties lēnām un izbaudīt vidi. Pašvaldība iesaka jau tuvākajos gados veikt publiskās telpas labiekārtošanu, kam nav nepieciešamas apjomīgas investīcijas, bet būtiski ietekmē publisko ārtelpu un sajūtas, ko tā rada.

Kopumā apskatīto interešu turētāju redzējums ir līdzīgs un vienots - visas apskatītās interešu turētāju grupas vēlas, lai teritorija kļūtu vairāk piemērota cilvēkam - gājējām un tiktu samazināta auto transporta nozīme. Kīleveins un Daugava minēti kā nozīmīgi elementi, ko nepieciešams izcelt, nodrošinot piekļuvi un veidojot labiekārtojuma elementus. Izceļas arī nepieciešamība veidot un saglabāt citas zaļās un zilās struktūras.

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS PAMATOJUMS

2.6. RISINĀMIE ATTĪSTĪBAS JAUTĀJUMI MŪKUSALĀ UN TAI PIEGUĻOŠAJĀS TERITORIJĀS

Balstoties uz esošās situācijas analīzi, urbāno kvalitāšu un SVID analīzi, interešu turētāju redzējumu, izvirzīti dažādie risināmie jautājumi iepriekš apskatīto urbāno kvalitāšu griezumā. Risināmie jautājumi definē teritorijā esošās problēmas, kuras nepieciešams risināt, lai panāktu ilgtspējīgu teritorijas attīstību.

Kopiena

- Mūkusalas teritorijai nav savas izteiktas identitātes un zīmola;
- Esošā publiskā telpa neveicina socializēšanos - nav vietējo tikšanās centru un ir tikšanās vietu trūkums;
- Nav izveidotas aktīvo iedzīvotāju kopienas / grupas, kas veicinātu apkaimes sabiedrisko dzīvi un iesaistītos apkaimes pārvaldē;
- Daļa vietējo uzņēmēju un darbinieku sevi neapzinās kā piederīgus Mūkusalai;
- Nav saiknes starp dažādajām ieinteresēto pušu grupām;
- Mūkusalā pēc darba dienas beigām un brīvdienās ir ļoti maz cilvēku.

Publiskā ārtelpa

- Publiskā telpa nav pietiekami daudzfunkcionāla un piemērota dažāda vecuma cilvēkiem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem;
- Nav nodrošinātas daudzveidīgas pirmo stāvu aktivitātes, kas veicinātu apkaimes dzīvīgumu un dinamiku;
- Nav nodrošināta zaļo un zilo struktūru funkcionāla savienojamība;
- Netiek izmantots esošo zaļo un zilo struktūru potenciāls, to teritorijas nav atbilstoši labiekārtotas.

Telpiskā struktūra

- Apkaime nav veidota kompakti, nav nodrošināts kompakts infrastruktūras izkārtojums, nodrošinot pēc iespējas lielāku blīvumu;
- Mūkusalas attīstība nenorisinās koordināti, līdz ar to telpiskā struktūra nav vienota (teritorija līdz šim attīstījusies “pa projektam”);
- Nepietiekama sociālā un publisko pakalpojumu infrastruktūra, t.i., nav bērnu dārzu un izglītības iestāžu, veselības aprūpes iestādes, veikalu, bibliotēkas kā arī daļa no tiem nav nodrošināti drošas kājām iešanas attālumā no mājokļiem;
- Izklaides vietu trūkums;
- Teritorijā darbojas uzņēmumi, kas veic rūpniecisku ražošanu un ir pretrunā Rīgas vēsturiskā centra teritorijas esošajai telpiskajai struktūrai;
- Teritorijā nav nodrošināts neviens iedzīvotājiem publiski pieejams atkritumu šķirošanas punkts, kurā ir iespēja šķirot vismaz papīru, kartonu, stiklu, plastmasu un metālu;
- Vairākās teritorijas daļās energoapgādes tīkli (dabasgāze un centralizētā siltumapgāde) ir izvietoti virszemē, t.sk. dabasgāzes vads, kas šķērso Kīleveina grāvi virszemē;
- Apakšstacija “Torņakalns” vizuāli nepievilcīga, neatbilstoša Mūkusalas raksturam un Rīgas vēsturiskā centra teritorijas esošajai telpiskajai struktūrai;
- Mūkusala reti tiek izvēlēta kā galamērķis;
- Nav skaidras vīzijas par teritorijas kopīgu/vienotu attīstību.

Mobilitāte un infrastruktūra

- Nedroša gājēju un velo satiksmes infrastruktūra – nav izveidotas velo infrastruktūras, atsevišķās vietās nav infrastruktūras gājējiem, maz gājēju pāreju un atsevišķās vietās novecojis un neapmierinošs ielu apgaismojums;
- Nav nodrošināta laba iekšējā un ārējā savienojamība pa drošiem un ērtiem gājēju ceļiem, ietvēm. Teritorijā daudz fizisko un mentālo barjeru;
- Darba laikā teritorijā liels automašīnu pieplūdums kā rezultātā rodas nepieciešamība pēc vēl vairāk autostāvvietām, bet jau šobrīd plašas teritorijas aizņem automašīnu stāvlaukumi, kas pēc darba dienas beigām un brīvdienās ir tukši un neizmantoti;
- Esošais sabiedriskā transporta maršrutu piedāvājums nenodrošina ērtu sasaisti ar visām Rīgas apkaimēm;
- Sastrēgumi Mūkusalas ielā;
- Mūkusalas ielas šosejas raksturs nav piemērots pilsētas vēsturiskā centra raksturam. Intensīvās auto satiksmes negatīvie aspekti – gaisa un trokšņa piesārņojums.

Vide

- Mūkusalā ir degradētas, aizaugušas un piesārņotas teritorijas;
- Teritorijā tikai atsevišķās vietās ir nodrošināta dalīta lietus ūdens savākšana, kas turklāt tiek novadīta Daugavā bez attīrīšanas;
- Mūkusalai tiešā tuvumā esošā teritorija starp Vienības gatvi un dzelzceļu ir izteikti mitra, kas ietekmē arī Mūkusalas teritoriju.
- Mūkusalā ir augsts gruntsūdens līmenis;
- Kīleveina grāvis ir piesārņots, aizaugošs un siltajā sezonā izdala nepatīkamu aromātu.

Apbūve

- Daļa esošās apbūves (gan dzīvojamā, gan cita veida apbūve) ir sliktā tehniskā stāvoklī;
- Esošo mājokļu kopīpašuma raksturs būtiski kavē mājokļu renovāciju;
- Nav nodrošināta mājokļu fonda dažādība un piemērotība ģimenēm, ar atšķirīgiem ienākumiem un dažādiem ģimenes modeļiem. Mājokļu trūkums;
- Lielākā teritorijas daļa sastāv no privātīpašumiem, tāpēc pašvaldībai ir maza ietekme (īpašumu attīstība pakļauta privāto investoru interesēm).

Ekonomika

- Teritorijā darbojas dažādi veiksmīgi un inovatīvi uzņēmumi, bet tiem Mūkusalas teritorijā kopumā nav vienotas attīstības vīzijas, kas veicinātu teritorijas attīstību kopumā.

Definētie risināmie jautājumi risināti attīstības koncepcijas ietvaros. Atbilstoši tiem norādītas veicamās darbības rīcības plānā trīs laika posmos - rīcības tagad, vidēja termiņa rīcības līdz 2025.gadam un rīcības, ko nepieciešams īstenot ilgākā laika periodā, līdz 2050. gadam (skatīt 3. pielikumu “Principiālais rīcības plāns Mūkusalas attīstības koncepcijas īstenošanai”).

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.1. PLĀNOŠANAS PRINCIPI KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

Vadošie plānošanas procesa veidošanas principi Mūkusalas attīstības koncepcijas izstrādes procesā ir komunikatīvas plānošanas, telpiski un sociāli integrētas plānošanas, reģenerācijas un atvērtā piedāvājuma princips. Pēc jauno urbāno attīstības politiku analīzes tika izvēlēti galvenie telpiskās attīstības struktūras izveides principi uz kuriem balstīt Mūkusalas attīstības koncepcijas izstrādi.

3.1.1. PLĀNOŠANAS PROCESA VEIDOŠANAS PRINCIPI

Komunikatīva plānošana

Komunikatīva plānošana veicama ciešā sadarbībā ar teritorijas esošajiem interešu turētājiem, uzklausot viņu viedokļus un iesaistot plānošanas procesā, vienlaikus plānojot telpu tās nākotnes lietotājiem, attīstītājiem, kuru šobrīd teritorijā vēl nav. Tiek nodrošināts informācijas apmaiņas process gan starp teritorijas lietotājiem un plānotājiem, gan teritorijas lietotāju starpā, tādējādi veicināta arī sabiedrības kopienas veidošanās, savstarpējās saites. Komunikatīva plānošana veicina sabiedrības izglītošanu un sapratni par pilsētā notiekošajiem procesiem, par to, kā pilsētas pārvaldība organizē plānošanas darbu, un kā paši teritorijas lietotāji var iesaistīties apkārtējās telpas veidošanā.

Telpiski un sociāli integrēta plānošana

Telpiski un sociāli integrētas plānošanas princips balstīts uz plašāku plānošanas objekta redzējumu, kur plānošanas procesā tiek ievērtētas arī blakus esošo objektu intereses, vajadzības, attīstība un ietekme uz tiem. Plānošanas process nodrošina telpisko un sociālo sasaisti ar pieguļošajām teritorijām, princips paredz atbildīgu un respektējošu plānošanu.

Reģenerācija

Urbānā reģenerācija ir īpaši vadīta, aptveroša, integrēta teritorijas dzīvesvides un konkurētspējas uzlabošana no vides, ekonomiskā, sociālā un fiziskā aspekta. Tas ir ilgtermiņa process, stratēģisks redzējums un rīcību kopums, ar mērķi kompleksi risināt pilsētas problēmas (piesārņojums, sociāli nelabvēlīga vide, bezdarbs, zema ekonomiskā pievilcība u.c.) un veicināt būtiskus uzlabojumus ilgtermiņā. Praktiski urbānās reģenerācijas priekšlikumi tiek īstenoti caur dažādiem jauniem, mērķtiecīgiem pārvaldības risinājumiem,tas ir, ieviešot speciālu pārvaldību plānošanas teritorijai. Arī konkrētajā teritorijā vai objektā nosakot īpašu nodokļu politiku, brīvākus nosacījumus uzņēmējdarbības uzsākšanai, organizējot mākslas, kultūras pasākumus, iesaistot vietējās organizācijas. Ārēji par pilsētvides “pārdzimšanu” liecina rekonstruētie objekti (ēkas, būves), taču galvenais pilsētas dzīvīguma elements vienmēr būs cilvēki un vietējā kopiena, kas radīs jaunas vēsmas un idejas.

Atvērts piedāvājums nevis risinājums

Apzinoties, ka musdienu laikmetā nākotne nes neparedzamas pārmaiņas, atvērts plānošanas piedāvājums aizstāj statisku teritorijas attīstības koncepijas risinājumu. Atvērts piedāvājums kalpo kā vadlīnija, rekomendācija teritorijas attīstības procesa uzsākšanai un turpmākai virzīšanai. Uz atvērta piedāvājuma principa izstrādāts koncepcijas piedāvājums, ir elasīgs, sniedz iespējamo telpisko piedāvājumu, taču atļauj vairākas izpildes variācijas. Piedāvājuma galvenais akcents tiek likts uz to, kā uzsākt un virzīt plānošanu, nevis centiens paredzēt nākotni un uzbūvēt to tagad.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.1.2. URBĀNĀS ATTĪSTĪBAS KONCEPTUĀLĀS NOSTĀDNES

1. Elastīgas pilsētas telpas veidošana

Elastīga pilsētas telpa būtībā ir nākotnes neparedzamajiem pilsētas procesiem pielāgoties spējīga teritorija. Tai jāspēj reaģēt un adaptēties uz dažādām ekonomiskām, sociālām un vides izmaiņām. Tā ir kompakta un pašpietiekama teritorija, kurā nav nepieciešami ārēji spēki, lai notiktu dzīves organizācija. Lai teritorija spētu pieplāgoties, tai jābūt daudzfunkcionālai gan apbūvē un telpiskajā struktūrā, gan arī sociāli - iedzīvotāju sastāvā. Nepieciešami dažādi telpas lietotāji, jāstiprina vietējās kopienas identitāti un iedzīvotāju spēja sadarboties, uzticēties viens otram un pārvaldīt teritoriju no iekšienes.

2. **Ilgtspējīgas pilsētas telpas veidošana**

Ilgtspējīga vietu attīstība ir process, kas uzlabo dzīves kvalitāti pilsētās, ietverot ekoloģiskos, kultūras, politikas, institucionālos, sociālos un ekonomiskos komponentus un neuzliekot slogu nākamajām paaudzēm. Ilgtspējīgas principu mērķis ir plūsmas princips, kas balstās uz resursu un enerģijas līdzsvaru un finanšu plūsmu, un tam ir būtiska nozīme visos nākotnes lēmumos saistībā ar pilsētu attīstību. Ilgtspējīgas pilsētas galvenie elementi ir visiem pieejams mājoklis, daudzveidīga ekonomiskā attīstība, nepārtraukta mācīšanās, cilvēku plaša iesaistīšanās pašvaldības politikas veidošanā, realizēšanā dabas resursu pārdomāta pārvaldīšana. Ilgtspējīga pilsēta nodrošina dzīves vidi, neapdraudot dabas vidi, un savu attīstību neveido uz nākamo paaudžu rēķina. Tam ir arī blakusefekti, kas nodrošina mazākas sociālās izmaksas, paaugstinātu dzīves kvalitāti, stiprāku un saliedētāku sabiedrību un tīrāku vidi.

3. **Sadarbības telpas veidošana**

Pēc telpiski un sociāli integrētas plānošanas pieejas, plānošana jāveic ciešā kontaktā ar blakus teritoriju attīstības procesiem. Viens no tādiem ir Kīleveina otrā krastā notiekošā attīstība - Latvijas universitātes zinātnes kompleksa veidošanās -, kas nākotnē būtiski mainīs Mūkusalas teritorijas daļu lietojumu un pašus teritorijas lietotājus. Sadarbības telpas veidošanas princips paredz Mūkusalas attīstību veidot ciešā sadarbībā ar Latvijas Universitātes kompleksa attīstību paredzot tā plešanos Mūkusalas virzienā gan sadarbības saitēs, gan fiziskas infrastruktūras veidā, veidojot Mūkusalu kā sadarbības telpu starp zinātni, uzņēmējdarbību un iedzīvotājiem.

4. Viedas pilsētas telpas veidošana

Vieda pilsētas telpa, kur tradicionālie pilsētu procesi un pakalpojumi tiek padarīti efektīvāki, izmantojot digitālās un telekomunikāciju tehnoloģijas mijiedarbība ar cilvēku prasmēm un zināšanām. Tā ir pilsētas telpa, kurā, izmantojot dažāda veida digitālās komunikācijas un elektronisko datu vākšanas sensorus, nodrošināta efektīva informācijas ievākšana, kas kalpo efektīvai resursu un pilsētā notiekošo procesu pārvaldībai un iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai. Dati, ļauj pieņemt ilgtspējīgākus un stratēģiski labākus lēmumus. Būtiska nozīme viedas pilsētas attīstībā ir ne tikai iedzīvotāju vajadzību apmierināšanai, bet arī prasmei veidot sadarbību to starpā. Sociālais kapitāls kalpo kā resurss, kas palīdz pārveidot vidi pēc iespējas saistošāku pašiem iedzīvotājiem. Būtībā vieda pilsēta spēj stratēģiski apvienot divas būtiskas komponentes - tehnoloģisko attīstību un savus iekšējos sociālos resursus.

5. Ūdeni integrējoša pilsēvides plānošana

Mūkusala ir zema teritorija, kādreizējā sala Daugavas grīvā, teritorija visā tās garumā Austrumu pusē robežojas ar Daugavu, savukārt teritorijas iekšēju teritorijas asi veido Kīleveina grāvis - tas viss liecina par vēsturisku un jau esošu ūdens klātbūtni teritorijā, kas prasa atbilstošu plānošanas pieeju. Ūdeni integrējošs pilsētvides plānošana ir tāda pilsētvides plānošanas un projektēšanas pieeja, kas tiecas uz dabiskā ūdens cikla maksimālu saglabāšanu, ūdens ainavu ekosistēmu aizsardzību un atdzīvināšanu. Tā veicina lietus ūdens, pazemes ūdens un notekūdens apsaimniekošanas integrēšanu pilsētas attīstības un būvniecības plānošanā. Ūdeni integrējoša pilsētvides dizaina mērķis ir pēc iespējas atdarināt dabisko ekosistēmu lietus ūdens noteci un ūdens aprites ciklu. Šis plānošanas un projektēšanas dizains ļauj integrēt ūdeņus tā, lai pēc iespējas samazinātu urbanizācijas negatīvo ietekmi.

6. Aprites pilsētas telpas veidošana

Aprites pilsētas koncepts ir balstīts uz aprites ekonomiku, kas būtībā ir reģeneratīva sistēma, kas uzsver resursu viedu izmantošanu, pārstrādi un atjaunošanu maksimāli samazinot atkritumu, piesārņojuma un enerģijas neefektīvu izmantošanu. Aprites pilsētā esošie ēku un infrastruktūras resursi, kas ir novecojuši, tiek atjaunoti un pārveidoti pilsētas aktuālajām vajadzībām, tiek veicināta dalīšanās un koplietošanas funkciju pielietošana, kā arī liela uzmanība tiek pievērsta radīto atkritumu kā resursu izmantošanai atkārtotas pārstrādes, jaunu pielietojumu atrašanas un atjaunošanas ceļā.

7. Dzīvīgas pilsētas telpas veidošana

Dzīvīgā pilsētā valda harmonija starp tās apkārtējo vidi, cilvēkiem un sabiedrību. Eksistē pieci fundamentāli aspekti, kas nosaka pilsētas dzīvīgumu: spēcīgas un pilnvērtīgas apkaimes (tādas, kurās nodrošināta ir droša un ērta piekļuve ikdienas dzīvē nepieciešamajām precēm un pakalpojumiem), pieejamība un ilgtspējīga mobilitāte, daudzveidīga un elastīga vietējā ekonomika, dinamiska, apdzīvota publiskā ārtelpa un pieejamība.

8. Radošas pilsētas telpas veidošana

Radošuma izmantošana pilsētas plānošanā un pilsētas problēmu risināšanā. Šāda domāšana ir kļuvusi par globālu kustību, kas iedvesmo jaunu pilsētas plānošanas un izzināšanas veidu. Radoša pilsēta ir pilsēta, kurai ir kas īpašs un kura ir personiska. Pilsētas ir loģistikas, tirdzniecības un finanšu centri, tomēr radošumam tas viss ir jācaurvij. Radoša pilsēta ir tāda, kas dod iespēju izpausties visās sfērās, neierobežojot domāšanu. Uzsvari tiek likti uz kultūru un mākslu. Viens no veidiem, kas raksturo radošu pilsētu, ir koncepts *playable city*. Pilsēta, kas iedrošina sabiedrību mijiedarboties ar pilsētas publisko ārtelpu radošā, jautrā rotaļu veidā. Šāda pilsēta liek mums iztēloties, kā mūsdienu viedo tehnoloģiju laikmetā padarīt vietas pilsētās piesaistošas, dzīvīgas, atvērtas un cilvēcīgas. Ja viedas pilsētas principi cenšas pilsētas procesus automatizēt un koncentrējas un maksimālu efektivitāti iedzīvotāju mobilitātē, nodrošinot ātrāko, īsāko ceļu no punkta A uz punktu B, tad radošas pilsētas mērķis ir uzrunāt garāmgājēju interesantā, rotaļīgā veidā, pārsteigt un ikdienas steigā pievērst iedzīvotāju uzmanību pilsētas telpai un tajā notiekošajiem procesiem. Tas ietver ir mākslas, pilsētas telpas un viedo tehnoloģiju mijiedarību pārsteidzošos un jautros veidos, lai veicinātu cilvēka un pilsētas saskari. Izmantojot sabiedrības - pilsētas mijiedarbību un radošās instalācijas, šāda pilsēta veido sociālo dialogu, un iesaista iedzīvotājus pilsētas procesu un attīstības sarunās.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.2. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Apzinot, uz kādiem principiem būtu jābalsta Mūkusalas turpmākās attīstības plānošanas process un saskaņā ar kuriem telpiskās struktūras attīstības principiem būtu jādefinē teritorijas raksturs un būtība, izvirzīts telpiskās attīstības vīzijas priekšlikums, un, lai piešķirtu Mūkusalai tēlu un atpazīstamību, piedāvāts teritorijas zīmola priekšlikums.

Veiksmīgam teritorijas zīmolam ir jānes sevī jēga, jābūt dzīvotspējīgam un jāspēj radīt emocionālā saikne ar cilvēku. Zīmolam jāspēj radīt asociāciju virkne par teritoriju, kuru veido katra indivīda personīgā vietas uztvere. Taču to, kā teritorija tiks uztverta, iespējams ietekmēt, veidojot tās vizuālo, verbālo, emocionālo formu un ļaujot tai komunicēt ar cilvēku.

Mūkusalas zīmola veidošanā par mērķauditoriju tika izvēlēti teritorijas nākotnes lietotāji, kuri izvēlēsies Mūkusalu par dzīves, darba vai atpūtas vietu, kā arī teritorijas viesi, kuri Mūkusalu izvēlēsies kā galamērķi tās unikalitātes dēļ.

Zīmola attīstības pamatā ir *playable city* koncepts, kas ar viedo tehnoloģiju starpniecību iedrošina mijiedarbību starp cilvēku un apkārtējo telpu radošā un pārsteidzošā veidā. Tādējādi tiek dibināts kontakts ar pilsētu, kas notiek caur cilvēka uztveri, informācijas interpretāciju un tēliem. *Playable city* ir iztēli rosinoša, atvērta un piesaistoša pilsēta, kas rotaļu, mīklu un instalāciju veidā ļauj palūkoties uz vietu kā dzīvu organismu ar visiem tajā notiekošajiem procesiem.

Izmantojot iespēju, ko sniedz zināšanu centru un teritorijā esošo un potenciālo uzņēmumu radošā atmosfēra un vēlme radīt ko jaunu un pārsteidzošu, teritorijā pakāpeniski ienāks arvien jauni, unikāli mākslas, vides vai ikdienas infrastruktūras objekti. Par cilvēka un pilsētas saskarsmi veicinošajiem objektiem kalpos jebkas, kas atrodams pilsētas telpā. Tā būs instalācija vai netipiska autobusu pietura, gājēju pāreja vai ēkas fasāde. Teritorijas lietotājus Mūkusala "uzrunās", izmantojot skaņas, gaismas, gaisa plūsmas, arī krāsas, formas - visu, kas cilvēkos radīs vēlmi apstāties, kas ieinteresēs, radīs intrigu un aizraus.

Uzņēmīgo, zinošo, radošo, azartisko cilvēku un uzņēmumu mijiedarbības rezultātā Mūkusala piesaistīs arvien vairāk inovatīvu un neordināru komersantu un sabiedrības locekļu, kas labprāt sauks tieši Mūkusalu par "savējo" un turpinās caurvīt teritoriju ar radošiem un tehnoloģiskiem pārsteigumiem. Savukārt teritorijas lietotāju spēja identificēt sevi ar Mūkusalu pastiprinās piederības sajūtu, kas veicinās spēcīgas kopienas un pilsoniskās atbildības veidošanos. Vairojot teritorijas iedzīvotāju emocionālo saikni ar vietu, palielināsies arī Mūkusalas atpazīstamība - ne tikai pilsētas mērogā, bet arī ārpus valsts robežām.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

ZĪMOLS

ATVERIES PILSĒTAI!
ĻAUJIES PĀRSTEIGUMAM!

Mūkusalā apziņa atveras. Šeit valda neierobežota IZTĒLE mijiedarbībā ar pilsētu, tehnoloģiju un cilvēku DEGSMI RADĪT. Tā ir vieta, kas veicina saskari, saiknē starp universitātēm un uzņēmumiem. Cilvēks ar Cilvēku – Cilvēks ar Pilsētu.

Šeit pastaiga kļūst par ROTAĻU, jo zeme ir lava, un uzvar tikai tas, kurš augstāks par zemi! Šī ir vieta, kur ēnas atdzīvojas, kur ATKLĀT noslēpumu, kur SASNIEGT. Šeit pilsēta Tev uzdod jautājumu, un telpa pārtop par mīklu, ko risināt.

Mūkusala apvieno Pārdaugavas identitāti un jauno. Mūkusala ir kā DARBNĪCA, kurā satiekas laiku apsteigt gribētāji, dabas cienītāji, zināšanu nesēji, azartiskie un riskētāji, un kopdarbībā šeit dzīvi sāk pārsteidzošas idejas.

Mūkusalā valda PAPLAŠINĀTA REALITĀTE – gaisma, skaņa, pieskāriens un sajūta - atliek tikai apstāties un ļauties azartam. Atvērt acis - sajust pilsētu.

23. attēls. Rotaļu pilsētas raksturīgie attēli

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

VĪZIJA

Mūkusala ir vietzīme, ar kuru **LEPOJAS** un kuras vārdu pasaulē nes tās iedzīvotāji, uzņēmēji studenti un citi radošie. Cilvēki šeit ir apvienojušies **KOPIENĀ**, kas sevi identificē ar dzīvošanu un strādāšanu Mūkusalā un domā saiknēs ar pasauli. Mūkusalas kopiena ir atvērta **JAUNAJAM**, tā ir **RADOŠA** un **AMBICIOZA**.

Cilvēki Mūkusalā ir **VIRZĪTĀJSPĒKS** radošumam. Mūkusala ir Torņkalna un Pārdaugavas **ZINĀŠANU** tīkla vieta. Tā ir pilsētas telpa, kur caur uzņēmēju zināšanām un zinātni rodas **INOVATĪVAS** pārmaiņas, tādējādi tā ir atslēga Rīgas **IZAUGSMEI** un **KONKURĒTSPĒJAI**.

Mūkusala ir vieta, kur **SATIKTIES** un darboties. Mūkusalas daudzveidīgās laika pavadīšanas iespējas **VIENO** studentus, strādājošos un iedzīvotājus, kā arī **PIESAISTA** viesus. Te visos gadalaikos un visās diennakts stundās vienmēr ir **DZĪVĪGUMS**.

Mūkusala ir Torņkalna apkaimes sala dārzā - ar zilām un zaļām telpām caurvīta vide, kur **ILGTSPĒJĪGA** un **ELASTĪGA** arhitektūra **MIJIEDARBOJOTIES** ar vides dizainu - parkiem, skvēriem, kanāliem un Daugavas promenādi, rada augstvērtīgu dzīves telpu, **DRAUDZĪGU** gan gājējiem, gan velobraucējiem, gan skrituļotājiem. Mūkusalas apbūves telpa pa vertikāli ietver brīvā laika, pakalpojumu, darba un mājošanas vajadzības, tā ir pakāpeniska - atvērta gaismai un ūdenim. Šo pamatfunkciju intensitāte Mūkusalas garumā ir dalīta ar priekšroku **MĀJOŠANAI** dienvidos, **PUBLISKĀM** funkcijām salas vidusdaļā un **DARBU** ziemeļdaļā.

Auto ir pazemē, autotransports apliec salu, tā **ĒRTI SASNIEDZAMA** no tālākām Eiropas pilsētām. Mūkusalā nav mentālo un fizisko barjeruu, tā ir **PAŠPIETIEKAMA** un **PIEVELKOŠA** ar visām ikdienas funkcijām.

Mūkusalas ilgtspējības atslēga slēpjas esošo **VĒRTĪBU** izcelšanā un jaunu **RADĪŠANĀ**, nodrošinot **KOMPAKTU**, **MULTIFUNKCIONĀLU** un **KVALITATĪVU DZĪVES TELPU**, izmantojot ilgtspējīgus apbūves un mājokļu risinājumus. Videi draudzīgā apbūve ir **MOBILA** un **TRANSFORMĒJAMA**, tādējādi radot mainīgām nākotnes cilvēku vajadzībām **ELASTĪGU**, **PIELĀGOTIES SPĒJĪGU** urbāno telpu.

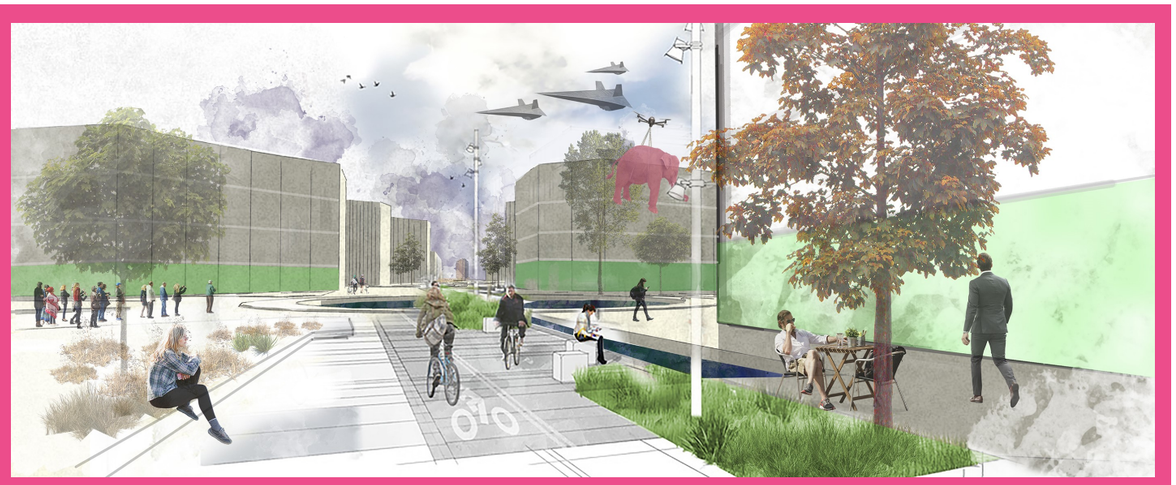

24. attēls. Mūkusalas attīstības redzējums (Avots: autora veidotas vizualizācijas, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Lai īstenotu vīziju, ir jāraugās uz teritorijas attīstību no vairākiem aspektiem, kurus nosaka iepriekš minētie vispārējie pilsētas ilgtspējas jeb kvalitāšu kritēriji. Lai starp vīziju un izrietošajām rīcībām veidotos loģiska sasaiste, ir jāaplūko atsevišķas nākotnes redzējuma kvalitātes.

Kopiena

Teritorijas kopienas attīstības redzējums balstās uz ieinteresētu, atbildīgu, vienotu kopienu, kas spēj un vēlas aizstāvēt savas intereses, rūpējas par sev piederošo un publisko telpu, kā arī lepojas ar savu apkaimi un nes tās vārdu tālāk. Mentālās jeb emocionālās barjeras, kas sākotnēji sašķēla Mūkusalas iedzīvotājus, ir kliedētas, un esošā telpiskā teritorijas struktūra veicina sabiedrības kopā sanākšanu, satikšanos. Pakāpeniski veidojot Mūkusalas telpisko struktūru, lēmumu pieņemšanā tiek iesaistītas visas ieinteresētās puses. Aug teritorijas lietotāju pilsoniskā atbildība, līdzdalība un līdzdarbība teritorijas plānošanas procesos. Kopiena aktīvi iesaistās radošās aktivitātēs pilsētas publiskajā telpā.

Telpiskā struktūra

Mūkusalas ilgtspējīgas attīstības atslēga slēpjas esošo vērtību un esošās telpas izcelšanā. Ir jāturpina attīstības virziens, ko veido jaunie uzņēmumi - piemēram, Annas dārzs un Drifta halle, papildus izceļot Kīleveinu kā telpiskās struktūras būtisku elementu. Pamestās/savu funkciju nepildošās noliktavu un rūpnīcu ēkas pakāpeniski tiek atdzīvinātas, izmantojot tās gan pagaidu izmantošanas nolūkos, gan labiekārtojot tās un piešķirot tām publisku vai privātu raksturu. Mūkusalas urbānā telpa pakāpeniski tiek reģenerēta, izceļot esošās vērtības un ienesot jaunas.

Mūkusala ir kompakta un multifunkcionāla teritorija ar kvalitatīvu dzīves, darba un atpūtas vidi.

Telpiskā struktūra nosacīti veidota trīs zonās, kur dienvidu daļā dominē dzīvojamā apbūve, ziemeļu daļā darījumu teritorijām raksturīga apbūve, savukārt centrālā daļa galvenokārt atvēlēta publiska rakstura apbūvei. Taču katra no zonām ir daudzfunkcionāla gan horizontāli, gan vertikāli, pieļauj dažādu izmantošanu un ir elastīga pārmaiņām.

Publiskā ārtelpa

Mūkusalas publiskās ārtelpas organizējoši elementi ir Kīleveins un Daugavas promenāde. Daugavas promenāde ir viegli pieejama un cilvēkiem patīkama publiskā telpa ar skatu uz Zaķusalas zaļo teritoriju un Rīgas vēsturisko centru. Promenāde nodrošina fizisku piekļuvi pie ūdens - cilvēkiem ir iespēja pieskarties, sajust ūdeni.

Kīleveins kalpo gan kā vidi uzlabojošs elements, gan kā rekreācijas un izglītošanas funkciju pildoša telpa, kura tiek izmantota vismaz 18 stundas diennaktī un visos gadalaikos. Dienas laikā un jebkurā gadalaikā Kīleveinu izmanto rekreācijas makšķerēšanai, Kīleveins funkcionē kā pilsētvides makšķerēšanas (*Urban fishing*) attīstības veicinātājs ar tur ielaistajām un uzturētajām zivīm, kas piesaista gan profesionāļus, gan iesācējus, kuriem ir iespējams nodrošināt arī attiecīgu apmācību un izglītošanu, tādējādi ar laiku veicinot krastmalu apdzīvošanu ne tikai Mūkusalā. Vienlaikus Kīleveins kopā ar LU akadēmisko centru kalpo kā izziņas avots vides un bioloģijas pētniekiem. Vakarā ap Kīleveinu tiek rīkoti dažādi pasākumi, piemēram, strūklaku un gaismas šovi, sporta pasākumi.

Publiskā ārtelpa ap Kīleveinu veidota kā parks ar takām un brīviem laukumiem, kur iespējams veikt sportiskas aktivitātes. Publiskā ārtelpa gar ielām ir draudzīga gājējiem un velosipēdistiem. Tas panākts ar norobežojošu apstādījumu veidošanu, infrastruktūras sakārtošanu un transporta plūsmu novirzīšanu.

Vide

Kīleveins ir Mūkusalas vides mugurkauls. Prioritāra ir ne tikai grāvja attīrīšana, bet arī ūdens caurplūdes nodrošināšana, kas panākama gan ar papildu savienojumiem ar Daugavu grāvja augštecē, gan vienotas un integrētas lietusūdens atvades risinājumiem no apkārtējām teritorijām.

Vides kvalitāte ilgtermiņā ir nodrošināta ar ilgtspējīgiem būvniecības, labiekārtošanas un apsaimniekošanas risinājumiem. Kīleveins ir pievilcīga ūdenstece, kura nodrošina labvēlīgu apkārtējās teritorijas mikroklimatu. Mūkusala ar "enkura" objektiem, kā Latvijas Universitāte un Kīleveins, kļūst par vides aspektu paraugu un skolu, kur zinības var smelt gan citas pilsētas, gan katrs iedzīvotājs.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Mobilitāte un infrastruktūra

Mūkusalā prioritāte ir gājējs un velosipēdists. Cilvēki izmanto kvalitatīvu gājēju un velosipēdistu infrastruktūru, gan lai pārvietotos pa Mūkusalu, gan lai nokļūtu Rīgas centrā pa jaunizbūvēto gājēju un velosipēdistu ceļu gar Rail Baltic dzelzceļa līniju, gan arī lai nokļūtu Torņakalnā, Ziepniekkalnā, Āgenskalnā un citās Rīgas apkaimēs. Ir nodrošināta gājēju un velosipēdistu iespēja ērti piekļūt Lucavsalas rekreācijas teritorijām. Apbūve ir pakārtota gājēju un velosipēdistu ceļiem, nodrošinot apkaimes caurstaigājamību.

Sabiedriskais transports nodrošina mobilitāti lielākos mērogos, un tas ir videi draudzīgs. Visas pieturvietas ir sasniedzamas 5 minūšu laikā (300m robežās) un sabiedriskā transporta gaidīšanas laiks nepārsniedz 7 minūtes. Papildus tiek izmantots ūdens transports, kurš spēj nogādāt pasažierus gan Rīgas centrā, gan Bolderājā, Daugavgrīvā, Sarkandaugavā un citās Rīgas apkaimēs. Atjaunojot vecupes, pilsētā sasniedzamības robežas ar ūdenstransportu tikai palielinās.

Sabiedriskā transporta (t.sk. ūdens transporta) pieturvietu izvietojums balstīts uz mezglu punktiem, kas nodrošina ērtu un saskaņotu cilvēku pārsēšanos un iespējas nokļūt jebkurā pilsētas daļā. Ļoti svarīgi ir izveidot ātru un ērtu sabiedriskā transporta sasaisti ar apkārtējām apkaimēm, kur dominē dzīvojamā funkcija, piemēram, Ziepniekkalns, Āgenskalns, Imanta un Iļģuciems. Rail Baltic dzelzceļa līnija Mūkusalu un Torņakalnu padara par starptautisku centru, kur Torņakalna stacija nodrošina starptautisku sasniedzamību. Lai Torņakalna stacijas darbība būtu efektīva, tā ir integrēta pilsētas sabiedriskā transporta tīklā. Auto transports tiek virzīts apkārt Mūkusalai pa pilnvērtīgu Rīgas centra iekšējo un ārējo loku.

Apbūve

Apbūve Mūkusalā veidota no esošajām revitalizētajām - pārbūvētajām ēkām un jaunajām, kompaktajām ēkām, kuru struktūru iekšēji ir viegli un ātri pārveidot dažādām potenciāli mainīgām funkcijām. Tādējādi nodrošinot teritorijas spēju mainīties un pielāgoties, dinamiku un pašpietiekamību.

Ēkas pilda publisko funkciju, kur ir gan brīvas modulāras telpas pasākumu rīkošanai - teātris, koncerti, dažādas zinātniskas vai brīvas izpausmes prezentācijas, gan telpas “Start-up” uzņēmumu sākotnējai attīstībai. Lai nodrošinātu teritorijas multifunkcionalitāti, kā rezultātā mazināta cilvēku izplūšana no teritorijas un tā radītās transporta plūsmas, ir palielinātas dzīvojamās platības. Dzīvojamā apbūve ir piemērota iedzīvotājiem ar dažādiem ienākumu līmeņiem un vajadzībām mājoklī, tostarp studentiem, jaunajām ģimenēm u.c.

Būvniecības procesā tiek izmantoti videi draudzīgi un no vietējām Latvijas izejvielām ražoti būvmateriāli. Jauna apbūvei veidota bez barjerām un žogiem, lai veicinātu teritorijas atvērtību. Ir nodrošinātas cilvēku plūsmas caur iekškvartāliem, neveidojot strupceļus un nodrošinot īsākos ceļus līdz galvenajiem galamērķiem. Pirms katras būvniecības ieceres tiek organizēts metu konkurss un noteikts, kurš no piedāvājumiem visvairāk atbilst Mūkusalas attīstības virzienam.

Inovācijas un reģionālā prioritāte

Inovācijas un radošums ir svarīgs cilvēkresursu attīstības dzinulis ikvienā sfērā. Esošajā laikmetā, kad jaunrade un radošums spēlē arvien būtiskāku lomu ekonomikā, šāda zināšanu koncentrācija, kas valda Mūkusalas tuvumā, kalpo kā dzinulis inovāciju attīstībai un izaugsmes nodrošināšanai un līdz ar to arī Rīgas konkurētspējas celšanai Eiropas un Pasaules mērogā. Mūkusalai ir vieta, kur cilvēki ne tikai ierodas gūt zināšanas un dodas prom, bet kur cilvēki “noenkurojas” un, attīstoties paši, veicina arī vietējo un reģionālo attīstību. Šeit radošā telpa motivē cilvēkus iesaistīties, līdzdarboties, uzdrīkstēties, un tādējādi Mūkusala kļūst par vietu, kur rodas izaugsme, inovācija un attīstība.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.3. TELPISKĀ STRUKTŪRA

3.3.1. TELPISKĀS STRUKTŪRAS VEIDOŠANAS PRINCIPI

Apbūves struktūras un funkciju veidošanas principi

Mūkusala pakāpeniski jāpārveido par estētiski pārdomātu, videi draudzīgu un daudzfunkcionālu pilsētvidi ar augstas kvalitātes arhitektūru un publisko ārtelpu. Kvalitatīvajai apbūvei un tās augstumam jāatbilst Rīgas vēsturiskā centra apbūves noteikumiem. Izņēmums ir Jelgavas ielas labā puse, kur varētu tikt atļauta augstāka apbūve, nekā noteikts šajos Rīgas noteikumos. Īpaša uzmanība jāpievērš Mūkusalas ielas apbūvei, kas veido Mūkusalas panorāmu.

Teritorijas daļa ap esošo Mūkusalas biznesa centru paredzēta ar samērā lielu apbūves blīvumu. Lai spētu nodrošināt maksimāli daudz darbavietu, tajā pašā laikā saglabājot zaļu publisko ārtelpu, transports un autostāvietās maksimāli ir jānovada zem zemes. Mazāks blīvums paredzēts salas vidusdaļā, kas plānota publiskajai apbūvei, bet Dienvidu daļa atkal tiek paredzēta kompakta, ar blīvu apbūvi ar izteiktu dzīvošanas funkciju.

Apbūvi jācenšas veidot funkcionāli dažādi arī pa vertikālo asi, kur zem zemes ir autostāvvietas, apakšstāvos komercfunkcija, vidējos stāvos biroji, bet augšstāvos ir dzīvojamā funkcija. Ja ēkām tiek veidoti plakanie jumti, tiem jāparedz funkcionāls pielietojums vai arī tie jāveido kā zaļie jumti.

Teritorijas vienotai attīstībai, projektējot jaunās ēkas, to vizuālais tēls jāskata kopā ar jau esošo arhitektūru, un jaunās ēkas nedrīkst kopējo tēlu pasliktināt, bet tikai uzlabot. Attīstības praktiskie risinājumi jāplāno atbilstoši ilgtspējīgas attīstības principiem un kvalitātēm, kā arī analizējot un iekļaujot ārvalstu prakses labākos piemērus. Analīze par ietekmi ir jāveic metu konkursa stadijā, RVC padomei, Rīgas arhitektu birojam un būvvaldei.

Publiskās ārtelpas un labiekārtojuma struktūras veidošanas principi

Veiksmīgu publisko ārtelpu veido publiski pieejamās teritorijas kā parki, skvēri, laukumi, krastmalas, promenādes u.c. un ērts to un citu funkcionālo zonu savienojums, ko nodrošina gājēju, velobraucēju un sabiedriskā transporta infrastruktūra.

Publiskās ārtelpas var iedalīt dažādās aktivitāšu teritorijās pēc to lietojuma veida:

- Nepieciešamo jeb obligāto aktivitāšu teritorijas - ielas, gājēju celiņi un sabiedriskā transporta pieturvietas, ūdenstilpju krastmalas. Par pamatkritēriju sasniedzamībai tiek ņemts attālums laikā, ko iedzīvotājs – kājāmgājējs, var veikt, pieņemot, ka vidējs cilvēka pārvietošanās ātrums pilsētvidē ir 5 km/h.
- Sabiedrisko aktivitāšu teritorijas - vietas, kur iedzīvotāji dodas savā brīvajā laikā, nemērojot garu un tālu ceļu. Tās ir dažādas kultūras un sporta objektu - kultūras iestāžu, stadiona - apkārtnes ārtelpas, kā arī veikalu un kafejnīcu ārtelpas. Sabiedriskās aktivitātes norisinās arī daudzdzīvokļu māju pagalmos un citās āra koplietošanas telpās.
- Izvēles aktivitāšu teritorijas – vietas, kur iedzīvotājs savā brīvajā laikā, visbiežāk tieši brīvdienās, dodas ar kādu konkrētu mērķi. Tradicionāli tie ir pilsētas parki, meži un meža parki, arī pludmales un aktīvās atpūtas teritorijas.

Plānojot publiskās ārtelpas, būtu jāievēro, ka visas aktivitāšu sfēras nevar tikt veicinātas vienā un tajā pašā telpā. Aktivitāšu teritoriju kombinācija un to savienojumi veido publisko ārtelpu. Nepieciešamo jeb obligāto aktivitāšu teritoriju un labiekārtojuma veidošanas principi. Kā plašākā aktivitāšu klāsta nodrošinātāja pilsētvidē tiek minēta iela. Tās veidošanas principos galvenais norādījums būtu veidot to kājām gājējam un velobraucējam drošu un ērtu lietošanai. Kā vadlīnijas ērti izmantojamai ielai no gājēju viedokļa ir iespēja samazināt transporta ātrumu un tā plūsmas, piemērots ietvju platums un to nepārtrauktība, gājēju ietvju izvietojums un dizains, veloinfrastruktūras esamība un kvalitāte, nepārāk plašas autotransporta ielas, piemērotākai to šķērsošanai ejot. Izstrādājot ielu krustojumus, paredzēt tos vienā līmenī ar gājēju un veloceļu infrastruktūru, tādā veidā samazinot autotransporta braukšanas ātrumu un palielinot mazāk aizsargāto satiksmes dalībnieku drošību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas augstāku pārvietošanās komfortu gājējiem un mierinātu autosatiksmi, ir nepieciešams paredzēt apstādījumus ielu sarkanajās līnijās un būvlaižu zonās starp ielu un apbūvi. Tādējādi tiktu veidoti zaļie koridori.

Plānojot pilsētvidi, ir jāparedz cilvēkam ērti piekļūstamas publiskās ārtelpas, kas raisa vēlmi tās izmantot. Jāatzīmē „Annas dārza" pozitīvo ietekmi uz vides tēlu, un nākotnē būtu jāstiprina vizuālo sasaisti ar apkārt esošo teritoriju. Lai ieviestu lielāku dzīvīgumu visā Mūkusalas teritorijā, būtu jāparedz ne tikai iekštelpu kafejnīcas, bāri, bet vasaras sezonā arī āra kafejnīcas.

Ieviešot daudzdzīvokļu dzīvojamo funkciju teritorijā, būtu nepieciešams paredzēt sabiedrisko aktivitāšu teritorijas ar labiekārtojuma elementiem kā soliņiem un galdiem, brīvām piknika teritorijām, dažāda vecuma bērnu rotaļu laukumu elementu izvietojumu. Izskatīt iespēju izveidot ārtelpas sporta aktivitātes kā strītbola laukuma izvietošanu un āra tenisa galdu novietošanu, kas būtiski plašas teritorijas neaizņem, taču ir iedzīvotājam vieglāk sasniedzamas. Pie kompakti veidotas apbūves, šādas teritorijas būtu iespējams kompensēt ar labiekārtotiem jumtiem.

Kvalitatīva publiskās ārtelpas mugurkaula izveidei Mūkusalā svarīgi ir:

- Zaļo, zilo teritoriju reģenerācija;
- Organisku savienojumu izveidošana starp teritorijas mugurkaulu (Kīleveina grāvi) un Daugavu, kas kalpo kā līdzeklis ūdens plūsmas nodrošināšanai, lai grāvī notiktu ūdens cirkulācija.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.3.2. APBŪVES RĀDĪTĀJI UN PARAMETRI

Teritorijas kvantitatīvie rādītāji

Atbilstoši plānotajām apbūves funkcijām un to apjomam ir noteikts nākotnē potenciālais strādājošo, dzīvojošo un studentu skaits teritorijā.

	Šobrīd	Plānots
Darba vietu skaits	4 160	10 000
Iedzīvotāju skaits	420	6 000
Studentu skaits	2 500	12 000—15 000
KOPĀ:	7 080	28 000—31 000

Apbūves veidošanas tehniskie parametri

Lai saglabātu Mūkusalas cilvēcīgo mērogu un atmosfēru, atļautais stāvu skaits jāparedz maks. līdz 7 stāviem. Pārsvarā visā teritorijā atļautais stāvu skaits nedrīkst pārsniegt 5 stāvus. 5 stāvu apbūve ir jākombinē ar 2- 4 stāvu apbūvi, neveidojot atklātas fasādes. Mūkusalas dienvidu daļā, kur ir raksturīga mazstāvu apbūve, ir jāparedz apbūve 2 līdz 3 stāvi, bet gar Jelgavas ielu ir pieļaujama 7 stāvu apbūve.

Apbūvei ir jābūt dažādai un ar dažādām funkcijām, kā arī apbūvju jumtiem ir jābūt labiekārtotiem un pēc iespējas jānodrošina pieeja iedzīvotājiem:

1. Daudzfunkciju ēkas:

- 1.stāvā tiek paredzēta komercfunkcija vai administratīvā, publiskā funkcija.
- 2. un 3. stāvā tiek paredzēti biroji.
- 4. un 5. Stāvs atvēlēts dzīvošanas funkcijai.
- Autostāvvietas tiek izvietotas pazemē.

2. Monofunkcijas ēkas - prioritāri dzīvojamās ēkas:

- Tiek paredzēti dažādas platības dzīvokļi ar dažādu istabu skaitu. Ir jāpieņem, ka 35m2 dzīvojamās platības apdzīvos 1 cilvēks.
- Autostāvvietas drīkst paredzēt tikai uz zemesgabala, kur izvietota apbūve.
- Lai samazinātu transporta plūsmas, mazinātu barjeras un radītu vidi pieejamāku cilvēkiem, maksimālais autostāvvietu skaits jānosaka 70% no aprēķina Rīgas pilsētas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Ir jāatļauj iespēja paredzēt minimālu autostāvvietu skaitu 0-10 autostāvvietas.
- Ir jāaizliedz jaunu autostāvvietu izveide, nepalielinot esošo funkcionālo būvtilpumu.
- Minimālais brīvās zaļās teritorijas rādītājs jānosaka 47% atbilstoši teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Ir jānosaka diferencēti koeficienti intensīvai un ekstensīvai apstādījumu veidošanai un jumtu apstādījumu ietekmei uz brīvo zaļās teritorijas aprēķinu.
- Arhitektoniski ir jāparedz izvirzīta apjoma kompozīcijas.
- Iekškvartāliem ir jābūt caurstaigājamiem un apstādītiem. Apbūve nedrīkst veidot barjeras un radīt apkārtceļus gājējiem.
- Pirmā stāva pakalpojumu vietām, kas ir vērstas uz publisko ārtelpu, 60% no fasādes veidota ar stikla logiem, nakts stundās tā ir caurredzama, nevis aizklāta ar necaurredzamiem slēģiem.
- Ēku galvenās ieejas nevērst uz iekškvartālu autostāvvietām, bet gan uz publiskiem laukumiem, skvēriem, ielām un pieturvietām.
- Jumta laukumiem, kas netiek segti ar apstādījumiem, jābūt gaišas krāsas - gaišs jumts labāk atstaro saules enerģiju un blīvā apbūvē tiek mazināts siltuma salas efekts.
- Jauniem projektiem jau pašlaik noteikt stingrākas prasības attiecībā uz to energoefektivitāti, t.i., ka tām jāatbilst gandrīz nulles enerģijas patēriņa ēkām (enerģijas patēriņš apkures vajadzībām sastāda ne vairāk kā 40 kWh/m2 gadā). Ministru kabineta 2013. gada 9. jūlija noteikumi Nr.383 “Noteikumi par ēku energosertifikāciju” jau šobrīd nosaka, ka no 2021.g. visām no jauna būvētām ēkām jāatbilst gandrīz nulles enerģijas ēkām, nosakot pārejas periodā (2017.-2020.g.) ēku energoefektivitātes minimālo pieļaujamo līmeni jaunbūvēm.
- Teritorijās, kur nav pieejama centralizētā siltumapgāde, jānodrošina mūsdienīga un dzīves kvalitātei atbilstoša siltumapgādes tehnika, kas nerada nepatīkamu smaku. Izvēlēties siltumapgādes risinājumus, kas neparedz kurināmā sadedzināšanu, ja tas ir tehniski iespējams.
- Apbūves iecere ir jāizstrādā pēc atklāta arhitektūras metu konkursa, izvēloties kvalitatīvāko un atbilstošāko piedāvājumu.
- Veikt klimata izpēti pirms jaunu ēku būvniecības un veidot apbūvi pamatojoties uz bioklimatiskās arhitektūras principiem.
- Teritorijas reljefs jāveido atbilstoši hidroloģisko procesu scenārijiem tālas nākotnes scenārijā.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Publiskās ārtelpas veidošanas tehniskie parametri

- Transporta infrastruktūras plānošana ir jāveic, izmantojot atjaunotu un atbilstošu Rīgas pilsētas makromodeli, kur integrēta sabiedriskā transporta komponente.
- Ir nepieciešams izstrādāt metodiskos norādījumus par transporta plānošanu Rīgā, kur aplūkotas transporta infrastruktūras piedāvājuma un pieprasījuma korelācijas, kā arī satiksmes plūsmas dinamikas tendences.
- Lokāli krustojumu un kvartālu risinājumi jāanalizē ar satiksmes plūsmu mikromodeli, ietverot gājējus un velosipēdistus.
- Ielu projektēšanā jāizmanto ārvalstīs (Eiropas Savienībā) izstrādātie standarti, piemēram, Vācijā izstrādātais standarts par pilsētas ielu projektēšanu (C, D un E kategorijas ielām).
- Pēc Vienības gatves un Raņķa dambja savienojuma realizācijas ar tuneli zem dzelzceļa jāaizliedz kravas autotransporta kustība Mūkusalā un jānosaka maksimālais ātrums uz ielām Mūkusalā - 30km/h.
- Iekškvartāli jāveido pēc “Shared space” principa.
- Ielas, kas apzīmētas “cilvēkiem draudzīgas ielas”, jāveido ar vienu braukšanas joslu katrā virzienā, paredzot apstādījumus ielu sarkanajās līnijās. Krustojumi ir jāparedz izcelti, kur ietves neveido rampas, bet bortakmens starp ietvi un brauktuvi jāparedz 5-8cm augsts.
- Ietves jāparedz no bruģakmens seguma.
- Inženierkomunikāciju izvietojums jāparedz maksimāli kompakts, ievērojot minimālos noteiktos attālumus starp inženierkomunikācijām, atvēlot maksimāli daudz brīvo vietu mazo arhitektūras formu un apstādījumu izvietošanai.
- Sabiedriskā transporta pieturvietas jāparedz labiekārtotas ar nojumēm, kuru apjoms atkarīgs no prognozējamā pasažieru skaita.
- Mūsdienīgi un energoefektīvi ielu apgaismojuma risinājumi.
- Paredzot autostāvvietas ir jāparedz elektroauto uzlādes stacijas, kuru skaitu nākotnē var palielināt.

25. attēls. Rotaļas pilsētā

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.4. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PRIEKŠLIKUMI

3.4.1. ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PRINCIPI UN URBĀNĀS TELPAS KVALITĀTES

Darba procesa pirmajā posmā situācija Mūkusalā tika novērtēta pēc Latvijas apstākļiem piemērojama urbāno teritoriju ilgtspējīgas attīstības izvērtēšanas paņēmiena, kas balstīs uz līdzīgām ārzemju novērtēšanas sistēmām – Anglijas (BREEAM-C), ASV (LEED-ND) un Vācijas (DGNB-UD).

Būtiskākās kvalitātes pa kvalitāšu grupām un ilgtspējīgas attīstības principi, uz kuriem balstīts Mūkusalas telpiskās attīstības koncepcijas priekšlikums:

KOPIENA

- eritorija iekļaujas vietējās apkārtnes raksturā, respektē vēstures vērtības, vienlaikus stiprinot savu lokālo identitāti;
- tiek veicināta kopienas iedzīvotāju iesaiste svarīgu apkaimes jautājumu risināšanā un kopienas dzīves veidošanā;
- teritorija nodrošina ģimenes dzīves vajadzības;
- teritorija piedāvā daudzveidīgus, iekļaujošus un pieejamus mājokļus;
- ir nodrošināta pakalpojumu pieejamība - dažādi pakalpojumi atrodas saprātīgā un drošā kājām iešanas attālumā no mājokļiem;
- sabiedrība jūtas droši jebkurā diennakts laikā, ielas, gājēju un velo celiņi ir droši, pasargāti no trokšņa un vibrācijas, ko var radīt autotransports.

TELPISKĀ STRUKTŪRA

- teritorijā nodrošināta iekšējā un ārējā sasaiste;
- teritorija ir pašpietiekama, kompakta, ar pēc iespējas lielāku blīvumu, ilgtspējīga;
- nodrošināta degradēto un piesārņoto teritoriju attīstība;
- nodrošināti komunālie pakalpojumi;
- daudzveidīga teritorijas izmantošana, pieejama dažādām sociālām un ekonomiskām teritorijas lietotāju grupām.

PUBLISKĀ ĀRTELPA

- publiskā ārtelpa veicina sociālo mijiedarbību caur kvalitatīvu un estētisku publisko telpu;
- publiskās telpas dizains veidots ņemot vērā universāla dizaina labāko praksi, tas ir iekļaujošs, daudzfunkcionāls un nodrošina socializēšanās iespējas;
- ir nodrošināta pieeja kvalitatīvai dabiskās vides telpai un pilsētas zaļajai infrastruktūrai kājāmiešanas attālumā (līdz 650m);
- ir nodrošināta zaļo zonu savienojamība un tīklojums;
- zaļā infrastruktūra spēj nodrošināt kvalitatīvu ārējās vides mikroklimatu un estētiku;
- ir nodrošināta sporta un rekreācijas teritorija pieejamība kājāmiešanas attālumā no mājokļiem.

VIDE

- elastība, pielāgoties spēja pret zināmām un iespējamām klimata pārmaiņām, piemēram, plūdu risku, siltumsalas efektu utml., kā arī tiek nodrošināta aizsardzība pret dažādiem vides riskiem un vides piesārņojumu;
- teritorijā tiek aizsargātas, saglabātas un izceltas bioloģiskās daudzveidības un ekoloģiskās vērtības;
- saglabātas ekoloģiski nozīmīgas dabas un brīvās teritorijas, kā arī notiek piesārņoto un degradēto teritoriju attīrīšana, sakopšana;
- ūdens objektu un mitrāju aizsardzība, vadoties pēc dabiskiem hidroloģiskiem procesiem;
- nodrošināta lietusūdens pārvaldība, izstrādās pārvaldības plāns un veicināta lietusūdeņu atkārtota izmantošana.

APBŪVE

- ēku ar nozīmīgu vēsturisko vērtību un kultūrainavu saglabāšana;
- atkārtota ēku un infrastruktūras izmantošana;
- samazinātas būvniecības tiešās un netiešās ietekmes;
- projektēšana, būvniecība un uzturēšana izmantojot ilgtspējīgas būvniecības praksi un projektu ilgtspējas sertifikāciju.
- ENERĢIJA UN KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI
- nodrošināta viegla pieeja komunālajiem pakalpojumiem visā teritorijā;
- samazināts radīto atkritumu daudzums, veicināta bīstamo atkritumu pienācīga apsaimniekošana, atkritumu šķirošana, otrreizēja pārstrāde;
- veicināta atjaunojamās enerģijas piegāde un ieguve;
- veikta esošo ēku energoefektivitātes uzlabošana un jaunbūvējamo ēku augstāki energoefektivitātes rādītāji;
- veicināta visa veida ūdens patēriņa samazināšana un pieejamības nodrošināšana.

MOBILITĀTES INFRASTRUKTŪRA

- nodrošināta kvalitatīva un efektīva transporta sistēma;
- teritorija ir piemērota multimodāla transporta vajadzībām, ietverot velo, kājāmiešanu, sabiedrisko transportu un alternatīvos transporta veidus;
- nodrošināta kvalitatīva, ērta un droša vide kājāmgājējiem un riteņbraucējiem;
- nodrošināta laba iekšējā un ārējā savienojamība gan ar sabiedriskā transporta maršrutiem, gan kājāmiešanas un velobraukšanas maršrutiem.

INOVĀCIJA UN REĢIONĀLĀ PRIORITĀTE

- izmantoti inovatīvi risinājumi esošo problēmu risināšanā un vides stāvokļa uzlabošanā ne tikai atkārtojot, bet arī pārspējot labas prakses piemērus;
- risināti sociālās vienlīdzības, publiskās veselības un citi reģionāli nozīmīgi jautājumi.

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.4.2. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBA LAIKA GRIEZUMĀ

Mūkusalas attīstību laika griezumā var sadalīt trijos laika posmos:

1. Rīcības *šeit un tagad* (īstermiņa, līdz 2020. gadam) – veicamas tūlīt, lai veicinātu Mūkusalas turpmāko attīstību un izaugsmi. Šīs rīcības ir saistītas ar darbībām nākotnē - vidusposmā un ilgtermiņā.

2. Rīcības līdz 2025. gadam (vidēja termiņa rīcības) – tās lielā mērā ir saistītas ar Mūkusalas un tuvās apkārtnes infrastruktūras attīstības projektiem (Rail Baltica, LU akadēmiskā pilsētiņa, u.c.), kas tieši ietekmēs Mūkusalas teritorijas telpisko un fizisko struktūru.

3. Rīcības tālākā nākotnē (ilgtermiņa rīcības līdz 2050. gadam) – darbības vai plašāka mēroga soļi, ar ilglaicīgu ietekmi un perspektīvu.

26. attēls. “Mūkusalas veidošana” (Avots: autora fotogrāfija, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

PIRMAIS ATTĪSTĪBAS POSMS

Pirmais Mūkusalas attīstības posms paredz ātras un efektīvas rīcības, ko visas iesaistītās puses var veikt tuvāko divu gadu laikā - līdz 2020. gadam. Būtiskākās izmaiņas ir notikušas teritorijas ziemeļu un centrālajā daļā. Kā prioritāte ir izvirzīta tieši zaļās vērtības attīstīšana - ir atdzīvināta un sakārtota Kīleveina grāvja apkārtne un tā ūdens mala Kīleveina ziemeļu daļā, kur piekļuve Kīleveinam ir vienkārša - to neierobežo ne krūmi, ne žogi, ne kādi citi apgrūtinoši objekti. Sakopta arī tukšā teritorija Jelgavas ielā. Ir izveidota Daugavas kreisā krasta promenāde, kas nodrošina atpūtas iespējas teritorijā, un ir atrisināta piekļuvei tai. Izmantojot dažādus apstādījumu risinājumus (puķu kastes utml.), ir atdzīvināta Mūkusalas ielas sadaloša josla, kā arī līdzīgi, izmantojot dažādus apzaļumojuma elementus, atdzīvināta ir arī biznesa centra teritorija.

Teritorija ir kļuvusi caurstaigājamāka un ir likvidēta viena no galvenajām fiziskajām barjerām - ir izveidots Dēļu ielas pagarinājums, ar gājēju tiltu pāri Kīleveina grāvim. Savukārt virszemē esošais gāzes vads, kas iepriekš kalpoja kā nedroša pāreja pār Kīleveinu, ir pārvērsts par urbānās mākslas instalāciju, nezaudējot savu pārejas funkciju, taču tas ir kļuvis krietni drošāks un baudāmāks arī vizuāli.

Teritorijas centrālajā daļā esošās ēkas (bijusī Akvalandes teritorija) atveras īslaicīgajai jeb pagaidu izmantošanai, nodrošinot dažādu nozaru uzņēmējdarbību, tās kalpo kā vieta izmēģinājumiem. Pamazām, caur pagaidu izmantošanu, ēkās tiek mainīta to sākotnējā funkcija. Telpas tiek izmantotas dažādu kultūras pasākumu organizēšanai, ir izveidotas kafejnīcas, kopā strādāšanas telpas un telpas dažādiem pop-up notikumiem.

Stabilu vērtību Mūkusalā ir ieguvusi biznesa centra apkārtne, kurā ir attīstījusies uz sadarbību vērsta uzņēmējdarbība - uzņēmēji veido kopīgus projektus gan savā starpā, gan veido kopīgus projektus ar Latvijas Universitāti un citām teritorijā un tās tuvumā esošajām iestādēm. Mūkusalas biznesa centra teritorija ir kļuvusi atvērtāka un tā aicina iekšā garāmgājēju. Biznesa centra teritorijā esošie automašīnu stāvlaukumi ir atvērti dažādām pagaidu izmantošanas iespējām - vasarā ierīkotas āra terases kafejnīcām un tiek organizēti dažādi strītbola pasākumi u.c. aktivitātes, efektīvi izmantojot esošo platību arī pēc darba dienas beigām un brīvdienās.

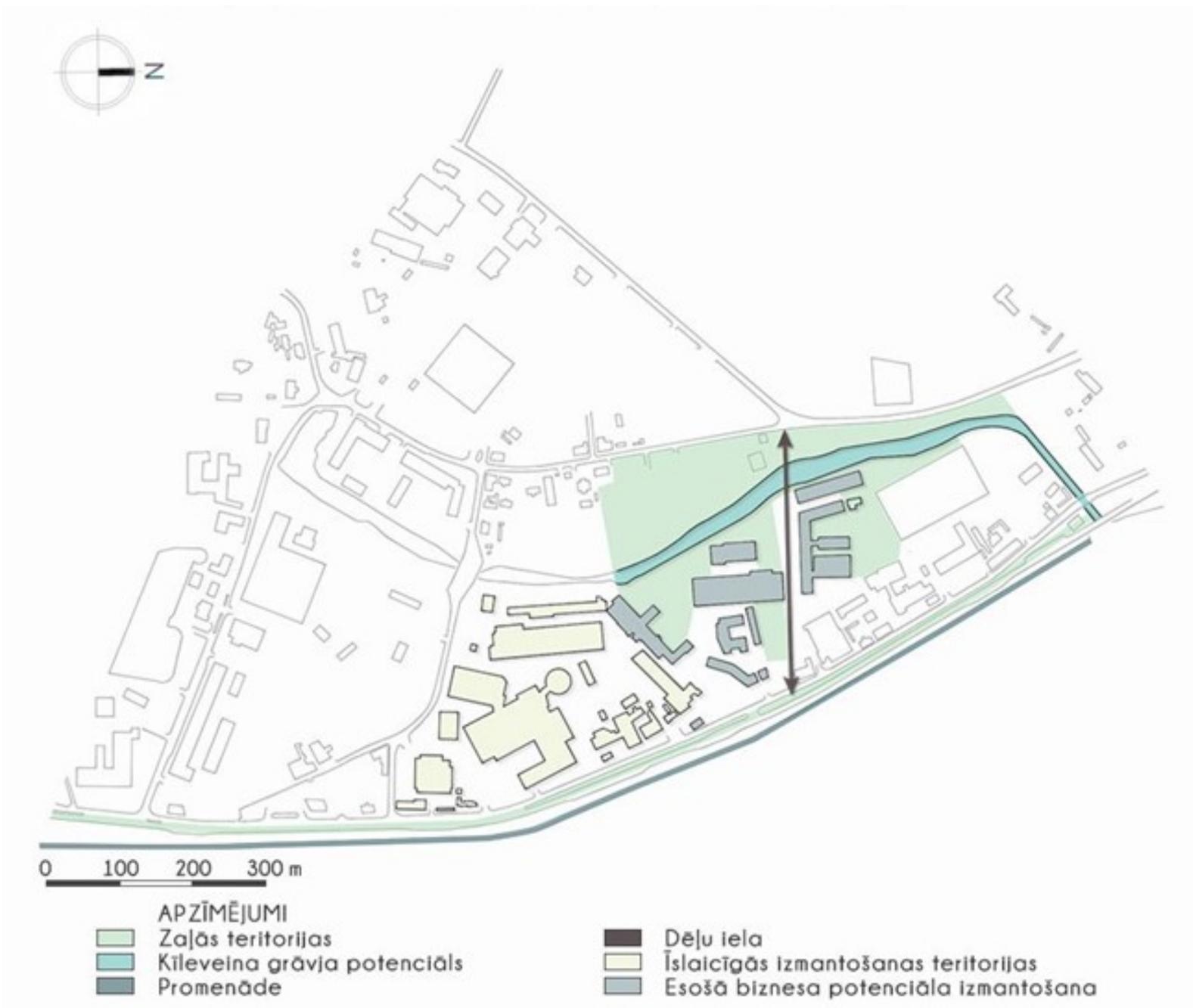

27. attēls. Pirmais attīstības posms līdz 2020. gadam (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

OTRAIS ATTĪSTĪBAS POSMS

Otrais attīstības posms paredz apjomīgākas rīcības, kuras nav iespējams realizēt 2 līdz 3 gadu laikā. Otrais attīstības posms nes izmaiņas teritorijas dienvidu un centrālajā daļā un Kīleveinam visā tā garumā.

Mūkusalas teritorijā līdz 2025. gadam ir notikušas nozīmīgas izmaiņas tieši zilo struktūru attīstībā, atverot Kīleveina dienvidu daļu un līdz ar to nodrošinot pieejamību Kīleveinam visā tā garumā. Ir izveidoti divi jauni ūdens atzari, kas savieno Kīleveina grāvi un Daugavu, un gar tiem labiekārtotas zaļas pastaigu takas (zaļie koridori), sāktas veidot lietusūdens dabīgās savākšanas sistēmas.

Ja agrāk Mūkusalā bija viegli identificēt gan emocionālās, gan fiziskās barjeras, tad pašlaik tas ir neiespējams uzdevums. Teritorija ir gājējiem draudzīga un caurstaigājama, ir izveidotas vairākas pārejas pār Kīleveinu, kā arī pāri tā atzariem. Visa teritorija ir izstaigājama no ziemeļu daļas līdz pat dienvidu daļai, no austrumiem uz rietumiem, nav būtisku šķēršļu vai barjeru, kas traucētu kājāmgājējam sasniegt jebkuru punktu teritorijā.

Mainījusies apbūves struktūra teritorijas dienvidu daļā - teritorijā, kur iepriekš bija rūpnieciskā un tehniskā apbūve, ir mainījies izmantošanas veids un ir izveidota pamatā dzīvojamā apbūve ar iekārtotiem zaļiem pagalmiem. Attīstīta tukšā teritorija pie Jelgavas ielas un, veidojot apbūvi, nav aizmirsts arī par zaļo struktūru nepieciešamību un lietusūdens mazināšanas un dabīgiem noteces risinājumiem.

28. attēls. Otrais attīstības posms līdz 2025. gadam (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

TREŠAIS ATTĪSTĪBAS POSMS

Trešā posma attīstība balstās uz ilgtermiņa rīcībām, kas ir iesāktas jau pirmajā un otrajā posmā un ir veidota vienota attīstība. Nozīmīgākās izmaiņas ir zaļo un zilo struktūru attīstībā. Ja sākotnējās pirmā posma rīcības paredzēja veikt nelielus apzaļumošanas un sakārtošanas darbus, tad pašlaik teritorijā ir izveidojušies vairāki parki, zaļās teritorijas dominē, pie katras dzīvojamās ēkas ir zaļš pagalms vai dārzs, un arī cita veida ēku (publiskās un uzņēmējdarbības funkcijas) pagalmi ir apzaļumoti. Kīleveins ir kļuvis par izteiktu teritorijas mugurkaulu, un apbūve ir pavērsta ar "seju" pret Kīleveini.

Teritorijā nepastāv nekādas fiziskās vai mentālās barjeras, teritorija ir viegli caurstaigājama. Būtiski ir mazināta automašīnu loma teritorijā un tās infrastruktūrā - plašos stāvlaukumus aizvieto dažādi funkcionāli laukumi, skvēri, parki, terases un Mūkusalas iela ir pilnībā pārveidota - tā ir kļuvusi šaurāka un netiek izmantota tranzītam, tai vairs nepiemīt automaģistrāles šosejas raksturs. Attiecīgi ir vairāk vietas Daugavas promenādei un ir ierīkots plašs, apzaļumots parks gar to, kļūstot par nozīmīgu pilsētas objektu rekreācijai.

Apbūve ir veidota vienotā attīstībā. Bijušās rūpnieciskās ražošanas ēkās ir pilnībā mainīts to lietošanas veids vai tās ir nojauktas / pārveidotas.

29. attēls. Trešais attīstības posms līdz 2050. gadam (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.4.3 FUNKCIONĀLĀ IZMANTOŠANA UN TEMATISKĀS STRUKTŪRAS

Teritoriju raksturo jaukta apbūve, nodrošinot, ka dažādas funkcijas atrodas tuvā un ērtā kājām iešanas attālumā un katrā teritorijā dažādās proporcijās ir dažādas funkcijas. Shematiski Mūkusala sadalījusies 3 galvenajās jauktās funkcionālajās zonās - pirmajā no tām primāra ir dzīvojamā funkcija (70%), savukārt publiskā un uzņēmējdarbības funkcija attiecīgi 15% apmērā, salas vidusdaļā primāra ir publiskā funkcija (70%), savukārt uzņēmējdarbības zona (70%) ar nelielu dzīvojamo funkciju (15%) atrodas Mūkusalas ziemeļdaļā, tādejādi zonas nav konkrēti nodalītas - katru no tām papildina noteikta proporcija ar citām funkcijām. Un videi draudzīgā apbūve ir elastīga - mobila un transformējama, tādējādi ar iespēju pielāgoties mainīgām nākotnes cilvēku vajadzībām.

Dzīvojamā zona kā dominējošā veidota teritorijas dienvidu daļā. Saglabāta esošā mazstāvu dzīvojamā apbūve un veidota jauna apbūve brīvajās teritorijās. Bijušajās rūpnieciskās un tehniskās apbūves teritorijās veidota jauna dzīvojamā apbūve, papildinot to ar publiskajām funkcijām, veidojot atvērtus pirmos stāvus un dodot telpu arī uzņēmējdarbībai (birojiem un tml.). Mūkusalā esošie mājokļi piemēroti un pieejami dažādiem ģimeņu modeļiem ar atšķirīgiem ienākumiem un studentiem.

Teritorijas centrālajā daļā dominē publiskā funkcija - dažādi publiskie pakalpojumi, izklaides, socializēšanās, satikšanās un atpūtas vietas, radošās telpas, arī telpas pagaidu izmantošanai, kas kalpo kā satikšanās punkti. Saglabājusies gan esošā apbūve, mainot ēku sākotnējo funkciju, gan arī veidota arī jauna apbūve, kas pielāgota publiskai funkcijai. Šī teritorijas daļa iecerēta arī kā jaunrades un radošo industriju mājvieta, kur kā centrs sākotnēji ir paredzēts bijušās Akvalandes teritorijā esošās struktūras, bet vēlāk šeit tiek veidotas jaunas būves ar zālēm, mākslinieku rezidencēm, bērnu aktivitāšu centriem, bibliotēkām, izglītības centriem un grāmatu veikaliem, utt. šī publiskā funkcija ne vien veicinās teritorijas attīstību, bet veidos jaunu inovatīvu vidi Rīgas pilsētā. Rietumu daļā saglabāta esošā dzīvojamā apbūve.

Teritorijas ziemeļu daļā būtiskas izmaiņas attiecībā uz tās funkciju nav veiktas un saglabāta jau esošā dominējošā - uzņēmējdarbības funkcija papildinot to ar dzīvojamo funkciju, īpaši augšējos stāvos ar skatu uz Daugavu.

Mūkusalā tiek īstenotas tādas uzņēmējdarbības formas, kas nerada piesārņojumu un ir atbilstošas pilsētas centra raksturam - salā atrodas galvenokārt biroju telpas. Mūkusalā nav angāru - noliktavu..

Piemērots princips, ka funkcijas sadalās arī pa vertikāli - daudzdzīvokļu un mazdzīvokļu dzīvojamās ēkas ar publisku funkciju pirmajā stāvā un autonovietnēm pazemes stāvā; administratīvas un biznesa iestādes ar dzīvojamo funkciju pēdējā/jos stāvos, publisku funkciju pirmajā stāvā un autonovietnēm pazemes stāvā.

Teritorija ir ilgtspējīga, pašpietiekama un kompakta. Jaunā apbūve funkcionālo zonu ietvaros veidota saskaņā ar jau esošo apbūvi, radot vienotu telpisko struktūru.

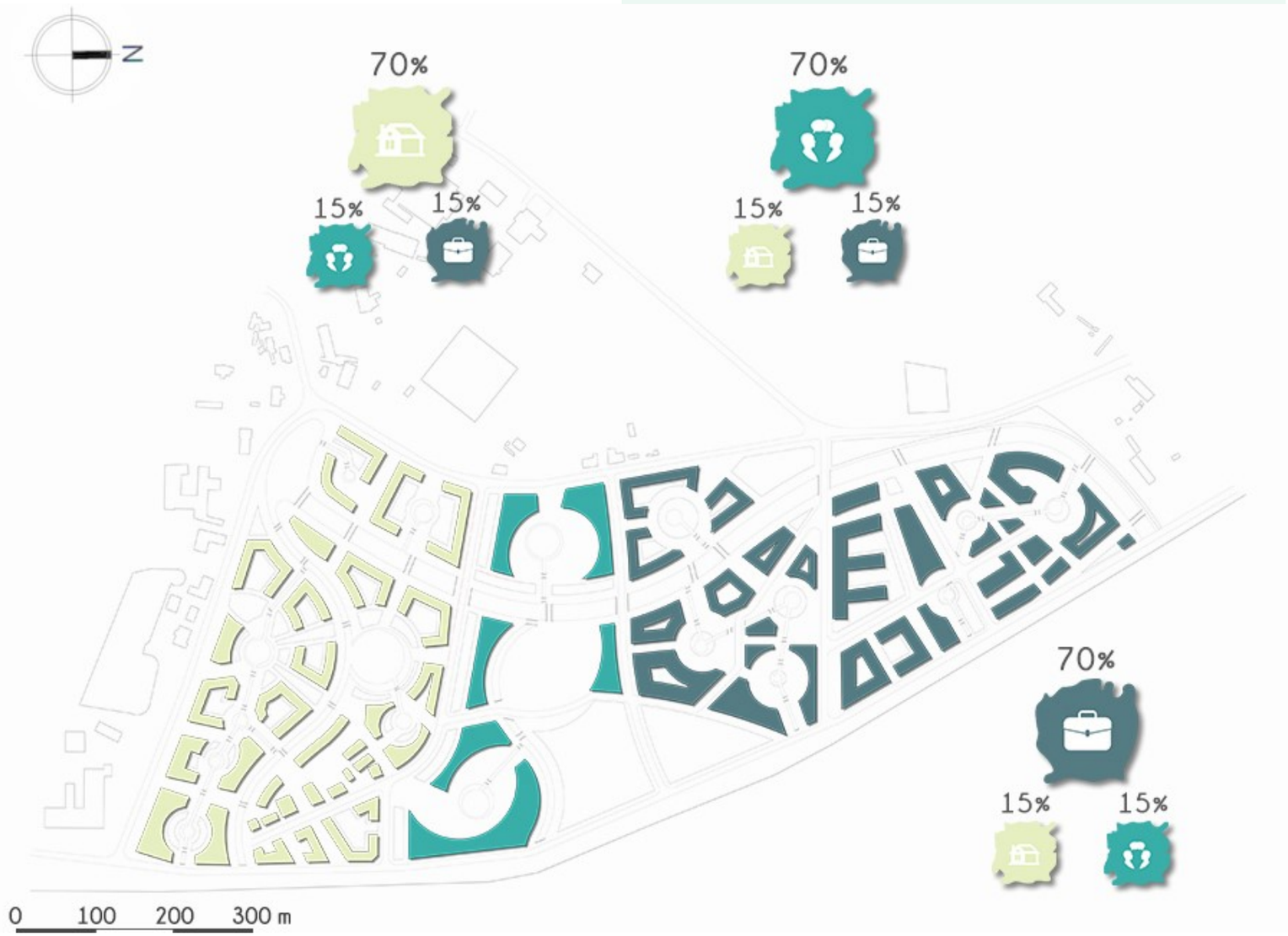

30. attēls. Funkcionālais zonējums (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

MOBILITĀTE UN KUSTĪBA

Mūkusala 2050. gadā ir gājējiem draudzīga teritorija. Teritorijas iekšējā daļa ir pilnībā caurstaigājama un gājējiem droša, jo primāri tiek paredzēta tieši gājēju kustībai, teritorijā nav nepārvaramu šķēršļu, kas kājāmgājējam traucētu nokļūt uz sev vajadzīgo vietu.

Nozīmīgas izmaiņas ir notikušas arī ielu struktūrā:

Mūkusalas iela vairs nekalpo kā tranzīta maršruts, tā ir kļuvusi par gājējiem un velo braucējiem draudzīgu ielu. Lai gan pa to vēl joprojām pārvietojas vieglās automašīnas un sabiedriskais transports, ir būtiski ierobežots to pārvietošanās ātrums, lai netraucētu drošu gājēju kustību. Taču jāuzsver, ka pa braucamo daļu biežāk pārvietojas sabiedriskais transports, savukārt vieglais autotransports Mūkusalas ielu izmanto galvenokārt tikai, lai piekļūtu kādam objektam, kas atrodas pašā teritorijā.

Ir izveidotas divas jaunas ielas, Akaču ielas turpinājums un Dēļu iela. Šo ielu prioritāte ir kājāmgājējs un velo braucējs. Un vieglais auto transports to izmanto tikai, lai piebrauktu pie sev nepieciešamā objekta - darba vietas vai mājām. Sabiedriskais transports šajā ielā nepārvietojas.

Pārējās ielās Bieķensalas ielā, Buru ielā, Jelgavas ielā un Vienības gatvē galvenais pārvietošanās veids ir sabiedriskais transports, kas ir videi draudzīgs un pārvietojas bez trokšņa un piesārņojuma. Šīs ielas paredz arī autotransporta kustību samazinātā ātrumā. Visos ielu garumos ir nodrošināti arī atsevišķi celiņi gājējiem un velo braucējiem.

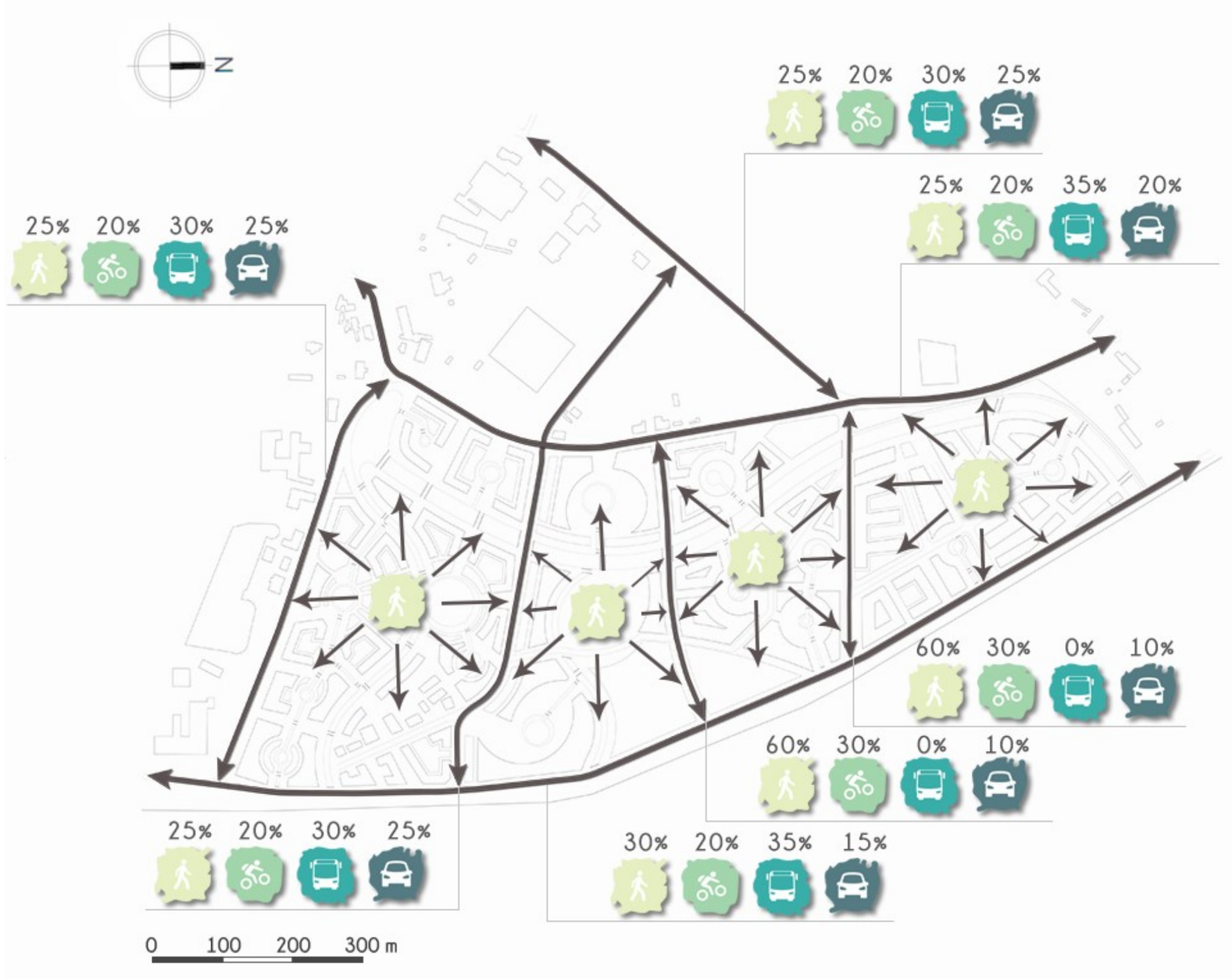

31. attēls. Mobilitāte un kustība (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

ZAĻĀS—ZILĀS STRUKTŪRAS

Mūkusala ir Torņkalna apkaimes sala dārzā - ar zilām un zaļām telpām caurvīta vide, kur ilgtspējīga un elastīga arhitektūra mijiedarbojas ar vides dizainu - parkiem, skvēriem, kanāliem un Daugavas krastmalu. Tās viena no lielākajām vērtībām ir dažādās zaļās un zilās struktūras. Ir izveidoti pastaigu parki, pateicoties pieaugošajam iedzīvotāju skaitam un dzīvojamās zonas paplašinājumam, ir izveidoti zaļie pagalmi un dārzi, zaļas terases un labiekārtoti jumti. Arī cita veida apbūves teritorijās vieni no būtiskākajiem elementiem ir kļuvuši apstādījumi, tā ir noteikta kā teritorijas prioritāte. Arī visas zilās struktūras ir ieskautas zaļās joslās, kuras tiek izmantotas rekreācijai kā pastaigu takas un teritoriju savienojoši zaļie koridori.

Kīleveins ir kļuvis par nozīmīgu ūdenstilpni visā Rīgā, nodrošinot dažāda veida atpūtas iespējas. Tas vairs nav tikai grāvis, bet teritorijas zilais mugurkauls, ko papildina Daugavas promenāde un šos divus elementus savstarpēji savienojošie mazākie kanāli, ap kuriem izvietojas visas būves, laukumi, parki un skvēri. Zilais tīklojums satur kopā gan sociālo, gan ekonomisko, gan funkcionālo, gan izklaidējošo dimensiju.

Pateicoties ūdens apritei ar Daugavu, attīrīta lietusūdens novadei uz to un zaļajām teritorijām ap Kīleveinu, ūdens ir kvalitatīvs un tīrs, un tiek izmantots dažādām ūdens aktivitātēm, piemēram, laivošanai, plostošana un makšķerēšanai. Ir izveidotas arī vairākas neliela izmēra padziļinātas ūdenstilpes, kuras ārējā malā ir seklākas un ērti caurstaigājamas. Ūdenstilpes palīdz novadīt lietusūdeni un kontrolēt mikroklimatu teritorijā. Tomēr lielākie ieguvēji ir tieši iedzīvotāji, kas par savu dzīvesvietu ir izvēlējušies Mūkusalā esošās mazstāvu ēkas, kas tiek ieskautas gan zaļajās, gan zilajās struktūrās.

32. attēls. Zaļās—zilās struktūras (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

3.4.4. PIEDĀVĀTIE RISINĀJUMI

Ūdens pārvaldības un vides risinājumi

Lai tuvā nākotnē nodrošinātu augstus vides kvalitātes standartus ap Kīlevienu, uzlabojot gan vides tīrību, gan hidroloģiskos apstākļus, gan mazinot applūšanas draudus, ir nepieciešamas kompleksas un daudzpusīgas rīcības, kuras pīlari būtu:

- Kīleveina grāvja attīrīšana;
- Lietus ūdens apsaimniekošanas sistēmas izveide Torņakalnā;
- Hidroloģisko apstākļu uzlabošana pieguļošajās teritorijās;
- Ūdens apmaiņas procesu palielināšana Kīleveinā.

Lai pilnvērtīgi izvērtētu nepieciešamos un iespējamos pasākumus vides kvalitātes uzlabošanai no ekoloģiskās puses ap Kīleveina grāvi, ir nepieciešama papildus visaptveroša izpēte par tā piesārņojumu, esošajiem pieteces avotiem un riska objektiem, kas rada vai var radīt tam piesārņojuma bīstamību šobrīd un nākotnē. Balstoties uz šiem datiem, ir nepieciešams plānot iespējamos attīrīšanas pasākumus.

Vitāli svarīga ir ne tikai Kīleveina attīrīšana, bet arī ekoloģisko risku mazināšana tajā. Tādēļ svarīgi ir palielināt ūdens apmaiņas procesus grāvī, kas būtu jādara jau tuvā nākotnē. Tiek piedāvāts ūdens apmaiņas procesus pāatrināt divējādi - gan ar jauna savienojuma/u izveidi ar Daugavu, gan nodalītas lietus kanalizācijas sistēmas izveidi Torņakalnā un tās izlaides izveidi Kīleveina dienvidu daļā (augštecē).

Ņemot vērā to, ka kanalizācijas kopsistēmas atdalīšana ir iespējama tikai pakāpeniski, ir rekomendējams to attīstīt pakāpeniski kopā ar attīstāmajiem infrastruktūras objektiem. Reizē ar multimodālā centra attīstību Torņakalnā ir plānota Vienības gatves pārbūve un Buru ielas pagarinājuma būvniecība līdz Vienības gatvei un, iespējams, pat izveidojot savienojumu ar Āgenskalnu. Šo secīgo, savstarpēji saistīto, pat pakārtoto projektu realizācijas laikā ir jāplāno arī lietus kanalizācijas sistēma, kura tiktu virzīta uz Kīleveina grāvi, palielinot ūdens apmaiņas procesu intensitāti grāvī.

Pašreiz Mūkusalas - Torņakalna apkārtnē ir veseli 3 savstarpēji nesaistīti vai nepietiekami saistīti baseini, kas liedz virsūdenim tikt novadītam. Tādēļ ir jāplāno to savienošana, uzlabojot hidroloģiskos apstākļus apkārtnē. Ir rekomendējama grāvja izveide gar Vienības gatvi posmā no Vilkaines ielas līdz Jelgavas ielai, kā arī grāvja starp Akaču ielu un Vienības gatvi savienošana ar Kīleveinu.

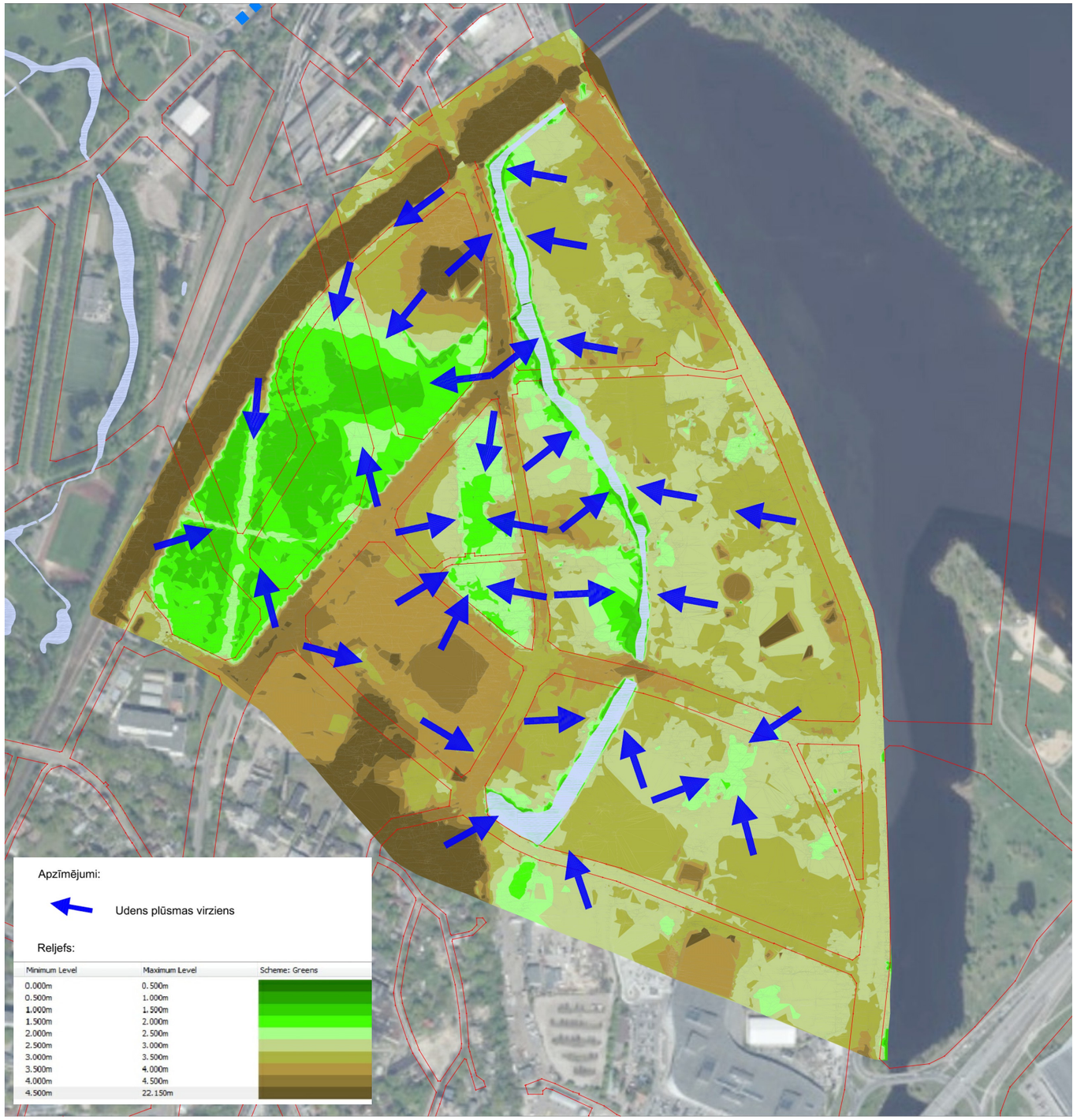

33. attēls. Virszemes ūdens teces virzieni un esošais reljefs Mūkusalā (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Šobrīd praktiski visi īpašumi Mūkusalas teritorijā ārpus sarkanajām līnijām pieder privātajam vai juridisku personu sektoram, kas var liegt pārskatāmā nākotnē realizēt Kīleveina grāvja savienojumu tā augštecē ar Daugavu. Tomēr ir jāuzver šāda savienojuma nozīme ūdens apmaiņas procesu veicināšanā. Tādēļ ir svarīgi meklēt kvalitatīvas alternatīvas. Kā viena no tuvāk realizējamajām iespējām tiek saskatīta savienojuma izveide pa (vai gar, vai kombinēti) Laivu ielas un Buru ielas sarkanajām līnijām, nepieciešamības gadījumā veicot sarkano līniju korekcijas. Šo savienojumu būtu jāveido kā atklātu grāvi un tas pildītu ne tikai ekoloģisko funkciju, bet arī veidotu kvalitatīvu publisko ārtelpu.

Kā būtisks faktors, kas ietekmē ūdens plūsmas un tā apmaiņu, ir grāvju aizaugšana. To parasti veicina augsts nitrātu piesārņojums, un, ūdenstilpei aizaugot, mazinās skābekļa apjoms ūdenī. Aizaugšanas procesus būtu iespējams ietekmēt gan samazinot nitrātu piesārņojuma avotus, gan kultivējot augus ēdošas zivis, kā piemēram, amūras.

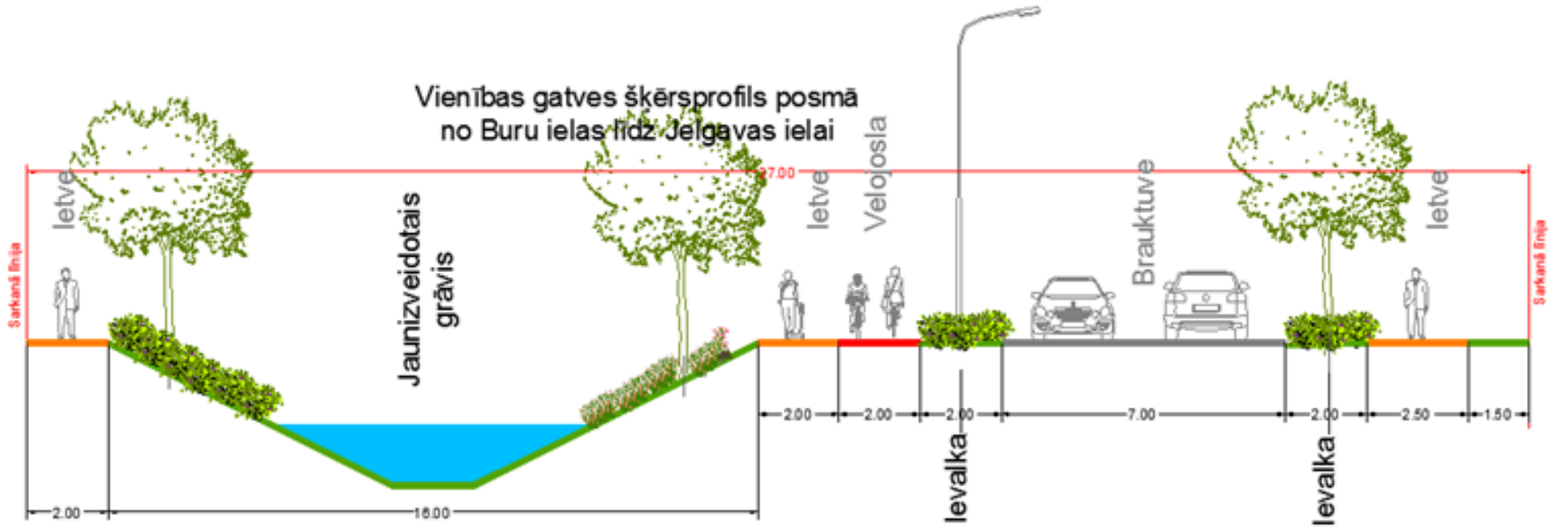

34. attēls. Vienības gatves šķērsprofils posmā no Buru ielas līdz Jelgavas ielai (Avots: autora veidota shēma, 2018)

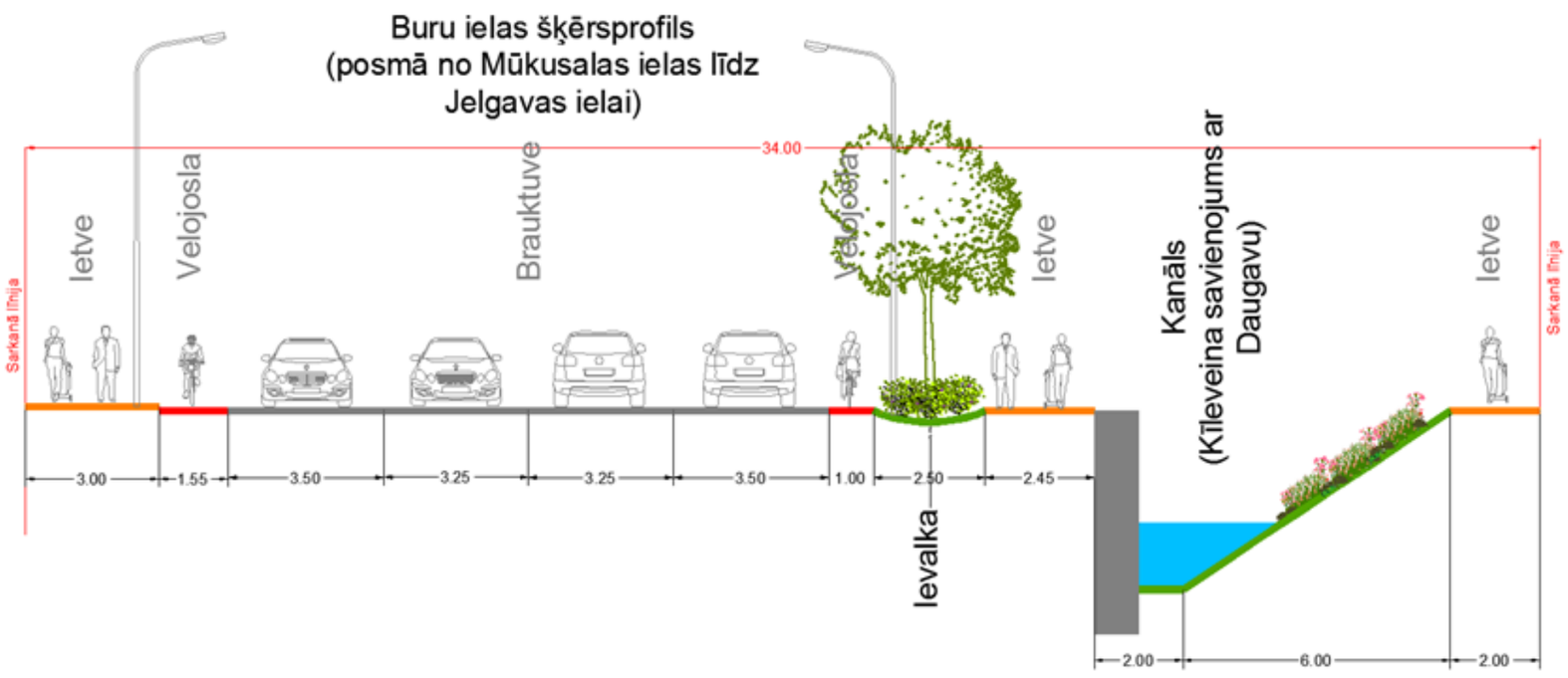

35. attēls. Buru ielas (t.s. Laivu ielas) šķērsprofils posmā no Mūkusalas ielas līdz Jelgavas ielai (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Ņemot vērā visu vides uzlabošanas risinājumu augstās izmaksas, Kīleveina grāvim būtu jāatrod arī unikāls izmantošanas veids, kas sniegtu gan tūlītējus ekonomiskos ieguvumus, gan pievienotās vērtības potenciālu. Kā arī tiek rekomendēts nepielietot tikai vienu apkārtnes ap grāvi izmantošanas veidu, bet apkārtni padarīt daudzfunkcionālu, kas piesaistītu gan vairāk cilvēku, gan dažādotu vidi. Priekšroka ir jādod tādiem funkcionāliem risinājumiem, kas spēj sniegt pēc iespējas augstāku potenciālo ieguvumu un daudzfunkcionalitāti, kā piemēram, strūklakas, kuras var kalpo gan kā arhitektonisks elements, gan uzlabo apkārtnes gaisa kvalitāti, gan palielina skābekļa koncentrāciju ūdenī.

Par unikālu grāvja izmantošanas veidu, kurš tai pašā laikā būtu pieejams visos gadalaikos, kā arī tāds, kurš spētu sniegt gan ekonomiskos momentānos, gan sociālos ilgtermiņa ieguldījumus būtu zivsaimniecības (rekreācijas makšķerēšanas) ierīkošana Kīleveina grāvī - “Urban fishing”. Šādai urbānai tendencei būtu potenciāls nākotnē aptvertu ne tikai Mūkusalas apkārtni, bet visu Rīgu un visi Rīgas ūdeņi un to ārtelpas ikdienā tiktu aktīvi izmantotas. Šim procesam nevajadzētu apstāties pie vārdiem makšķerēšana, bet gan turpinoties uz izglītību, izzināšanu un saprašanu, kas atbilstu Mūkusalas ilgtermiņa vīzijas idejai par radošuma un zinību enkurcentru.

Ilgtermiņā parasta pilsētvides makšķerēšana Kīleveinā pāraugs zināšanu ieguvē. Process sāksies Mūkusalā, bet skars visu Rīgu un tā, savukārt būs piemērs citām pasaules pilsētām, kā revitalizēt publisko telpu, ko veido ūdens.

Tādēļ primāri ir sākt ar grāvja attīrīšanu, ūdens kvalitātes uzlabošanu un izejot no tā, izveidot apsaimniekošanas modeli, kam jābūt kā biznesa plānam, lai nezustu interese teritoriju virzīt uz izaugsmi.

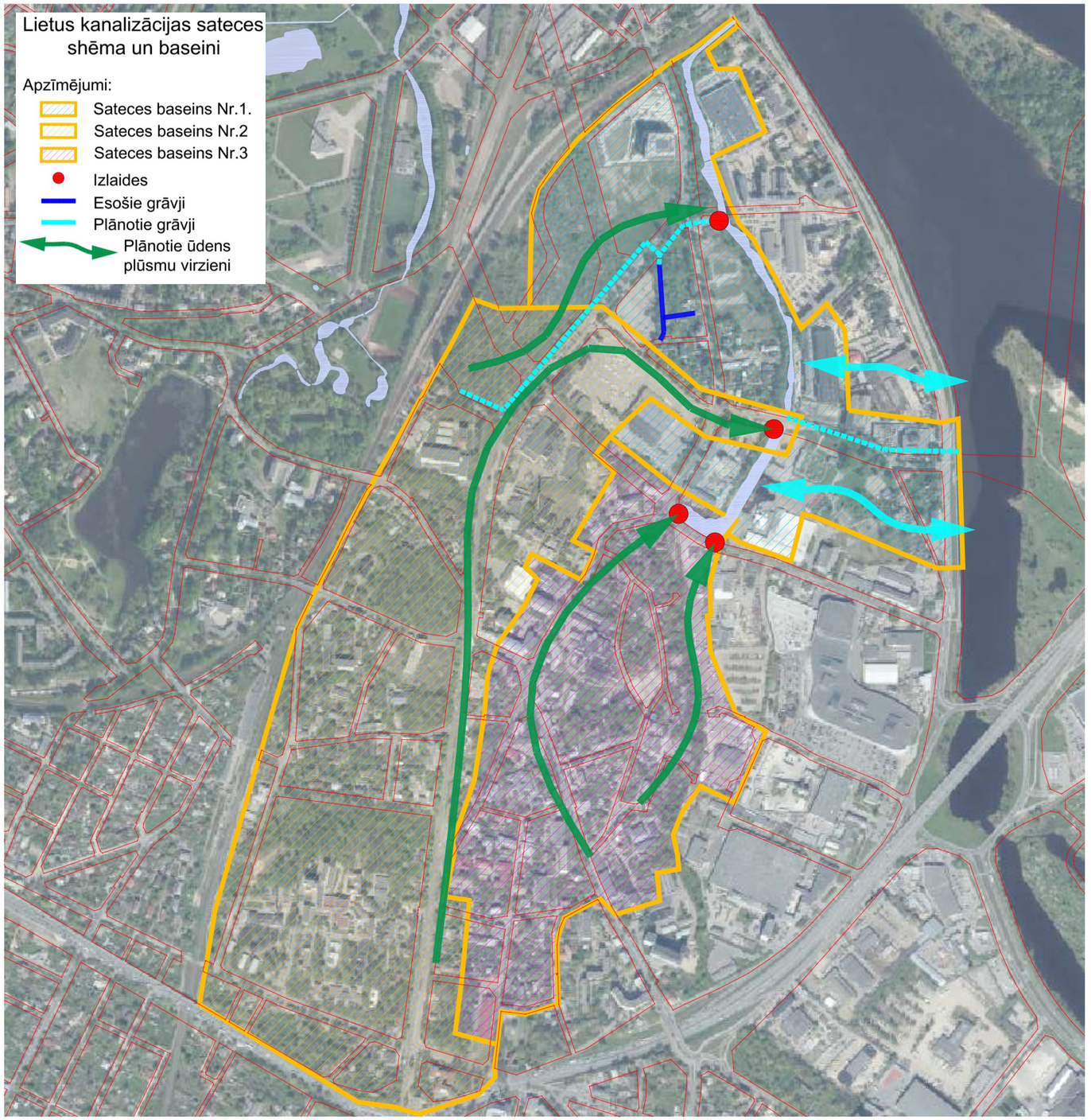

36. attēls. Lietus kanalizācijas piedāvājuma shēma (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Lokāli risinājumi zemes īpašuma robežās

Risinājums paredz lietus notekūdeņu apsaimniekošanu zemes īpašuma robežās pirms tas tiek novadīts Kīleveina grāvī. Lokāli risinājumi var būt gan zaļās infrastruktūras risinājumi, piemēram, lietus dārzi, lietusūdens savākšanas tvertnes, infiltrācijas baseini, apzaļumoti jumti, bioloģiskās aizturēšanas šūnas, eko bruģis un citi caurlaidīgi segumi, gan tie var būt arī tehniski risinājumi ūdens savākšanai un otrreizējai izmantošanai.

Viens no piedāvātajiem zaļajiem risinājumiem - lietus dārzs. Lai arī lietus dārzs izskatās pēc parastas puķu dobes, tas sevī slēpj daudz vairāk funkciju. Mākslīgi radītie augsnes slāņi nodrošina lietusūdens attīrīšanu no piesārņojuma, kā arī ūdens plūsmas palēninášanu un īslaicīgu ūdens uzturēšanu. Ūdens tiek novadīts cauri dažādiem augsnes slāņiem, attīrīts un tad caur notekcauruli novadīts uz tuvāko ūdens objektu, kas šajā gadījumā būtu Kīleveins. Papildus lietusūdens apsaimniekošanas funkcijai, lietus dārzi nodrošina arī ainviskumu,gaisa attīrīšanu un mikroklimata regulēšanas funkciju.

Lietusūdens savākšanas tvertnes tiek ierīkotas pie ēkām, Lietus laikā ūdens no ēkas jumta tiek novadīts tvertnē. Šo ūdeni var izmantot otrreizēji piemēram zaļumu laistīšanai, auto mazgāšanai vai arī ierīkot speciālu sistēmu, kas novada šo ūdeni uz ēkas sānmezglu un izmanto tualetes skalošanai. Tvertne ir izveidota tā, ka gadījumā, kad tā ir pilna, lietusūdens ar caurules palīdzību tiek novadīts līdz tuvējam grāvim, vai, piemēram, attēlā augstāk redzamajam lietusdārzam, kur ūdens kādu laiku uzkavējas un pakāpeniski aizplūst pa noteku.

Ņemot vērā, ka Kīleveina grāvja teritorijā lielākā daļa īpašumu pieder nevis pašvaldībai, bet privātām un juridiskām personām, augstāk aprakstītie ilgtspējīgie lietusūdens apsaimniekošanas risinājumi būtu jāīsteno sava nekustamā īpašuma robežās to īpašniekiem. Risinājumi ir viegli īstenojami, neprasa lielas izmaksas, tāpēc to ieviešanu var paredzēt jau tūlītēju rīcību laika posmā. Īstenojot šādus risinājumus, tiktu samazināta lietus ūdens notece, līdz ar to arī samazinātos lietusūdens novade kopsistēmā un mazinātos kopsistēmas pārplūdes draudi, kas nestu labumu gan pašiem nekustamo īpašumu īpašniekiem, gan arī pašvaldībai.

37. attēls. Lietus dārzs

38. attēls. Lietusūdens savākšanas tvertnes

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

SATIKSMES INFRASTRUKTŪRA UN MOBILITĀTE

Ielas

Atbilstoši mobilitātes nākotnes redzējumam, kur tiek ievērota hierarhiska pārvietošanās sistēma (Gājējs>Velosipēdists>Sabiedriskais transports>Vieglais transports>Kravas transports), transporta plūsmām ir jātiek novirzītām apkārt Mūkusalai, kas būtu panākamas ar infrastruktūras objektu realizāciju:

- Vienības gatves un Raņķa dambja savienojums ar tuneli zem dzelzceļa (t.s. Buru ielas un tās turpinājuma izbūve/pārbūve līdz Vienības gatvei);
- K.Ulmaņa gatves un Vienības gatves krustojuma pārbūve par vairāklīmeņu mezglu;
- Vienības gatves pārbūve;
- Dienvidu tilta IV kārta;
- Rietumu maģistrāle;
- Esošo kravas transporta ceļu sakārtošana Imantā (Kleistu iela, Buļļu iela utt.).

Lai mazinātu automobilizācijas pieauguma ietekmi uz satiksmes intensitātes palielināšanos, pēc infrastruktūras objektu realizācijas ir nepieciešama esošo neatbilstošas kategorijas ielu nozīmes mazināšana. Proti, pēc tuneļa būvniecības zem dzelzceļa, ko ir rekomendējams veikt tuvā nākotnē, ir jāparedz sabiedriskā transporta joslas izveide Mūkusalas ielā virzienā uz Akmens tiltu, kā arī vienas braukšanas joslas noņemšanu pretējā virzienā, paplašinot šauro ietvi un paredzot veloinfrastruktūru. Reizē ar šī tuneļa realizāciju būtu jāaizliedz kravas automašīnu kustība pa Mūkusalas ielu posmā no Laivu ielas līdz Akmens ielai. Shematisks attēlojums ir redzams zemāk esošajā ielas šķērsprofila piedāvājumā.

Tai pašā laikā ir jāplāno K.Ulmaņa gatves un Vienības gatves mezgla pārbūve, kas ļautu Mūkusalas ielu posmā no Laivu ielas līdz Akmens ielai radīt vēl draudzīgāku gājējiem. Tādējādi tiktu dota iespēja ielu šķērsot arī bez regulējamiem krustojumiem. Pēc šī mezgla pārbūves Mūkusalā būtu jānosaka ātruma ierobežojums - 30km/h, kas ir atbilstošs pārvietošanās ātrums Rīgas centra kodolā. Piedāvājuma ilustrācija ir redzama zemāk esošajā attēlā.

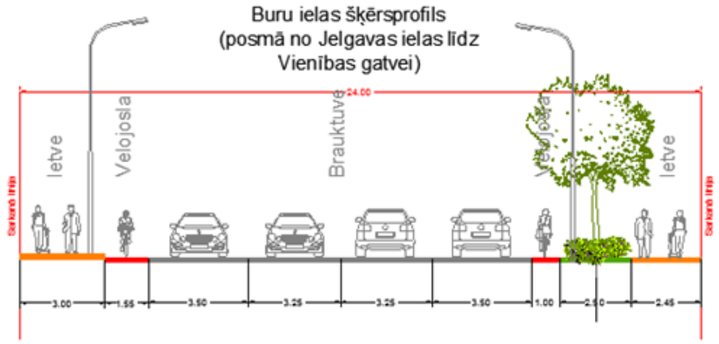

39. attēls. Buru ielas šķērsprofils posmā no Jelgavas ielas līdz Vienības gatvei (Avots: autora veidota shēma, 2018)

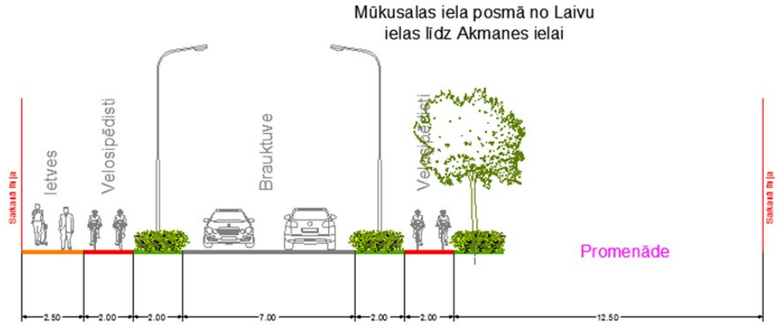

40. attēls. Mūkusalas ielas šķērsprofils posmā no Laivu ielas līdz Akmens ielai (Avots: autora veidota shēma, 2018)

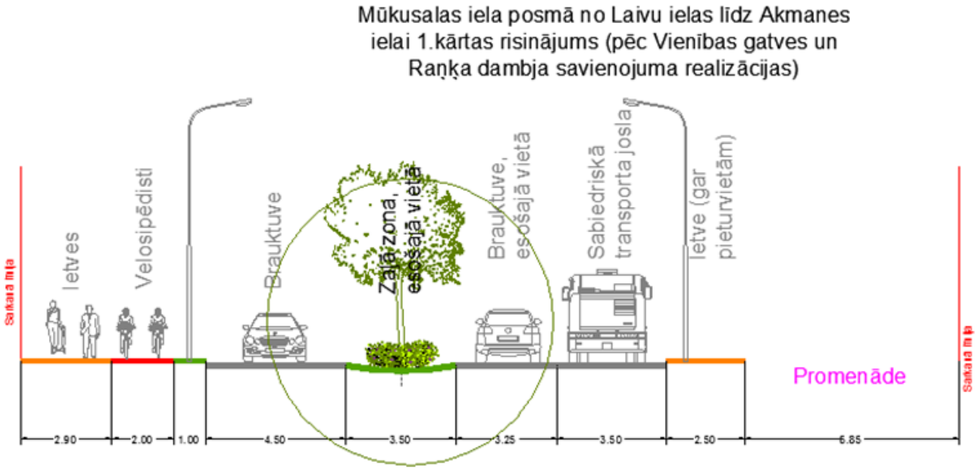

41. attēls. Mūkusalas ielas šķērsprofils posmā no Laivu ielas līdz Akmens ielai 1.kārtas risinājumi (Avots: autora veidota shēma, 2018)

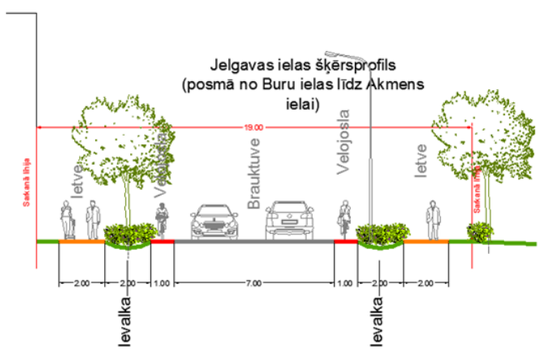

42. attēls. Jelgavas ielas šķērsprofils posmā no Buru ielas līdz Akmens ielai (Avots: autora veidota shēma, 2018)

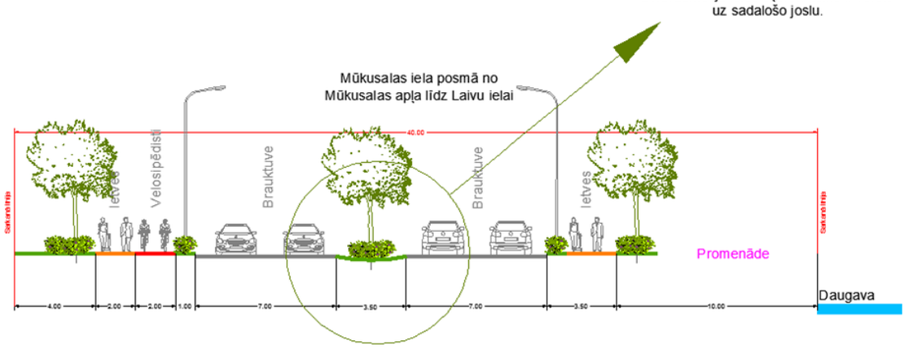

43. attēls. Mūkusalas iela posmā no Mūkusalas apļa līdz Laivu ielai (Avots: autora veidota shēma, 2018)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Lai nodrošinātu piekļuvi esošajiem un arī paredzamajiem objektiem Mūkusalā (t.s. Latvijas Universitātei un multimodālajam transporta mezglam, kur ikdienā uzturēsies ap 12 000 -15 000 cilvēku ir nepieciešama divu joslu saglabāšana uz Mūkusalas ielas posmā no Mūkusalas apļa līdz Laivu ielai, kā arī Laivu ielai un Buru ielai ir jābūt kā četrjoslu ceļam, lai maksimāli atslogotu Mūkusalas ielu un radītu to draudzīgāku gājējiem un velosipēdistiem.

Jelgavas ielai ir jāpilda piekļūšanas funkcija LU akadēmiskajam centram un pieguļošajai apbūvei. Tai pašā laikā jānodrošina ērta un droša velosipēdistu, gājēju kustība. Tiek rekomendēts iekļaut intensīvus apstādījumus un inovatīvus lietus ūdens novadīšanas risinājumus, kas ir saistīti ar Kīleveinu.

Pēc visu minēto pasākumu realizācijas Mūkusalai ir jākļūst par draudzīgu vietu gājējiem un velosipēdistiem, kur cilvēki labprātīgi izvēlēsies pārvietoties ar sabiedrisko transportu un velosipēdiem.

GĀJĒJS UN VELOSIPĒDISTS

Pavisam tuvā nākotnē gājēji un velosipēdisti kļūs par prioritātēm Mūkusalā, kur to kustība netiks ierobežota. Draudzīgās ielas gājējiem ir jāvar droši šķērsot jebkurā vietā, ko nodrošinās samazinātais atļautais braukšanas ātrums - 30km/h. Ātru galamērķu sasniegšanu nodrošinās iekškvartālu koridori, kuri tiks veidoti pēc “shared space” principa un ļaus pa vistaisnāko ceļu droši un ērti sasniegt galamērķi. Gājēju tiltiņi nodrošinās cilvēku pārvietošanos no Jelgavas ielas uz teritoriju starp Kīleveinu un Daugavu.

Veloinfrastruktūrai ir jābūt kombinētai. Ir jābūt gan nodalītiem veloceliņi, gan velojoslām, kas ļaus velosipēdistiem droši sasniegt galamērķi. Velosipēdisti tāpat kā gājēji varēs izmantot iekškvartālus ātrākai galamērķa sasniegšanai.

Lai veicinātu arī pieguļošo teritoriju attīstību, nojauktu esošās barjeras un nodrošinātu brīvu cilvēku kustību ir rekomendējama esošā dzelzceļa uzbēruma nojaukšana posmā no Mūkusalas ielas līdz Torņakalna stacijai. Tādējādi tiktu izveidota sasaiste gan ar parkiem otrpus dzelzceļam, gan teritorijai attīstoties par darījumu centru, atbilstoši detālplānojumam, tiktu nodrošināta teritoriju abpusēja mijiedarbība, gūstot ekonomiskos ieguvumus. Šim inženiertehniskajam risinājumam ir jābūt līdzīgam kāds tas tiek plānots Rail Baltica projekta ietvaros Daugavas otrā pusē posmā gar 13.janvāra ielu.

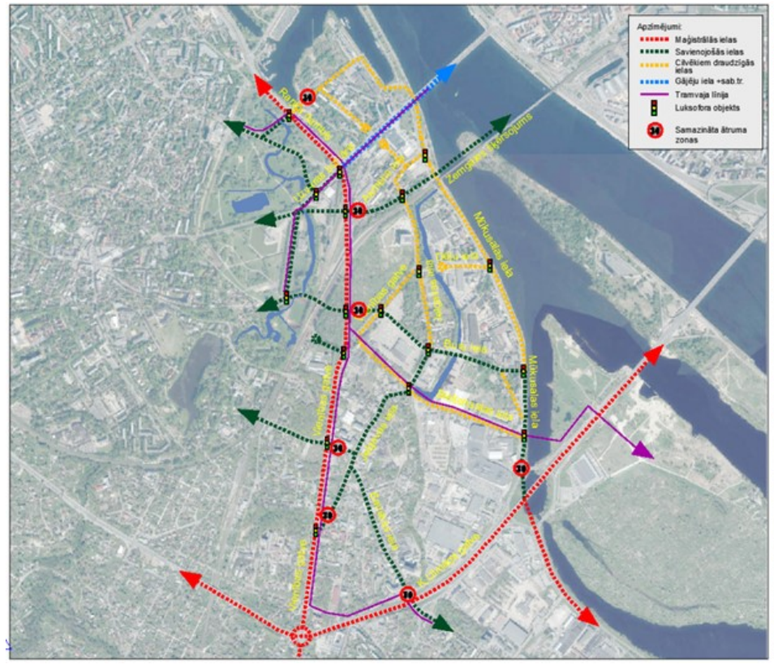

44. attēls. Perspektīvā Ielu tīkla shēma un principiāla satiksmes organizācija Mūkusalā (Avots: autora veidota shēma)

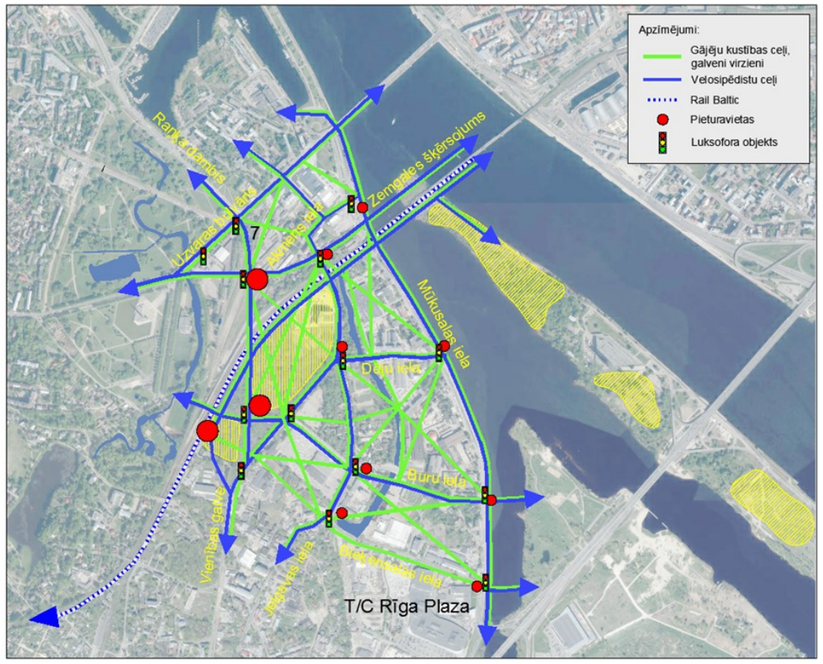

45. attēls. Perspektīvā gājēju un velosipēdistu pārvietošanās shēma Mūkusalā (Avots: autora veidota shēma)

3. MŪKUSALAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA

Sabiedriskais transports

Par sabiedriskā transporta maršrutu mugurkaulu ir jākļūst Jelgavas ielai. Gājēju tiltiņi pāri Kīleveinam nodrošinās esošās "biroju apbūves" teritorijas sasniegšanu arī no Jelgavas ielas puses, bet viena sabiedriskā transporta līnija spēs vienlīdz efektīvi apkalpot gan LU akadēmiskā centra teritoriju, gan teritoriju otrpus Kīleveinam.

Mūkusalā ir jābūt sabiedriskā transporta sasaistei gan ar Rīgas centru, gan apkaimēm, kur dominējošā ir vai tiek plānota dzīvojamā funkcija. Augsts potenciāls tiek saskatīts sabiedriskā transporta līnijās, kas savienos Ziepniekkalnu - Mūkusalu - Āgenskalnu - Iļģuciemu (un/vai Imantu), kā arī Zaķusalu - Mūkusalu - MMTM - Rīgas centru. Svarīgs kritērijs sabiedriskā transporta plānošanā ir esošo līniju nedublēšana, bet gan kvalitatīvu pārsēšanās punktu izveide.

Pieturvietu izvietojums ir balstīts uz mezglu punktiem, proti, katrā no pieturvietām pieturēs vairāki atšķirīgu maršrutu sabiedriskie transporti, kas ļaus pārsēsties starp tiem un dažādot iespējamos galamērķus. Iešanas attālums starp šiem pārsēšanās punktiem nedrīkst būt lielāks par 100m, kā arī ir rekomendējama ir kustības sarakstu saskaņošanu. Pilsētas mēroga sabiedriskā transporta mezgla punkts būs pie MMTM, kur ļoti svarīgi ir nodrošināt ērtu un drošu gājēju sasaisti starp pieturvietām un dzelzceļa staciju, kur pieturēs arī Rail Baltica. Jebkuram Mūkusalas punktam ir jāatrodas 300m attālumā no kādas pieturvietas.

Lai nodrošinātu drošu gājēju iekāpšanu un izkāpšanu no tramvaja, nesamazinātu Buru ielas satiksmes plūsmas caurlaidspēju vai neveidotu lielus ielu šķērsprofilus, ir rekomendējams plānoto tramvaja līniju no Lucavsalas puses virzīt nevis pa Laivas un Buru ielām, kā paredzēts pašreizējos plānojumos, bet gan pa Bieķensalas ielu. Tā rezultātā tiktu efektīvāk apkalpots tirdzniecības centrs "Rīga Plaza", samazinot, satiksmes plūsmas uz to, tajā pašā laikā nepasliktinot LU akadēmiskā centra un MMTM apkalpi.

Piedāvātie risinājumi izstrādāti pamatojoties uz priekšnosacījumiem, kas nepieciešami, lai veicinātu Mūkusalas ilgtspējīgu attīstību, ņemot vērā dažādus plānošanas principus un politikas, un konstatētās teritorijas nepilnības. Risinājumi izstrādāti balstoties uz studentu iepriekš veiktajiem pētījumiem un esošās situācijas analīzi. Piedāvātie risinājumi principiāli iekļauti rīcības plānā.

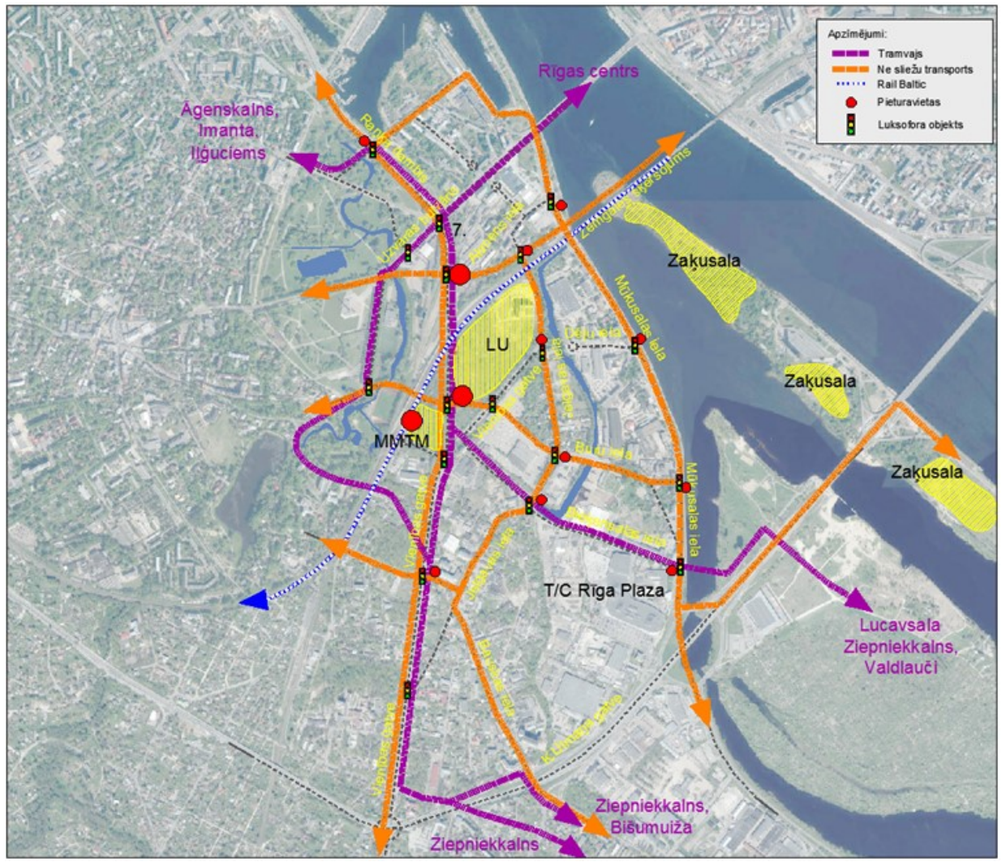

46. attēls. Perspektīvā sabiedriskā transporta kustības shēma un pieturvietu izvietojums Mūkusalā (Avots: autora veidota shēma)

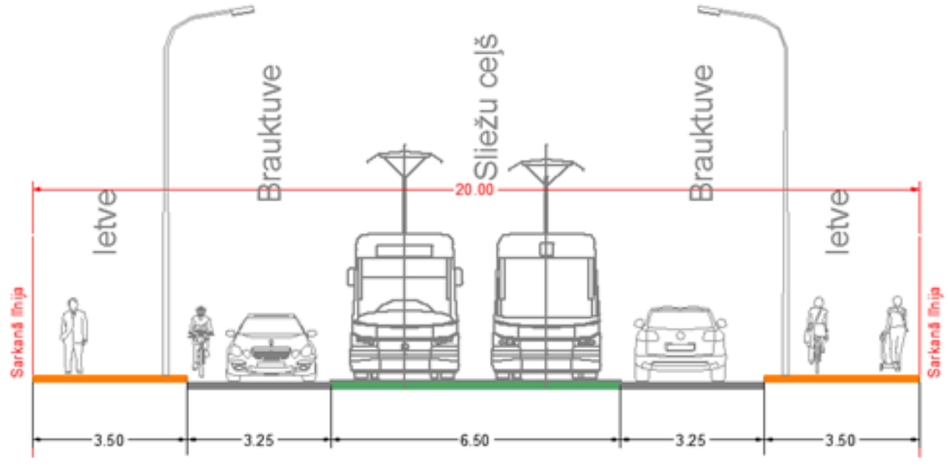

47. attēls. Bieķensalas ielas šķērsprofils no Mūkusalas ielas līdz Jelgavas ielai (Avots: autora veidota shēma)

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

Plāna saturs un izstrāde

Plāna mērķis ir definēt rīcības, lai ieliktu pamatus projekta ietvaros sagatavotās Mūkusalas attīstības Vīzijas īstenošanai.

Plāns izstrādāts, balstoties uz LU un RTU studentu izstrādātajiem priekšlikumiem Mūkusalas apkaimes attīstībai projekta BalticUrbanLab ietvaros. Darba gaitā veiktās intervijas ar Mūkusalas iedzīvotājiem, strādājošajiem, kā arī studentu un citu veikto izpēšu rezultātā gūtie secinājumi un sagatavotie darba materiāli ir pamats priekšlikumu izstrādei.

Plāns sadalīts trijos laika posmos:

1. **Rīcības *šeit un tagad* (īstermiņa, līdz 2020. gadam)** – kas veicamas tūlīt, lai veicinātu vietas turpmāko attīstību un izaugsmi. Šīs rīcības ir saistītas ar darbībām nākotnē (2. un 3. posmā).
2. **Rīcības līdz 2025. gadam (vidēja termiņa rīcības) –** sasaistot ar Mūkusalas un tuvās apkārtnes infrastruktūras attīstības projektiem (Rail Baltica, LU pilsētiņa, u.c.), kas tieši ietekmēs Mūkusalas teritorijas telpisko un fizisko struktūru.
3. **Rīcības tālākā nākotnē (ilgtermiņa rīcības līdz 2050. gadam)** – darbības vai plašāka mēroga soļi, ar ilglaicīgu ietekmi un perspektīvu.

Katrā posmā rīcības uzskaitītas pa grupām atbilstoši urbānās kvalitātes kritērijiem un norādītas secībā, kādās tās būtu veicamas.

Projekta teritorijas urbānās reģenerācijas rīcības

Atsevišķas rīcības saistītas ar **Mūkusalas teritorijas dzīvināšanas, jeb pilsētvides reģenerācijas programmas izstrādes sagatavošanu un pašu izstrādi.** Tās izstrādātas ņemot vērā projekta uzstādījumus – Mūkusalā ir vairākas pamestas (t.sk. degradētas) teritorijas, kā arī tādas, kuru izmantošana nākotnē var strauji mainīties, līdzi nesot neparedzamas izmaiņas teritorijas harmoniskā attīstībā. Ņemot vērā aktīvo privāto uzņēmēju darbību Mūkusalā, paredzams, ka mainīsies teritorijas daļu "lietojums" un paši "lietotāji". Plānošanai un pārvaldībai ir jāapsteidz straujās pārmaiņas Mūkusalas un tuvās apkārtnes, ekonomiskajā, vides, sociālajā un fiziskajā struktūrā, lai šī Rīgas centra daļa būtu pievilcīga gan šodienas, gan nākotnes paaudzēm.

Urbānā reģenerācija ir īpaši vadīta, aptveroša, integrēta teritorijas dzīvesvides un konkurētspējas uzlabošana no vides, ekonomiskā, sociālā un fiziskā aspekta. Tā ir stratēģisks redzējums un rīcību kopums, ar mērķi kompleksi risināt pilsētas problēmas (piesārņojums, sociāli nelabvēlīga vide, bezdarbs, zema ekonomiskā pievilcība u.c.) un veicināt būtiskus uzlabojumus ilgtermiņā. Parasti reģenerācijas aktivitātes veic teritorijās, kurās atrodas daļēji vai pilnīgi pamestas ēkas, būves vai piesārņoti zemesgabali un ūdenstelpas, taču arvien vairāk uzmanības teritorijas plānošanā tiek pievērsts teritorijām, kuras šobrīd nav pamestas, bet mainoties ekonomiskajai struktūrai un politikai, var zaudēt aktivitātes un urbāno pievilcību.

Praktiski urbānās reģenerācijas priekšlikumi tiek īstenoti caur dažādiem jauniem, mērķtiecīgiem pārvaldības risinājumiem, piemēram, konkrētajā teritorijā vai objektā nosakot īpašu nodokļu politiku, brīvākus nosacījumus uzņēmējdarbības uzsākšanai, organizējot mākslas, kultūras pasākumus, iesaistot vietējās organizācijas. Ārēji par pilsētvides "pārdzimšanu" liecina rekonstruētie objekti (ēkas, būves), taču galvenais pilsētas dzīvīguma elements vienmēr būs cilvēki un vietējā kopiena, kas radīs jaunas vēsmas un idejas.

Priekšlikums Mūkusalas teritorijai izstrādāt **reģenerācijas programmu** ir īpaši būtisks (plašāks apraksts - rīcība nr. 7.4.) gan teritorijas īpašā rakstura un komplekso attīstības vajadzību dēļ, gan arī uzsākot šo speciālo plānošanas un pārvaldības praksi Latvijā. Eiropā reģenerācijas pieejas kā jauna veida stratēģijas un partnerības definētu urbāno teritoriju transformēšanai tika veidotas jau 20. gadsimta otrajā pusē. Reģenerācijas politikas un rīcības sākotnēji bija sarežģītas, izstrādātie mehānismi paredzēja šaura mēroga privāto attīstītāju atbalstu no subsīdijām u.c. veida publisko finansējumu, un tām trūka vietējās pašvaldības vai kopienas loma. Laika gaitā reģenerācijas aktivitātes un atbildība par tām tika sadalīta starp dažādām vietēja līmeņa aģentūrām, pārvaldes iestādēm, tādējādi esot tuvāk vietējai kopienai un plašāk iesaistot to rūpēs par savu teritoriju. Reģenerācijas praksēs kopš 20. gadsimta 80-ajiem gadiem ir divas kopējas iezīmes: programmu īstenošanu nodrošina speciāli veidotas aģentūru tipa vadības institūcijas, un tās ir balstītas veidojot partnerības publiskā un privātā finansējuma nodrošināšanai.

Reģenerācijas programmas mēdz ietvert savstarpēji atšķirīgas un vienlaikus savstarpēji papildinošas tematiskās jomas, un konkrēti priekšlikumi katrā, kas risinātu pilsētas problēmas. Teorijā un praksē visbiežāk tiek akcentēta ekonomiskā, sociālā, fiziskā, vides ilgtspējas joma, taču vēl iespējams izdalīt pārvaldības un komplekso reģenerācijas pieeju.

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

Atbilstoši dažādām reģenerācijas pieejām, kuru izvēli nosaka teritorijas vajadzības un mērķi, ir raksturīgi uzdevumi:

1. Ekonomiskā pieeja

- Jaunu nozaru, uzņēmumu attīstība un veidošanās
- Vienlīdzīgas darba iespēju radīšana visām sabiedrības grupām
- Teritorijas ieņēmumu (nodokļu) plūsmas sabalansēšana, nepieciešamo ieguldījumu pārskatīšana

2. Sociālā pieeja

- Sabiedrības izglītošana, domāšanas veida maiņa/attīstība
- Kopienu stiprināšana un jaunu veidošanās

3. Fiziskā pieeja

- Ēku, būvju, teritoriju atjaunošana (būvniecība, pārbūve, labiekārtošana u.t.t.)
- Publiskās ārtelpas, zili - zaļo struktūru veidošana

3. Vides kvalitātes/ilgtspējības pieeja

- Energoefektivitāte
- Piesārņojuma attīrīšana, likvidēšana
- Mājokļu pilnveidošana

4. Pārvaldības pieeja

- Birokrātijas mazināšana
- Atsevišķas pārvaldes struktūras/aģentūras izveide, kas risina teritorijas dzīvotspējas jautājumus
- Jaunas/-u politikas /-u veidošanās

4. Kompleksā pieeja

- Integrētas programmas/stratēģijas izstrāde
- "Pirmsarhitektūras" pasākumi – sabiedrības iepazīstināšana ar kādu aizmirstu objektu
- Teritorijas mārketinga aktivitātes

Reģenerācijas programmas sagatavošanas ietvaros ir definējams:

1. Priekšnosacījumus, kādiem jāizpildās, lai varētu uzsākt teritorijas dzīvināšanu

- ietekmīgas/organizētas ieinteresētās puses
- identificēti risinājumi, jautājumi, mērķi
- pašvaldības vai kādas partnerinstitūcijas līdzdalība

2. Principus, kas jāievēro gan plānojot, gan īstenojot reģenerāciju

- īpaša vadības institūcija (aģentūra)
- jaukta finansējuma modelis (privātais + publiskais)
- pastāvīga vadība un uzraudzība/komunikācija
- definēta īpašo vajadzību – reģenerācijas teritorija

3. Uzskaita galvenos elementus, kas nepieciešami īstenošanai

- vadības institūcijas izveide (pašvaldība + attīstītāji + sabiedriskās organizācijas)

4. Definē rīcības gan sagatavošanās, gan īstenošanas posmā, kā arī tām nepieciešamo **laiku** (termiņus) un resursus

- programmas sagatavošana (2-3 gadi)
- programmas īstenošana (10+ gadi)

Sagatavošanās posmā

- sākotnējā vadības grupas izveide (attīstības speciālisti, plānotāji, juristi, mārketinga speciālisti)
- pašvaldības juridisko aktu sagatavošana
- noteikumu par pilsētas teritorijas reģenerāciju izstrāde
- pilsētas reģenerācijas aģentūras nolikuma izstrāde

Īstenošanas posmā

- reģenerācijas programmas izstrāde un apstiprināšana
- lokālā attīstības plāna izstrāde un apstiprināšana
- mārketinga programmas izstrāde un uzsākšana

Iesaistītās puses – sekmīga reģenerācija nav iespējama bez privāto un publisko partneru kopdarbības

Principiālajā rīcības plānā Mūkusalas attīstības koncepcijas īstenošanai nākamajā lappusē iekļautās rīcības to kopumā ir uzlūkojamas kā nepieciešami izstrādājamās reģenerācijas programmas satura daļas priekšlikums.

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

1. ĪSTERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2020. GADAM

1. KĪLEVEINA GRĀVJA KĀ JAUNAS REKREĀCIJAS VIETAS IZVEIDE RĪGĀ				
Rīcība	**Pamatojums**	**Sagaidāmais rezultāts**	**Termiņš**	**Iesaistītie**
1.1. Koku un krūmu izciršana, atkritumu savākšana gar un cieto atkritumu izvākšana no Kīleveina grāvja	Lai uzlabotos grāvja ūdens tecējums un piekļūtu vairāk saules gaismas, mazinātos noēnojums.	Uzlabots grāvja tecējums un redzamība no blakus esošajām ielām. Ir iespējams brīvi piekļūt grāvim.	2018. g. pavasaris	RD PAD Rīgas Dārzi un parki Talkotāji, brīvprātīgie
1.2. Fitoremedācijas pasākumi Kīleveina grāvja telpā	Pirmie soļi grāvja ūdens kvalitātes uzlabošanai	Uzlabota grāvja ūdens kvalitāte, perspektīva rekreācijas vieta	Ikgadēji, sākot no 2018. g. pavasara	LU Bioloģijas fakultāte, LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte RD PAD
1.3. Takas izveide Kīleveina tauvas joslā	Nākamie soļi Kīleveina krasta attīstībā, pieejamības nodrošināšanā.	Rekreācijas vieta teritorijas lietotājiem	2018. g. pavasaris	RDPAD Talkotāji, brīvprātīgie
1.4. Zaļās teritorijas izveide Jelgavas ielas otrajā pusē līdz Kīleveinam - pretī LU DAC	LU studentiem un darbiniekiem bez ēkām nepieciešama interesanta un kvalitatīva apkārtējā vide.	Nodrošināta piekļuve un atbilstoša ārtelpa Kīleveina grāvja teritorijā. Publiskā telpa veicina socializēšanos, ir piemērota dažādiem cilvēkiem.	Līdz 2020. g.	LU Pašvaldība
1.5. Gājēju tilts pār Kīleveina grāvi Dēļu ielas un Jelgavas ielas savienojumā	Tiktu kliedēta viena no fiziskajām barjerām, kas radītu Jelgavas ielas sasaisti ar Mūkusalas ielu, kur ir biežāka sabiedriskā transporta kustība, kā arī savienotu divas šobrīd tuvas, bet nošķirtas teritorijas, radot potenciālu attīstīties jaunām biznesa formām.	Iespēja gājējiem un velosipēdistiem šķērsot Kīleveina grāvi un ērta nokļūšana no Mūkusalas ielu uz Jelgavas ielu.	2019. g. vasara	RDSD RD PAD
2. MOBILITĀTE UN ĒRTA SASNIEDZAMĪBA				
2.1. Jelgavas, Mūkusalas ielu, Vienības gatves atjaunošana un pielāgošana ērtai kājāmgājēju un velobraucēju satiksmei – plānošanas un projektēšanas darbi, apstādījumu veidošana	Ielu stāvoklis ir neatbilstošs mūsdienu kvalitātēm (drošība, vides pieejamība) un, vieglā transporta veidiem	Pabeigti sagatavošanās darbi (plānošana, projektēšana), lai varētu uzsākt ielu rekonstrukciju. Izveidoti apstādījumi uz galvenajām ielām, tādējādi ielām kļūstot draudzīgākām gājējiem un velosipēdistiem.	2019. g. pavasaris	RDSD RD PAD ES fondu līdzfinansējums
2.2. Papildus trolejbusa vai autobusa reisi Jelgavas un Vienības gatves virzienos (27. trolejbusa, 10./26. autobusa maršruta daļēja pārvirzīšana)	Nav savienojumu starp Mūkusalu. Šobrīd pa Jelgavas ielu un Vienības gatvi kursē tikai viens (23. maršruta) autobuss, no 1 līdz 5 reizēm stundā). Mūkusalas iedzīvotāju un strādājošo skaitam palielinoties, būs nepieciešami papildus sabiedriskā transporta reisi, tāpēc sākotnējais risinājums būtu pārvirzīt esošos sabiedriskā transporta maršrutus, kas kursē pa Mūkusalas ielu.	Cilvēki biežāk izvēlas sabiedrisko transportu, nokļūšana ir ērtāka	2018. g. beigas	Rīgas Satiksme RDSD
2.3. Torņakalna dzelzceļa stacijas savienojuma ar Mūkusalu uzlabošana – seguma uzlabošana Vilkaines ielā, apgaismotas takas ierīkošana zemesgabalā starp dzelzceļu un Vienības gatvi	Ceļš uz dzelzceļa staciju ir neērts, tumšs, dubļains, tāpēc cilvēki mazāk izmanto vilcienu. Ērtai nokļūšanai nepieciešams 5-10 minūšu laikā no jebkuras vietas Mūkusalā nokļūt uz staciju un atpakaļ.	Grants segums/taciņa uz staciju	2019. g. vasara	Latvijas Dzelzceļš RD PAD RDSD Talkotāji & citi brīvprātīgie
2.4. Buru ielas turpinājuma realizācija līdz Vienības gatvei un sasaiste ar O.Vācieša ielu, šķērsojot dzelzceļu.	Attīstot Multimodālo transporta mezglu ir nepieciešams nodrošināt piekļuvi, kā arī perspektīvā šis savienojums ļauj atslogot Mūkusalas ielas posmu.	Tiek pārbūvēta Buru iela visā tās garumā, paredzot veloceliņus un ietves, kā arī grāvi, kas sasaistīs Kīleveinu ar Daugavu un palielinās ūdens apmaiņas procesus. Tiek izveidota sasaiste ar Uzvaras bulvāri un O.Vācieša ielu.	2020. g.	RDSD ES fondu līdzfinansējums
2.5. Regulējama Mūkusalas un Dēļu ielas krustojuma ieviešana, atļaujot visus kustības manevrus un pārceļot pieturvietas pie šī krustojuma.	Esošajā situācijā, lai piekļūtu uzņēmumiem ir jāmēro garš apkārtceļš, caur krustojumiem, kur veidojas sastrēgumi, bet pieturvietas nav izvietotas vietā, kur ir un būs vislielākās gājēju plūsmas (ap Dēļu ielu).	Automašīnas varēs veikt kreiso pagriezienu no Mūkusalas ielas, bet gājēji no/uz pieturvietām caur regulēto krustojumu varēs šķērsot brauktuvi.	2019. g.	RDSD Ar privātā finansējuma palīdzību

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

1. ĪSTERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2020. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
3. KOPĪGAS TELPAS STRUKTŪRAS VEIDOŠANA				
3.1. Žogu un betona sienu nojaukšana pieejamības nodrošināšanai (bijušajās industriālajās teritorijās, Kīleveina grāvja telpā)	Vecie, masīvie, augstie Padomju laika žogi un citas fiziskās barjeras mazina telpas kopīgo sajūtu, ierobežo mobilitāti un cilvēku pašsajūtu.	Telpas pārveide par vietu	Līdz 2020. g.	**Zemesgabalu īpašnieki** **Pašvaldības līdzfinansējums**
3.2. Mūkusalas ielas sadalošās joslas stādījumi	Mūkusalas iela ir skaļa, nepiemērota cilvēkiem, promenādes apmeklētājiem	Mūkusalas iela ir zaļāka, pievilcīgāka Daugavas promenādes apmeklētājiem un Mūkusaliešiem	2019.g. vasara	**Pašvaldība** **Rīgas dārzi un parki** **Talkotāji & citi brīvprātīgie**
3.3. Konkurss "Sakoptākā vieta"	Trūkst vienotas izpratnes par kopīgo telpu	Mūkusalas uzņēmēji un strādājošie vēlas un var sakārtot savus īpašumus, vēlas kopīgi saimniekot.	2019.g. pavasaris	**Pašvaldība**
3.4. Daugavas krastmalas izmantošana – laivu piestātnes izveide	Šobrīd teritorijā nav iespēju piestāt ar ūdens transportu	Iespēja piekļūt Mūkusalai no ūdens, jaunas iespējas tūrismam un rekreācijai.	2019.g. vasara	**Pašvaldība** **VARAM**
3.5. Pirmā stāva līmeņa pakalpojumu vietu identificēšana	Apkaimei attīstoties kā centram un vienotai telpai, nepieciešams nodrošināt ērti pieejamus pakalpojumus cilvēkam atbilstošā telpiskajā mērogā	Identificētas vietas pakalpojumiem	2019. g.	**Pašvaldība** **LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes studenti (ideju ģenerēšana)** **Iedzīvotāji**
4. KOPIENU STIPRINĀŠANA				
4.1. Sociālās vietnes izveide informēšanas un biedrošanās iniciēšanai	Šobrīd nav vietas, kur apmainīties ar aktuālo informāciju.	Ātra, efektīva informācijas apmaiņa par aktuālo starp mūkusaliešiem.	2018. g. pavasaris	**Vietējās biedrības** **LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes studenti**
4.2. Esošās biedrības "Tuvā Pārdaugava" darbība, iesaistot Mūkusalas interešu turētājus	Apkārtējai videi jābūt atbilstošai šejienes iemītnieku aktivitātes līmenim, mūsdienīgajai domāšanai, jaunām, netradicionālām idejām	Aktīva biedrību darbība veicinās lielāku sabiedrības iesaisti un uz vietējo vajadzībām balstītu teritorijas attīstību. Informācijas apmaiņa starp iemītniekiem. Veicināta piederības sajūta Mūkusalai.	2018.g. pavasaris	**Biedrība "Tuvā Pārdaugava"** **Pašvaldība**
4.3. LU Studentu pašpārvaldes organizēti pasākumi LU Kampusa teritorijā, Mūkusalas saikņošanai	Studenti jau ir, un nākotnē būs nozīmīga iesaistītā puse un ideju ģenerators teritorijas attīstībā.	Veicināta jaunas, aktīvas, izglītotas un ieinteresētas sabiedrības grupas iesaiste teritorijas attīstībā. Veicināta piederības sajūta Mūkusalai.	2018. g. pavasaris	**LU**
4.4. Atbalsts uzņēmēju un strādājošo biedrību izveidei, aktivizēšanai	Uzņēmēji ir nozīmīgi teritorijas attīstības veicinātāji, var sniegt materiālu atbalstu	Iespēja finansēt studentu un iedzīvotāju idejas, veidot pozitīvu uzņēmuma tēlu un sinerģiju ar mūkusaliešiem. Veicināta piederības sajūta Mūkusalai.	Līdz 2019.g.	**Pašvaldība** **Pašu resursu apvienošana**
4.5. Atbalsts iedzīvotāju biedrību izveidei, aktivizēšanai	Jau darbojas biedrība, kuru aktivizējot iespējams gūt vērtīgas idejas apkārtējās vides uzlabošanai	Iespēja noturēt esošos un piesaistīt jaunus iedzīvotājus, veicināt izpratni par kopīgu labumu un vides veidošanu.	Līdz 2019. g.	**Pašvaldība** **Pašu resursu apvienošana**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

1. ĪSTERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2020. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
5. INFRASTRUKTŪRA				
5.1. Virszemes gāzes vada pār Kīleveina grāvi urbānās mākslas instalācija (ar mērķi popularizēt iespēju šķērsot šo vietu)	Pievērst uzmanību šāda savienojuma nepieciešamībai.	Pastiprināta uzmanība no pašvaldības, sabiedrības par savienojuma nepieciešamību	2018. g. vasara	**RTU, LU, RISEBA** **Latvijas Gāze**
5.2. Nodrošināt vismaz 1 publiski pieejamu šķirotu atkritumu savākšanas vietu	Šobrīd teritorijā nav publiski pieejamu šķirotu atkritumu savākšanas vietu.	Vismaz vienā publiskā vietā ir pieejami konteineri šķirotiem stikla, papīra, plastmasas un metāla atkritumiem, kuri tiek regulāri izvesti. Tiek veicināta "zaļā" domāšana.	2019. g.	**RD Mājokļu un vides departaments** **VARAM**
5.3. Elektrotransporta uzlādes infrastruktūras attīstīšana	Elektrisko transportlīdzekļu skaitam palielinoties, nepieciešams nodrošināt iespēju veikt uzlādi.	Identificētas ātrās uzlādes vietas (autostāvvietās pie ārējā transporta loka), veikti projektēšanas darbi.	Līdz 2020. g.	**Satiksmes ministrija** **CSDD** **Privāto stāvlaukumu īpašnieki**
5.4. Sagatavot izvērtējumu par efektīviem siltumapgādes risinājumiem	Centralizētā siltumapgāde ir pieejama nelielā daļā teritorijas ziemeļos, veidojot fragmentāru tīklu, līdz ar to, nav iespējams plānot universālus risinājumus siltumapgādes uzlabošanai.	Identificētas vietas, veikti projektēšanas darbi	Līdz 2020. g.	**Pašvaldība**
5.5. Uzlabot hidroloģiskos apstākļus dzīvojamās apbūves teritorijā starp Jelgavas ielu, Vienības gatvi un Laivu ielu	Balstoties uz iedzīvotāju sūdzībām, šī teritorija pastāvīgi ir mitra, stipru nokrišņu laikā dzīvojamajā zonā paaugstinās ūdens līmenis.	Ar dažādiem risinājumiem (piemēram, drenāžas caurulēm) samazināta gruntsūdens un lietus ūdens ietekme uz apbūvi.	Līdz 2020. g.	**RD PAD** **RD MVD**
6. BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANA				
6.1. Bērnu istabas izveide Latvijas Universitātes pilsētiņā (vai Mūkusalas ziemeļu daļā)	Nav pirmsskolas izglītības iestādes, bet daudziem strādājošajiem un studējošajiem ir nepieciešams pieskatīt bērnus.	Iespēja atstāt bērnus pieskatīšanai līdz darba dienas beigām.	Līdz 2019. g.	**LU**
6.2. Atbalsts dažāda veida īstermiņa (pop up) iniciatīvām un teritorijas pagaidu izmantošanai	Ar šādiem pasākumiem iespējams pievērst uzmanību vietai un tajā aktuālajiem jautājumiem.	Mūkusala ir pazīstama kā vieta ar dažādiem inovatīviem, pēkšņi "uzlecošiem" pasākumiem. Pamestie objekti iegūst dzīvību uz kādu laiku.	2018. g. pavasaris	**Pašvaldība**
6.3. Fizisko aktivitāšu vietu izveide vai teritorijas labiekārtošana	Kustēšanās un fiziskās aktivitātes atbilstošā vidē uzlabo pašsajūtu, veselību, sniedz pozitīvas emocijas, kā arī veicina vietas pievilcību aktīviem cilvēkiem.	Teritorijā ir pieejamas dažāda veida aktivitāšu vietas – staigāšanai, skriešanai, braukšanai, bumbu spēlēm, kāpšanai, vingrošanai. Iespējas nodarboties ar sportu ir gan individuāli, gan grupās.	Līdz 2020. g.	**Pašvaldība**
6.4. Urbānās lauksaimniecības pilotprojekts	Attīstoties ekoloģiskai domāšanai un dzīvesveidam, cilvēki mūsdienās vairāk vēlas audzēt pārtiku paši, tāpēc arī Rīgai jāspēj sniegt iespēja to darīt.	Atsevišķos zemes gabalos (piemēram, pašvaldībai piederošos) ir izveidotas koplietošanas mazdārziņu teritorijas, kuros vairāki cilvēki sadalījuši dobes, stādus vai siltumnīcas, kopīgi lieto instrumentus, līdzekļus audzēšanai.	2019. g. vasara	**Pašvaldība** **LU Bioloģijas fakultātes studenti**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

1. ĪSTERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2020. GADAM

7. MŪSDIENĪGA PLĀNOŠANA UN PĀRVALDĪBA				
Rīcība	**Pamatojums**	**Sagaidāmais rezultāts**	**Termiņš**	**Iesaistītie**
7.1. Lokālā attīstības plāna izstrādes uzsākšana. Tēmas: Zaļās, zilās struktūras Pagaidu izmantošana Infrastruktūras risinājumi (t.sk. lietusūdens risinājumi) Turpmākā politika	Teritorija līdz šim ir attīstījusies fragmentāri, nepieciešams kopīgs redzējums, jo Mūkusala ir Rīgas telpiskās struktūras nozīmīga daļa	Nodrošināta dažādu tematisko jautājumu sasaiste, mazināta fragmentācija attīstības plānošanā.	2019. g. beigas	**RDPAD** **Ar nozīmīgāko stakeholderu iesaisti – uzņēmējiem, universitāti, iedzīvotāju kopienu, biedrībām**
7.2. Konkurss par labāko lietusūdeņu savākšanas risinājumu	Vairākās vietās stipru nokrišņu laikā uzkrājas lietusūdeņi, radot pārplūdes, vides riskus un citas problēmas.	Identificētas vietas un teritorijas, kur nepieciešami savākšanas un uzkrāšanas risinājumi. Popularizēta lietus ūdens savākšana un tehniska izmantošana kā ilgspējas rīcība.	Līdz 2019.g.	**Pašvaldības organizēts konkurss - piedalās arhitektūras un plānošanas studenti (vietējie, ārvalstu), plānotāji** **VARAM**
7.3. Pašvaldība iegādājas teritoriju pie Riga VENEER publiskās telpas funkcijām	Lai nodrošinātu piekļuvi Kīleveina grāvja teritorijai no abām krasta pusēm (Jelgavas un Dēļu ielām).	Iespējams uzsākt savienojuma vietas būvniecību.	Līdz 2020.g.	**RDĪD** **RDPAD** **Privātie uzņēmēji, attīstītāji**
7.4. Reģenerācijas programmas izstrādes uzsākšana	Teritorijai nepieciešami kompleksi plānošanas un pārvaldības risinājumi, lai stiprinātu vietas konkurētspēju, un reģenerācijas programma tādus ietver.	Izpratne par notiekošajiem attīstības procesiem un savstarpējo saistību, veicamajiem soļiem interesantas, saistošas un kvalitatīvas pilsētvides veidošanā. Mūkusala kā vienota urbānās attīstības telpa, ar skaidru un koordinētu kopējo attīstību un līdzdalību.	Līdz 2020. g.	**RDPAD** **Ciešā sadarbībā ar visiem nozīmīgajiem stakeholderiem (LU, uzņēmēji, valsts un pašvaldību struktūras)**
7.5. Teritorijas mārketinga aktivitātes: - festivāli, pasākumi - Mūkusalu raksturojoši elementi - vizuālā identitāte - spēles, atrakcijas	Lai iedzīvinātu teritoriju, stiprinātu konkurētspēju, veidotu jaunu teritorijas atpazīstamību un sociālo dzīvīgumu.	Mūkusala ir pazīstama ar savu pozitīvo, inovatīvo un dzīvīgo atmosfēru. Radītais tēls piesaista Mūkusalai jaunus apmeklētājus, iemītniekus, uzņēmējus.	Regulāri, sākot no 2018. g.	**RD Sabiedriskās attiecības** **RD PAD** **Vietējās biedrības**
7.6. Reģenerācijas aģentūras izveide	Lai vadītu reģenerācijas programmas īstenošanu pastāvīgā komunikatīvas plānošanas procesā, risinātu teritorijas konkurētspējas jautājumus ar stratēģisku redzējumu, iesaistot dažādus interešu turētājus.	Izveidota aģentūra (biedrība vai pārvaldes iestāde), kura pēta teritoriju, seko līdzi pārmaiņām Mūkusalā, apkopo interešu turētāju redzējumu, organizē pasākumus, iepazīstina cilvēkus ar teritorijas vērtībām. Aģentūra gatavo priekšlikumus pārmaiņām, kādas būtu veicamas.	2018. g.	**RD PAD** **NVO (Free Riga, u.tml. organizācijas)**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

2. VIDĒJA TERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2025. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
1. KĪLEVEINA GRĀVJA KĀ JAUNAS REKREĀCIJAS VIETAS IZVEIDE RĪGĀ				
1.1. Kīleveina grāvja attīrīšana no piesārņojuma un atsevišķu tā posmu paplašināšana	Nodrošinot Kīleveina grāvja piekļuvi, jāuzlabo arī ūdens kvalitāte, lai cilvēki varētu izmantot arī grāvja ūdens daļu (makšķerēšanai, peldēšanai, laivošanai)	Oficiāli atzīta peldvieta, ar atbilstošu ūdens kvalitātes līmeni. Grāvī ir iespējams peldēties. Grāvis ir kuģojams. Ziemā iespējams spēlēt hokeju un slidot.	2021. g.	**RD PAD** **RD MVD**
1.2. Parka ar augsta līmeņa labiekārtojumu izveide	Šai publiskajai ārtelpai ir nozīmīgs potenciāls, un piesaistot būtisku skaitu apmeklētāju, vietai jāatbilst noteiktiem drošības un kvalitātes standartiem.	Teritorijā ir uzstādīti visdažādākie atpūtas un labiekārtojuma elementi – soliņi, rotaļu laukumi, sauļošanās vietas, pārģērbšanās kabīnes, taciņas, velo novietnes.	2022. g.	**RD PAD** **RD MVD**
1.3. Laivu piestātņu izveide Kīleveina grāvja daļā divās vietās: Jelgavas un Dēļu ielas (pretī LU un ATEA); Bieķensalas un Jelgavas ielā	Lai pilnībā izmantotu dabas resursa sniegtās priekšrocības pilsētas vidē.	Ūdens transporta izmantošana veicinās interesi par teritoriju, vairos ar ūdens telpu saistītās aktivitātes un atpūtas veidus.	2021. g.	**RD PAD**
2. MOBILITĀTE UN ĒRTA SASNIEDZAMĪBA				
2.1. Jelgavas, Mūkusalas ielu, Vienības gatves atjaunošana un pielāgošana ērtai kājāmgājēju un velobraucēju satiksmei	Lai uzlabotu ielu stāvokli atbilstoši mūsdienu kvalitātēm (drošība, vides pieejamība) un vieglā transporta veidiem	Pēc rekonstrukcijas ielas ir prioritāri paredzētas gājējiem un velosipēdistiem. Ir nodrošinātas ērtas uzbrauktuves un nobrauktuves, ir norobežotas velo un gājēju joslas.	2025. g.	**RD SD** **RD PAD** **ES fondu līdzfinansējums**
2.2. Vienības gatves un Raņķa dambja savienojuma izveide ar tuneli zem dzelzceļa	Lai novirzītu transporta plūsmas no Mūkusalas ielas un mazinātu Rīgas ielu fragmentāro raksturu.	Izveidots augstas caurlaidspējas savienojums, kas samazinās satiksmes plūsmas uz Mūkusalas ielas un Jelgavas, Valguma ielām, tādējādi veicinot šo ielu pievilcību gājējiem un velosipēdistiem.	2022. g.	**RD SD** **RD PAD** **ES fondu līdzfinansējums**
2.3. Esošā dzelzceļa uzbēruma vaļņa likvidēšana no Mūkusalas ielas līdz Torņakalna stacijai.	Lai izveidotu sasaisti starp pieguļošo teritoriju otrpus dzelzceļa sliedēm, kurai tiek saskatīts augsts attīstības potenciāls	Reizē ar Rail Baltic dzelzceļa līnijas realizāciju tiktu nojaukts esošais dzelzceļa uzbērums līdzīgi kā Daugavas otrā pusē. Iegūta jauna teritorija pilsētas telpā.	2024. g.	**Satiksmes ministrija** **ES fondu līdzfinansējums**
2.4. Videi draudzīga un ērta sabiedriskā transporta attīstība: savienojumi starp apkaimēm; pārsēšanās vietas uz dzelzceļa stacijām; elektrotransporta uzlādes vieta ūdens transporta risinājumi	Ērts, paredzams, sabiedriskais transports ir iemesls izvēlēties privāto autotransportu retāk, tādējādi mazinot auto sablīvējumu pilsētas teritorijā.	Visas pieturvietas ir ērti sasniedzamas 5 minūšu laikā (300 m robežās) un sabiedriskā transporta gaidīšanas laiks nepārsniedz 7 minūtes. Ērtāk un drošāk pārvietoties teritorijā ir ar sabiedrisko, nekā privāto autotransportu.	2021. g.	**RD SD** **Rīgas Satiksme** **Satiksmes ministrija**
2.5. Ērts savienojums ar Rail Baltic staciju Torņakalnā	Torņakalna stacija nodrošinās starptautisku sasniedzamību, tāpēc lai Torņakalna stacijas darbība būtu efektīva, tai ir jābūt integrētai pilsētas sabiedriskā transporta tīklā un ērti sasniedzamai.	Rail Baltic pasažieri var ērti sasniegt teritoriju – 10 minūšu laikā nokļūt līdz nozīmīgākajiem objektiem vai sabiedriskā transporta pārsēšanās vietām.	2024. g.	**Satiksmes ministrija**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

2. VIDĒJA TERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2025. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
3. KOPĪGAS TELPAS STRUKTŪRAS VEIDOŠANA				
3.1. Pirmā stāva līmeņa pakalpojumu vietu izveide	Teritoriju apmeklēs lielāks cilvēku skaits, nekā šobrīd, tāpēc nepieciešams nodrošināt tirdzniecības, pakalpojumu, brīvā laika pavadīšanas vietas.	Perspektīvā šādas vietas varētu izvietot apkaimes centrā - teritorijā starp Mūkusalas, Buru un Jelgavas ielām. 5 minūšu attālumā no teritorijas nozīmīgākajiem objektiem ir veikali, kafejnīcas, bāri, u.c.	2025. g.	**RD PAD** **RD ĪD** **Privātie uzņēmēji**
3.2. Īpašo vajadzību teritoriju (Akvalande, industriālās teritorijas) un pamestu objektu revitalizācija	Lai teritorijas vizuālais tēls atbilst pilsētas kvalitātēm, vieta būtu vizuāli pievilcīga, apkārtesošās teritorijas nezaudētu savu pievilcību.	Teritorijā nav vidi degradējoši vai uzraugāmi objekti (atbilstoši grausti.riga.lv klasifikācijai).	2025. g.	**RD ĪD** **RD PAD** **Privātie īpašnieki**
3.3. Daugavas promenādes atjaunošana	Daugavas krasts ir viena no nozīmīgākajām teritorijas vērtībām, taču šobrīd tā netiek pilnvērtīgi izmantota, kā arī infrastruktūras stāvoklis ir neapmierinošā līmenī.	Daugavas promenāde gar Mūkusalas ielu, līdzīgi kā krasta otrajā pusē, ir pievilcīga un nozīmīga atpūtas vieta Rīgā. Promenādi var izmantot gan mierīgām pastaigām, gan sportiskām aktivitātēm – skriešanai un velobraukšanai.	2021. g.	**RD PAD**
3.4. Iekškvartālu veidošana, caurstaigājamības uzlabošana – žogu nojaukšana, ērtu un drošu taku izveide.	Lai teritorijā nodrošinātu ērtu pārvietošanos starp kvartāliem, un nebūtu jāizmanto galvenajās ielas kā apkārtceļi.	5 minūšu laikā no jebkura iekškvartāla ar kājām vai velosipēdu iespējams nokļūt uz galvenajām ielām (Jelgavas, Vienības gatve, Mūkusalas iela).	2023. g.	**RD PAD** **Privātie īpašnieki**
3.5. Mūkusalas ielas brauktuves daļas sašaurināšana, atvēlot vairāk vietas promenādei, gājējiem un velosipēdistiem	Lai nodrošinātu atjaunotās promenādes pievilcību apmeklētājiem, atbilstību mūsdienu pilsētvides kvalitātēm, samazinātu trokšņa un piesārņojuma līmeni.	Autotransports Mūkusalas ielā netraucē baudīt Daugavas promenādi. Nokļūšana pāri Mūkusalas ielai ir droša un ērta (t.sk. cilvēkiem ar īpašām vajadzībām).	2025. g.	**RD PAD**
4. KOPIENU STIPRINĀŠANA				
4.1. Atbalsta mehānisma izveide, kas veicina vietējo biedrību izveidi un aktivitāti	Lai nodrošinātu mūsdienīgu, uz vietējām vajadzībām balstītu attīstības plānošanu, nepieciešams regulāri iesaistīt teritorijas interešu turētājus, tāpēc jāveicina gan esošo biedrību aktivitāte, gan jaunu izveide.	Pašvaldība un Reģenerācijas aģentūra regulāri organizē tikšanās ar vietējās apkaimes biedrībām, pārrunā aktuālos jautājumus. Pašvaldība palīdz un atbilstoši savām iespējām sniedz gan materiālo, gan nemateriālu šo priekšlikumu īstenošanai.	2021. g.	**RD PAD** **RD MVD** **Vietējās biedrības**
4.2. Kopstrādes telpu izveide un radošā kvartāla attīstība	Radošie kvartāli var veicināt Mūkusalas teritorijas attīstību un veidojot arī teritorijas identitāti. Šādi daudzfunkcionāli objekti veicinātu teritorijas izmantošanu vakara stundās un brīvdienās.	Mūkusalas revitalizācijas ietvaros (rīcība nr. 3.2.) kādā no pamestajiem objektiem izveidots radošais kvartāls, kas ietver: • kopstrādes vietu vismaz 100 dalībniekiem; • vietu mūzikas un mākslas pasākumiem, tematiskajiem tirdziņiem; • kafejnīcu, veikalu u.c. nelielas tirdzniecības vietas	2023. g. (paralēli 3.2. rīcībai)	**RD PAD** **RD ĪD** **Vietējās biedrības** **LIAA**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

2. VIDĒJA TERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2025. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
5. INFRASTRUKTŪRA				
5.1. Lietus ūdeņu pārvaldības risinājumu īstenošana	Teritorijas ģeogrāfisko apstākļu un nesakārtotās savākšanas infrastruktūras dēļ stipru nokrišņu laikā uzkrājas lietusūdeņi, radot pārplūdes.	Tiek īstenots izstrādātais plāns atbilstoši konkursam (īstermiņa rīcība nr. 7.2.) un lokālajam attīstības plānam (īstermiņa rīcība nr. 7.1.) un izveidoti risinājumi, kas samazina gruntsūdens un lietus ūdens negatīvo ietekmi	2025. g.	**RD PAD** **RD MVD** **Rīgas Ūdens**
5.2. Nodrošināt publisko objektu tuvumā pieejamas šķirotu atkritumu savākšanas vietas	Objektiem attīstoties un palielinoties teritorijas lietotāju skaitam, nepieciešams vairāk un dažāda veidu atkritumu savākšanas vietu.	Katrā no būtiskākajiem objektiem ir pieejami konteineri stikla, papīra, plastmasas šķirotu atkritumu savākšana, kuri tiek regulāri izvesti. Nodrošinātas arī elektropreču, bateriju un metāla izstrādājumu savākšanas vietas. Tiek veicināta "zaļā" domāšana.	2022. g. (paralēli objektu attīstībai)	**LU** **RD MVD** **VARAM** **Vides organizācijas**
5.3. Elektrotransporta uzlādes infrastruktūras izveide	Paredzams būtisks elektrisko transportlīdzekļu skaita palielinājums, tāpēc nepieciešams iespēju veikt ātro uzlādi.	Ātrās uzlādes vietas pilsētā veicinās ekoloģiskāku, videi draudzīgāku transportlīdzekļu izmantošanu teritorijā	2022. g.	**Satiksmes ministrija** **CSDD** **Privāto un veikalu stāvlaukumu īpašnieki**
5.4. Pirmskolas izglītības iestādes būvniecība	Palielinoties iedzīvotāju un strādājošo skaitam teritorijā, nepieciešama arī izglītības infrastruktūra.	Izveidota vismaz viena pirmskolas izglītības iestāde, kura spēj nodrošināt esošajā situācijā nepieciešamo vietu skaitu.	2023. g.	**RD IKSD** **Privātie attīstītāji**
5.5. Efektīvi siltumapgādes risinājumi	Centralizēti siltumapgādes risinājumi ir pieejami nelielā daļā teritorijas, tāpēc nav iespējams plānot universālus risinājumus, kas nākotnē veicinātu efektīvāku resursu izmantošanu	Atbilstoši sagatavotajam izvērtējumam (īstermiņa rīcība nr. 5.4.), izveidoti risinājumi, lai efektīvāk izmantotu resursus kurināšanai, radītu mazāk izmešus.	2025. g.	**RD MVD** **Rīgas Siltums** **RD PAD**
6. BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANA				
6.1. Fizisko aktivitāšu vietu attīstība	Izveidotās brīvā laika pavadīšanas vietas būs nepieciešams nepārtraukti attīstīt un pielāgot aktuālajām vajadzībām.	Teritorijā pieejamas dažāda veida aktivitāšu vietas, kuras izmanto arī viesi un citu apkaimju iedzīvotāji	2023. g.	**RD PAD** **RD MVD**
6.2. Izveidoti kopīgi mazdārziņi, kur tiek veikta urbānā lauksaimniecība	Pieaugs vēlme pēc pašu audzētas pārtikas, un sekmīga pilotprojekta rezultātā (īstermiņa rīcība nr. 6.4.) attīstīsies koplietošanas mazdārziņu teritorijas.	Izveidots vismaz viens koplietošanas dārzs, kurā saimnieko vairāki cilvēki.	2023. g.	**RD PAD** **Iedzīvotāju kopiena**
7. MŪSDIENĪGA PLĀNOŠANA UN PĀRVALDĪBA				
7.1. Lokālā attīstības plāna pabeigšana un īstenošana	Lai nodrošinātu izstrādātā plāna (īstermiņa rīcība nr. 7.1.) rīcību ieviešanu un tematisko jomu savstarpējo sasaisti	Tiek rasti risinājumi un finanšu avoti izstrādātā plāna priekšlikumiem. RDPAD vai citas pašvaldības iestādes seko līdzi, lai teritorijas attīstība notiek saskaņā ar izstrādāto plānu.	2025. g.	**RD PAD** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra**
7.2. Teritorijas izmantošanas veida maiņa no rūpnieciskās uz publisko, jaukto un dzīvojamās funkcijas izmantošanu	Lai radītu priekšnoteikumus jauktu teritoriju attīstībai un veicinātu cilvēkam atbilstoša mēroga apbūvi.	Teritorijas plānošanas dokumenti un apbūves noteikumi paredz **dažādu, elastīgu** apbūvi – kombinētu, līdz 7 stāviem, jauktu funkciju u.c. cilvēka mērogam atbilstošas arhitektoniskās kvalitātes. Risinājumi ir energoefektīvi.	2023. g.	**RD PAD** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra**
7.3. Reģenerācijas programmas īstenošana	Lai nodrošinātu izstrādātās programmas (īstermiņa rīcība nr. 7.4.) rīcību un modernas pārvaldības principu ieviešanu	Tiek rasti risinājumi un finanšu avoti izstrādātā plāna priekšlikumiem. RDPAD, jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra vada / koordinē procesu saskaņā ar programmu.	2025. g.	**RD PAD** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra**
7.4. Jaunas pašvaldības mājokļu politikas izveide, kas veicinātu jaunu iedzīvotāju piesaisti	Teritorijā iedzīvotāju skaits ir mazāks par strādājošo skaitu, tāpēc, lai veicinātu daudzveidīgāku sociālo struktūru teritorijā, ir nepieciešams palielināt iedzīvotāju skaitu, piedāvājot kvalitatīvus un dažādus mājokļus dažādām sociālajām grupām un studentiem.	Izveidota īpaša, jauna pašvaldības mājokļu politika Mūkusalā un Torņakalnā, kas veicinātu dažādu sociālo grupu (studenti, vecāka gadagājuma cilvēki, ģimenes, vientuļnieki, īstermiņa iemītnieki u.tml.) dzīvošanu šeit. Noteikti atvieglojumi vai izdevīgi nosacījumi mājokļa īrei vai iegādei šajā teritorijā.	2025. g.	**RD MVD** **RD PAD** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra** **Privātie attīstītāji** **Bankas, finanšu pakalpojumu sniedzēji (ALTUM)**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

3. ILGTERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2050. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
1. KĪLEVEINA GRĀVJA KĀ JAUNAS REKREĀCIJAS VIETAS IZVEIDE RĪGĀ				
1.1. Kīleveina un Daugavas savstarpējās sasaistes nodrošināšana	Teritorijas interešu turētāju redzējumā Kīleveina grāvis un Daugava ir nozīmīgi elementi, ko nepieciešams izcelt, nodrošinot piekļuvi, savstarpējo sasaisti un veidojot labiekārtojumu.	Iespēja ērti pārvietoties no viena objekta uz otru. Katra objekta telpa ir savstarpēji atšķirīga, bet papildinoša - Kīleveins mežonīgais, džungļi pilsētā, Daugavas estētiskā promenāde ar vēsturiskā centra panorāmu.	2030. g.	**RD PAD**
1.2. Gāzes vada pār Kīleveina grāvi ieguldīšana pazemē	Drošības aspektu dēļ, kā arī, lai veicinātu teritorijas vizuālo pievilcību.	Gāzes vads, kurš šobrīd tiek izmantots kā nelegālais savienojums, atrodas pazemē. Šī vieta ir vizuāli pievilcīga, ērtāk kuģojama un droša.	2027. g.	**Latvijas Gāze** **Valsts**
2. MOBILITĀTE UN ĒRTA SASNIEDZAMĪBA				
2.1. Tranzīta plūsmu novirzīšana un stāvlaukumu maksimāla attīstīšana pazemē	Autotransports rada vairākas problēmas teritorijā, tāpēc ilgtermiņā nepieciešami risinājumi, kas mazinātu lielo auto ietekmi uz pilsētvides kvalitāti.	Mobilitātē tiek ievērota hierarhija: gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports – privātais transports – kravu transports.	2035. g.	**RD SD** **RDPAD** **Satiksmes ministrija**
2.2. Ielu pielāgošana staigājamībai, velobrakšanai	Lai ielu raksturu vairāk pielāgotu cilvēkiem, mazinātu pašreizējo negatīvo ietekmi	Uz mazajām ielām tiek ievērota hierarhija: gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports. privātais transports. Kravu transports tiek novirzīts pa apkārtceļiem, privātā autotransporta plūsmas ir pēc iespējas mazākas un novirzītas no vietējas nozīmes ielām.	Pastāvīgi, sākot no 2025. g.	**RD SD** **RD PAD** **Satiksmes ministrija**
3. KOPĪGAS TELPAS STRUKTŪRAS VEIDOŠANA				
3.1. Zaļo un zilo struktūru savstarpējās sasaistes veidošana	Lai izveidotu kompleksu, savstarpēji papildinošu telpu pilsētā.	Tiek ievērots zaļo un zilo struktūru savienojamības princips – katrs vides elements konkrētajā apkārtnē ir savstarpēji saistīts.	Pastāvīgi	**RD PAD** **Rīgas Dārzi un parki** **RD MVD**
3.2. Mūkusalas ielas rakstura maiņa	Attīstoties Daugavas promenādei kā nozīmīgai rekreācijas vietai Rīgā, Mūkusalas iela vairs nevarēs kalpot par tranzīta savienojumu.	Mūkusalas iela ir ērti šķērsojama ar kājām un vieglā nemotorizētā transporta veidiem. Pa Mūkusalas ielu nebrauc kravas autotransports. Ir būtiski samazināta privātā autotransporta plūsma. Uz ielas un tās apkārtnē ievērota hierarhija: gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports – privātais transports – kravu transports (tikai kravu piegādēm Mūkusalas teritorijā).	2030. g.	**RD SD** **RD PAD** **Satiksmes ministrija**
3.3. Mūkusalas apkaimes centra stiprināšana	Lai būtu vieta, kur koncentrējas iestādes, pakalpojumi, īstenotos socializēšanās un kultūras dzīves procesi.	Teritorijā ir vieta, kur apmeklētāji un iedzīvotāji var vienkopus saņemt pamatpakalpojumus (veikali, kafejnīcas, saloni u.tml.), pavadīt brīvo laiku, socializēties.	2030. g.	**RD PAD** **Vietējie uzņēmēji**
4. KOPIENU STIPRINĀŠANA				
4.1. Mājokļu fonda dažādības veicināšana un mazināts kopīpašuma raksturs	Ja teritorijā palielināsies iedzīvotāju skaits, nepieciešams radīt maksimāli labvēlīgus apstākļus šejienes iemītniekiem.	Renovāciju un energoefektivitātes paaugstināšanas darbus iespējams veikt vienkāršāk.	Sākot no 2025. g. pastāvīgi	**RD MVD** **RD PAD**
4.2. Sadarbības telpas veidošana starp universitātēm, uzņēmumiem un iedzīvotājiem	Mūkusalā veidojas dažādi inovatīvi uzņēmumi, attīstās akadēmiskā vide. Veidojas sadarbības tīkli ar universitātēm un citiem Pārdaugavas objektiem.	Inovācijām un jaunām idejām labvēlīga vide. Notiek biznesa, pēniecības un sociālā mijiedarbība	Pastāvīgi	**LU u.c. universitātes, akadēmiskie centri** **RD PAD** **Privātie uzņēmēji** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra**
5. INFRASTRUKTŪRA				
5.1. Moderna, mūsdienīga un efektīva atkritumu apsaimniekošanas sistēma (t. sk. aprites pilsētas koncepta ieviešana)	Lai efektīvāk izmantotu pieejamos resursus, veicinātu lietu atkārtotu izmantošanu.	Radīto atkritumu kā resursu izmantošanai atkārtotas pārstrādes, jaunu pielietojumu atrašanas un atjaunošanas ceļā.	Pastāvīgi, sākot no 2022. g.	**RD MVD** **VARAM** **Vides un labdarbības organizācijas**
5.2. Lielu virszemes infrastruktūras objektu (piemēram, apakšstacija "Torņakalns") pārvietošana uz pazemi	Liela mēroga infrastruktūras objekti aizņem plašu teritoriju, bojā Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zonas ainavu .	Šādiem objektiem jāatrodas ārpus pilsētas centra vai arī pazemē. Nākotnē, attīstoties tehnoloģijām, tas būs iespējams. Iegūta jauna telpa pilsētas vidē, uzlabota vēsturiskā centra ainava un panorāma.	2035. g.	**Valsts iestādes un komunālo pakalpojumu sniedzēju uzņēmumi**

4. PRINCIPIĀLAIS RĪCĪBAS PLĀNS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS ĪSTENOŠANAI

3. ILGTERMIŅA RĪCĪBAS LĪDZ 2050. GADAM

Rīcība	Pamatojums	Sagaidāmais rezultāts	Termiņš	Iesaistītie
6. BRĪVĀ LAIKA PAVADĪŠANA				
6.1. *Playable city* koncepta ieviešana	Viens no veidiem, mārketinga instrumentiem, kā uzrunāt teritorijas lietotājus.	Pilsēta uzrunā garāmgājēju interesantā, rotaļīgā veidā. Notiek mākslas, pilsētas telpas un tehnoloģiju mijiedarbība.	Pastāvīgi	**RD PAD** **Vietējās biedrības, NVO** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra**
6.2. Zinātnes un interešu attīstības centra izveide (līdzīgi kā "Zili brīnumi" vai "AHHA")	Līdzīgi objekti Latvijā un ārvalstīs ir veiksmīgi piesaistījuši tūristus, apmeklētājus, un var kļūt pat par vietas enkurobjektu.	Tiek izveidots zinātnes un izglītības centrs, kurš ir piemērots dažādiem apmeklētājiem, īpaši ģimenēm ar bērniem. Centrs veicina zinātkāri un interesi par zinātni.	2035. g.	**Privātie uzņēmēji** **Biedrības, NVO** **RD PAD**
7. MŪSDIENĪGA PLĀNOŠANA UN PĀRVALDĪBA				
7.1. Ilgtspējīgas un viedas pilsētas telpas veidošana	Lai nākamajām paaudzēm atstātu izpratni par vērtībām, kvalitatīvu vidi, veicinātu pozitīvus ikdienas ieradumus.	Enerģijas un finanšu plūsmas resursu līdzsvars. Elektroniskie dati un digitālās komunikācijas nodrošina efektīvu informācijas ievākšanu	Pastāvīgi	**RD PAD** **LU, akadēmiskā vide**
7.2. Mūkusalas ilgtermiņa tēla veidošana – zaļa un dinamiska vide pilsētas centrā	Lai varētu īstenot iecerētos plānus.	Noteikti cilvēka mērogam atbilstoši plānošanas principi turpmākajos attīstības un teritorijas plānojumos.	Pastāvīgi	**RD PAD** **RD Sabiedriskās attiecības**
7.3. Pašvaldība iegūst īpašumā publisko funkciju vietas	Lai pašvaldībai būtu vienkāršāk attīstīt publisko funkciju, rekreācijas vietas Mūkusalas teritorijā	Publiski nozīmīgi objekti un teritorijas pieder pašvaldībai. Pašvaldība var jebkurā brīdī uzsākt objekta būvniecību, nepastāv birokrātiski šķēršļi to īstenošanai.	Sākot no 2025. g.	**RD ĪD** **RD PAD**
7.4. Reģenerācijas principu ieviešana	Lai teritorija kļūtu dzīvotspējīga, konkurētspējīga, interesanta un saistoša.	Speciāla vadība, iesākto reģenerācijas rīcību un izstrādātu plānu loģisks turpinājums.	Pastāvīgi, sākot no 2020. g.	**RD PAD** **Jaunizveidotā reģenerācijas aģentūra** **Biedrības, NVO**

IZMANTOTIE MATERIĀLI

Pilsētu politikas:

1. Albino, V, Berardi, U, & Dangelico, R 2015, 'Smart Cities: Definitions, Dimensions, Performance, and Initiatives', *Journal Of Urban Technology, 22, 1, pp. 3-21, Academic Search Complete, EBSCOhost, viewed 1 November 2017.*
2. Baggini, J 2014. Playable Cities: the city that plays together, stays together. *The Guardian. 4 September 2014. Retrieved from: https://www.theguardian.com/cities/2014/sep/04/playable-cities-the-city-that-plays-together-stays-together*
3. Brizga, J 2004. Kas ir ilgtspējīga pilsēta. Izgūts no: http://www.tvnet.lv/financenet/finansu_zinas/138105-kas_ir_ilgtspejiga_pilseta
4. Desouza, K, & Flanery, T 2013, 'Designing, planning, and managing resilient cities: A conceptual framework', *Cities, 35, pp. 89-99, Academic Search Complete, EBSCOhost.*
5. Evans, M 2017. Resilient City — Definition and Urban Design Principles. Retrieved from:https://www.thebalance.com/resilient-city-definition-and-urban-design-principles-3157826
6. Livable City 2017. Mission and Goals. Retrieved from: https://www.livablecity.org/missiongoals/
7. Preston, F 2012. "Clean-up time", The World Today, Vol. 68, No. 3 (April & May 2012), pp. 40-41.
8. Rapoport, E 2014, 'Utopian Visions and Real Estate Dreams: The Eco-city Past, Present and Future', *Geography Compass, 8, 2, pp. 137-149, Academic Search Complete, EBSCOhost, viewed 1 November 2017.*
9. Rīgas domes pilsētas attīstības deprtaments (2014). *Rīgas ilgtspējīgas stratēģijas attīstība līdz 2030.gadam. Izgūts no:http://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2014/11/*STRATEGIJA_WEB.pdf
10. Rugg, R 2014. Low carbon cities are the core of Malaysia's green future. *Viewpoint. 11 August 2014. Retrieved from: https://www.carbontrust.com/news/2014/08/low-carbon-cities-malaysia-green-future/*
11. Smart Cities and Communities 2016. How to make cities Liveable. Retrieved from: https://eu-smartcities.eu/content/how-make-cities-liveable
12. Surt Foundation 2011.Creative cities. Understandning Social Science. Retrieved from: https://understandingsocialscience.wordpress.com/2010/11/11/key-term-definition-creative-cities/
13. The International Making Cities Livable Council (2018). The Value of Rankings and the Meaning of Livability. Pieejams: http://www.livablecities.org/blog/value-rankings-and-meaning-livability
14. World Health Organization, 2017. Healthy cities. Urban Health. Retrieved from: http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/urban-health/activities/healthy-cities

Akadēmiskie materiāli:

15. Couch C., Fraser Ch., Perey S. 2003. Urban Regeneration in Europe. Oxford, UK, Blackwell Science, RICS foundation
16. Gehl, J. (2011). Life between buildings. Washington, DC: Island Press.
17. Gehl, J. (2013). Cities for People. Washington, DC: Island Press.
18. Kroplijs, A., & Raščevska, M. (2010). Kvalitatīvās pētniecības metodes sociālajās zinātnēs. (2. izd.). Rīga: RaKa. 190. lpp
19. Lynch, K. (1960). The image of the city. Cambridge, Mass.: MIT Press, pp. 65, 84.
20. Roberts P., Sykes H., British Urban Regeneration Association. 2000. Urban Regeneration, A Handbook. Londona, SAGE Publications.
21. Šķiņķis P. 2017. Prezentācija "Pilsētas teritorijas reģenerācijas pieejas". Baltic Urban Lab projekta "Mūkusalas teritorijas attīstības koncepcijas izstrāde" tematisko lekciju cikls Rīgas Tehniskajā universitātē, 20.10.2017.
22. Timofejevs, A. (2015). Urbāno teritoriju kvalitātes novērtēšanas pieeja: "Āgenskalna priedes" piemērs Rīgā. (Maģistra darbs). Rīga: Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Telpiskās attīstības plānošana.

Kursa darbi:

23. Brikmane, E., Kancāne, U., Puisīte, B., Sergejeva, E., Sperga, J., Štrāla, I., Zamarina, M., Zvirbule, L. (2017). Mūkusalas urbānās telpas analīze: vajadzības un priekšlikumi. (Kursa darbs). Rīga: Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Telpiskās attīstības plānošana
24. Jasinska, S., Kļaviņa, M., Smildzers, K., Šterns, J., Rinkevics, A. (2015). Rīgas areāls - Mūkusalas apkaime "Urbānās telpas analīze: vajadzības un priekšlikumi" (Kursa darbs). Rīga: Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Telpiskās attīstības plānošana.
25. Orlovska, D., Šulmanis, M., Lauberte, J., Alpa, K. (2016). Mūkusalas analīze: vajadzības un priekšlikumi (Kursa darbs). Rīga: Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Telpiskās attīstības plānošana
26. Stapkēviča, E., Dimitrijeva, L., Meļķe-Tropiņa, L., Bogdanova, M., Narbuts, I. (2017). Scenāriji un priekšlikumi Daugavas kreisā krasta mezgla teritorijas ("Mūkusala+") attīstībai (Kursa darbs). Rīga: Latvijas Universitāte, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Telpiskās attīstības plānošana

Pētījumi par Mūkusalu:

27. Malahovs, D. (2017). Mūkusalas teritorijas iedzīvotāju, uzņēmēju un citu teritorijas attīstībā ieinteresēto aptauja projekta „integrēta plānošana un sadarbības modelis degradēto teritoriju revitalizācijai (baltic urban lab)" ietvaros. (Aptaujas analīze). Rīga.
28. Rīgas domes pilsētas attīstības deprtaments (2017). Mūkusalas pilotteritorijas esošās situācijas izpēte (Gala ziņojums). Izpildītājs SIA "Konsorts", Rīga

Projekti:

29. Lokālplānojums zemesgabaliem Jelgavas ielā un Akaču ielā. Lēmums 26.01.2016. Rīgas pilsētas dome. Pieejams: http://www.rdpad.lv/rtp/lokalplanojumi/izstrades-stadija/lokalplanojums-zemesgabaliem-jelgavas-iela-un-akacu-iela/
30. Par Torņkalna administratīvā centra teritorijas detālplānojuma apstiprināšanu. Saistošie noteikumi. Pieņemti 13.04.2013. Rīgas pilsētas dome. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/208728-par-tornakalna-administrativa-centra-teritorijas-detalplanojuma-apstiprinasanu
31. Rail Baltica (2016). Kas ir Rail Baltica? Izgūts no: http://edzl.lv/lv/par-rail-baltica/kas-ir-rail-baltica
32. Rīgas domes informatīvais portāls (2017). Kā tiks pārveidota Mūkusalas promenāde. Izgūts no: https://www.riga.lv/lv/news/ka-tiks-parveidota-mukusalas-promenade?10341
33. Rīgas domes pilsētas attīstības departaments (2017). Multimodālā sabiedriskā transporta izveide Torņkalna apkaimē. Pieejams: http://www.rdpad.lv/portfolio/16173/
34. Rīgas domes pilsētas attīstības deprtaments (2006). Rīgas Vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojums. Izgūts no : http://www.rdpad.lv/wp-content/uploads/2014/12/Paskaidroj_raksts.pdf
35. RUUME arhitekti (2017). Zaķusalas attīstības vīzija. RUUME arhitekti. Pieejams: http://www.a4d.lv/lv/projekti/zakusalas-attistibas-vizija-rume-arhitekti/
36. Tamužš, J. (2016). Latvijas Universitātes jaunā studentu pilsētiņa Torņkalnā nav greznība, bet gan nepieciešamība. Pieejams: https://www.lu.lv/gribustudet/zinas/t/41266/
37. Teritorijas starp Jelgavas ielu un Kīleveina grāvi detālplānojums. 2010.gada lēmums. Rīgas pilsētas dome. Pieejams: http://www.rdpad.lv/teritorijas-starp-jelgavas-ielu-un-kileveina-gravi-detalplanojums/

PIELIKUMI

PIELIKUMI

1. pielikums “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums”

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
KOPIENA	
VIETĒJAIS TĒLS UN IDENTITĀTE Mērķis: Apkaime ir saistīta ar vietējo teritorijas raksturu, respektē vēstures vērtības, vienlaikus stiprinot savu lokālo identitāti	
Apkaime iekļaujas apkārtējā teritorijā, vienlaikus veidojot savu identitāti	Nē
Saglabātas, atjaunotas un piemēroti izmantotas vēsturiskās ēkas un pieguļošās ēkas vēsturiskajos rajonos, vai to daļās	Nē
Saglabātas nozīmīgas kultūrainavas un vietzīmes	Nē
Ir izveidotas socializēšanās publiskās telpas	Daļēji
Stiprināta vietējā identitāte pielietojot: vietējos materiālus, vietai raksturīgas ēku un infrastruktūru formas, vēstures vērtību saglabāšanu un izcelšanu, vietējās vai raksturīgās augu sugas, mākslu publiskajā telpā, sabiedrības iesaisti publiskās ārtelpas dizaina veidošanā	Nē
PĀRVALDĪBA UN LĪDZDALĪBA Mērķis: Veicināt kopienas iedzīvotāju iesaisti svarīgu apkaimes jautājumu risināšanā un kopienas dzīves veidošanā	
Iedzīvotāji ir iesaistīti kopienai svarīgu jautājumu risināšanā	Daļēji Mūkusalā darbojas iedzīvotāju biedrība "Buru iela 5", kuras mērķis ir pārstāvēt iedzīvotāju viedokli saistībā ar apsaimniekošanas jautājumiem. Ir darbojusies arī domubiedru grupa "Tuvā Pārdaugava
Apkaimē ir izveidota un darbojas apkaimes biedrība vai aktīvo iedzīvotāju grupa	Daļēji
Kopiena piedalās apkaimes dzīves organizēšanā un pārvaldē	Nē
Kopienas pārvaldībā ir nodota kopienas lokālām vajadzībām nepieciešama teritorija (piem. kā mazdārziņi)	Nē
Attīstītāji un pašvaldība iesaista apkaimes iedzīvotājus teritorijas attīstībā, caur publiskajām sanāksmēm, apspriedēm un konsultācijām	Daļēji
Ir apzinātas iesaistītās puses un organizācijas apkaimē, kuras iesaistīt attīstības konsultēšanas procesā	Nē
Izstrādāts un pielietots konsultāciju plāns, vadoties pēc labākās prakses piemēriem kopienas attīstības jautājumu pārvaldībā	Nē
ĢIMENES DZĪVES VAJADZĪBAS Mērķis: Apkaime nodrošina demogrāfiskajās vajadzības	
Apkaimes infrastruktūra un struktūra nodrošina nepieciešamās vajadzības un ērtības, izejot no apkaimes demogrāfiskajām vajadzībām un tendencēm. Apkaime nodrošina:	
vietējās tikšanās vietas	Daļēji
pieejamus, dažāda tipa mājokļus	Nē
800 m kājāmiešanas attālumā sākumskolu un pamatskolu	Nē
bibliotēkas	Jā
zaļās zonas	Daļēji
iespēju iedzīvotājiem iegādāties vai izaudzēt (gada siltajos mēnešos) svaigu vietējo pārtiku	Nē
iespēju izveidot kopienu dārzus, siltumnīcas, kurus pārvalda vietēja organizācija, kas iekļauj vietējos iedzīvotājus	Nē
atpūtas, izklaides aktivitāšu vietas un sporta infrastruktūru	Daļēji
veselības un sociālās aprūpes pakalpojumus	Nē
tirdzniecības vietas un pakalpojumi (pasts, banka, bankomāti utt)	Jā
rotaļu laukumi bērniem	Daļēji

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
MĀJOKĻU NODROŠINĀJUMS Mērķis: Apkaimē ir nodrošināta atbilstoša un iekļaujoša mājokļu politika	
Nodrošināta mājokļu fonda dažādība un piemērotība, dažām ienākumu un ģimenes modeļu grupām	Nē
Mājokļi ir veidoti vadoties pēc apkaimes demogrāfiskajām vajadzībām un prioritātēm	Nē
Nodrošināti pārdošanai un īrei dzīvokļi, kuru cena ir domāta iedzīvotājiem ar zemākiem ienākumiem, kā vidējie teritorijā	Nē
Sociālo prioritāšu mājokļi (social housing) ir novietoti visā apkaimē un veiksmīgi iekļaujas starp citām ēkām	Nē
Sociālo prioritāšu mājokļi ir elastīgi nodrošinot arī nākotnes demogrāfiskās tendences teritorijā	Nē
PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA Mērķis: Nodrošināt, ka pakalpojumi ir nodrošināti un atrodas saprātīgā un drošā kājām iešanas attālumā	
Vadoties pēc demogrāfiskām tendencēm un vajadzībām, apkaimē ir nodrošināti pamatpakalpojumi un infrastruktūra	Daļēji
Vadoties pēc demogrāfiskām tendencēm un vajadzībām, apkaimē ir nodrošināti vēlamie pakalpojumi un infrastruktūra	Daļēji
Pakalpojumi un infrastruktūra ir nodrošināti drošas kājāmiešanas attālumā no mājokļiem	Daļēji
50% ēku ir 400m kājāmiešanas attālumā no vismaz 4 -7 dažādām publiskām pakalpojumu sniegšanas vietām	Nē
Ir veikts pakalpojumu monitorings, nodrošinot, ka pieejamie pakalpojumi nodrošina apkaimes vajadzības	Nē
DROŠĪBA Mērķis: Kopienas ir drošas jeb kurā diennakts laikā	
Cilvēki jūtas droši apkaimē jeb kurā diennakts laikā	Daļēji
Ielas, gājēju un velo celiņi ir droši, iekļaujot šādus risinājumus:	Nē
dzīvojamos rajonos, visas ielas un brīvās teritorijas ir pārskatāmas no apkārtējo ēku logiem	Nē
visi piekļuves ceļi, ietves ir labi izgaismoti, tieši sasniedzami un pārskatāmi no apkārtējo ēku logiem	Nē
ir drošas gājēju pārrejas	Daļēji
skaidras privātās, pus-privātās un publiskās ārtelpas lomas	Nē
Ietves un veloceliņi ir pasargāti no kravas autotransporta kustības maršrutiem, nepārklājas ar iekraušanas, izkraušanas zonām, arī pasargāti no trokšņa, vibrācijas, ko var radīt autotransports.	Nē

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
PUBLISKĀ ĀRTELPA	
PUBLISKĀS TELPAS KVALITĀTE Mērķis: Veicināt sociālo mijiedarbību caur kvalitatīvu un estētisku publisko telpu	
Publiskā telpa ir daudzfunkcionāla un paredzēta dažādām aktivitātēm bērniem, vecāka gada gājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar kustību traucējumiem, domājot par drošību un komfortu, un nodrošinot socializēšanās publiskās telpas	Nē
Publiskās telpas dizains ir veidots ņemot vērā universālā dizaina labāko praksi, tā nozīmi savienojamības nodrošināšanā un mikroklimatiskos apstākļus	Nē
Urbāno centru teritorijās:	
Nodrošinātas daudzveidīgas pirmo stāvu aktivitātes, izmantošana, kas veicina apkaimes dzīvīgumu un dinamiku, pielietojot kvalitatīvu dizainu (izmantojot: caurredzamu stiklojums, ļaujot skatu uz ārpusi un uz iekšpusi, āra kafejnīcas)	Nē
Ēku ieejas nav vērstas uz iekškvartāla autostāvvietām, bet gan uz laukumiem, skvēriem, ielām (ielu malu autostāvvietām)	Nē
Pirmā stāva pakalpojumu vietām, kas ir vērstas uz publisko ārtelpu, 60% no fasādes veidota ar stikla logiem, nakts stundās tā ir caurredzama, nevis aizklāta ar necaurredzamiem slēģiem	Nē
Ir veiktas konsultācijas ar vietējiem iedzīvotājiem, apzinot kādas aktivitātes un jomas publiskai telpai nepieciešams nodrošināt	Nē
Izstrādāts teritorijas novērtējums, izdalot ielas, kuras varētu izmantot kā koptelpu un izvērtējot ielu kvalitātes stāvokli	Nē
ZAĻĀ INFRASTRUKTŪRA Mērķis: Nodrošināt pieeju augstas kvalitātes telpai dabiskā vidē un pilsētas zaļajai infrastruktūrai	
Nodrošināts, ka zaļās zonas atrodas drošas kājāmiešanas sasniedzamā attālumā līdz 650m	Daļēji
Nodrošināta zaļo zonu savienotība un tīklojums	Nē
Ir nodrošinātas pieejamas zaļās zonas vismaz 2ha lielumā, ne vairāk kā 300m attālumā (5 min gājiena attālumā) no dzīvojamām mājām	Nē
Ir vismaz viena pieejama 20 ha liela brīvā teritorija, 2 km attālumā no dzīvojamām mājām	Jā Lucavsalas atpūtas parks 300 -1000m attālumā nodzīvojamām mājām Uzvaras parks 700 – 1300m attālumā no dzīvojamām mājām
Ir veicināti ielu apstādījumi stādot kokus ne retāk ka 12 m attālumā vienu no otra, neskaitot krustojumus, vismaz 60% no ielas garuma.	Nē
Apkaimes apzaļumošanā izmantotas vietējas un piemērotas koku un augu sugas.	Jā/Daļēji
Ir izstrādāta zaļās infrastruktūras plāns un pārvaldības stratēģija	Nē
MIKROKLIMATS Mērķis: Nodrošināt kvalitatīvu un komfortablu ārējās vides mikroklimatu	
Apkaime ir veidota tā, lai samazinātu nelabvēlīgos mikroklimata apstākļus un palielinātu pozitīvos	Nē
Publiskās telpas dizains ir veidots tā, lai nodrošinātu optimālu mikroklimatu visos gadalaikos	Nē
Izstrādāta mikroklimata simulācija un pētījums, apzinot pilsētvides morfoloģijas ietekmi uz apkārtējo klimatu	Nē
SPORTA UN REKREĀCIJAS TERITORIJU PIEEJAMĪBA Mērķis: Nodrošināt sporta un atpūtas teritoriju pieejamību	
Apkaimē ir pieejamas sporta un atpūtas teritorijas	Daļēji Apkaimē ir pieejama Daugavas promenāde kā piemērota telpa sportošanai, pastaigām, arī atpūtai, taču teritorijas nav atbilstoši iekārtotas un nav pievilcīgas teritorijas lietotājiem.
90% no dzīvojamo ēku, kā arī citu funkciju ēku ieejām atrodas 400 metru kājāmiešanas attālumā no vismaz vienas publiskās ārtelpas ar platību vismaz 0,067 ha (670m^2) platībā	Nē
90% no dzīvojamo ēku, kā arī citu funkciju ēku ieejām atrodas 800 metru kājāmiešanas attālumā no vismaz vienas rekreācijas vietas ar minimālo platību 0.4 ha, vai publiski pieejama iekštelpu rekreācijas objekta ar minimālo platību 2325 m^2. Rekreācijas vietas, objekti var sastāvēt no infrastruktūras, kā rotaļu laukumi, peldbaseini, sporta laukumi, sporta infrastruktūras, skeitparks u.c	Lucavsalas atpūtas parks 300 -1000m attālumā nodzīvojamām mājām Uzvaras parks 700 – 1300m attālumā no dzīvojamām mājām
Apzināta sporta un atpūtas infrastruktūra un vietas, un cilvēku paradumi tās lietojot	Nē
IEKĻAUJOŠS DIZAINS Mērķis: Nodrošināt pieejamu un iekļaujošu vidi visām iedzīvotāju sociālajām grupām	
Vadoties pēc universālā dizaina labākās prakses, ir nodrošināta pieejamība un ērtums ārtelpās	Nē
Iekļaujošs dizains ir pielietots plānojot un labiekārtojot: • transporta pārsēšanās punktus, • transporta iespējas, pārvietošanās metodes, • ēkas un mājokļus, • publisko ārtelpu, • brīvās teritorijas, • sporta un atpūtas infrastruktūru, • lielceļus, • ietves un riteņbraukšanas celiņus, • avārijas izejas.	Nē
Kopā ar speciālistiem ir izstrādāta iekļaujoša dizaina un pārvaldes stratēģija	Nē

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
MOBILITĀTES INFRASTRUKTŪRA	
TRANSPORTA SISTĒMA UN INFRASTRUKTŪRA Mērķis: Nodrošināt kvalitatīvu un atbilstošu transporta sistēmu un efektīvu transporta infrastruktūru	
Nodrošināta infrastruktūra multimodāla transporta vajadzībām, ietverot velo, kājāmiešanu, sabiedrisko transportu un alternatīvo transportu	Nē Teritorijā ērti pārvietoties nevar ne viens no transporta/ pārvietošanās veidiem. Autovadītājiem un sabiedriskajam transportam neērtības rada sastrēgumi, velosipēdistiem un gājējiem nav nodrošināta infrastruktūra.
Transporta infrastruktūra nodrošina labu iekšējo un ārējo savienotību apkaimē	Jā
Samazināts attālums no ēkām līdz sabiedriskā transporta mezgliem un samazināts fiziskais attālums starp galvenajām funkcionālajām zonām	Jā
Uzlabotas ilgtspējīga transporta izvēles iespējas, uzlabojot kājāmiešanas, riteņbraukšanas un sabiedriskā transporta infrastruktūru	Nē Teritorijā nav nodrošināta ilgtspējīga transporta iespējas, jo tam nav izbūvēta kvalitatīva infrastruktūra (vietām gājēju maršruti ir apgrūtināti, nav ietves nevienā ceļa pusē, ir strupceļi, fiziskās barjeras, kas traucē pārvietošanos)
Nodrošina drošu un ērtu pieeju darbavietām, iepirkšanās, atpūtas iespējām un pakalpojumiem ar kājām, velosipēdu un sabiedrisko transportu	Nē *Skatīt iepriekšējo komentāru*
Samazināta nepieciešamība pārvietoties ar auto, saīsināti nepieciešamie ikdienas braucieni, veicināta daudzfunkcionāla (dažādu transporta veidu izmantošanas) braucienu izmantošana. Samazinājums panākts saistībā ar pakalpojumu nodrošinājumu un potenciālo galamērķu novietojumu	Nē Teritorijā nav veikti ar auto kā pārvietošanās līdzekļa izmantošanas samazināšanu saistīti pasākumi, kas ir šīs teritorijas potenciāls.
Apkaimē ir ieviests un atpazīstams vismaz viens alternatīvā transporta veids, kā piemēram: auto dalīšanas klubs (*car sharing*), velosipēdu nomu sistēma, strādājošas braucienu dalīšanas grupas, apkaimes elektrisko transportlīdzekļu noma	Nē
Pielietotas dažādas metodes iestādēm teritorijās ar lielu darbinieku skaitu, nodrošinot: - subsidētās sabiedriskā transporta biļetes, - darbinieku autobusus ar garantētu transportu mājup jeb kurā laikā, - mašīnu dalīšanas programmas, - variablas darba stundas, samazinot pīķa stundas braucējus.	Nē
Autostāvvietas : - ir iekļautas apkaimē, bet nedominē telpā un neietekmē velo, kājāmiešanas vai auto kustību, - sasniedzamā un pārredzamā attālumā no mājām, - netiek veidotas iekš-kvartālos lielākas par 0.8ha vai 20% teritorijas. 10% no tām atvēlētas alternatīvā transporta stāvvietai (auto dalīšanas klubiem, brauciena dalīšanas grupa), ne tālāk kā 60m attālumā no ieejas. - , kas ir piesaistītas mājai pārdod atsevišķi no apdzīvojamām, darba telpām. Iekš-kvartāla autostāvvietu ikmēneša cenai jābūt vienādai vai lielākai par ikmēneša sabiedriskā transporta cenu. - nodrošina vismaz vienu auto no ieviestas auto dalīšanas programmas, atrodas 400m kājāmiešanas attālumā no 50% ēku	Nē
Izstrādāts transporta sistēmas novērtējums, iesaistot pašvaldību un atbildīgo iestādi par ceļu projektēšanā un citas iestādes, ja nepieciešams	Nē
Konsultāciju ceļā ar iesaistītajām pusēm ir izstrādāts mobilitātes plāns apkaimei	Daļēji 2010. gadā LR Satiksmes Ministrija izstrādāja Rīgas un pierīgas Mobilitātes plānu, kurā kopējā Rīgas kontekstā skatīta arī Mūkusalas apkaime
KĀJĀMIEŠNA Mērķis: Nodrošināt kvalitatīvu, ērtu un drošu ielu struktūru vidi kājāmgājējiem	
Apkaimes ir nodrošināta laba iekšējā un ārējā savienotība pa drošiem un ērtiem gājēju ceļiem, ietvēm	Nē
90 % ielu ir nodrošinātas gājēju ietves abās ielas malās	Nē
Nodrošināts minimālais ietvju platums: mazumtirdzniecības zonā 2.5m, jauktas izmantošanas zonā 1.2m, citur ne mazāks kā 90cm	Daļēji
Daudz joslu ielām, bulvāriem ir nodrošinātas gājēju pārejas, ne retāk kā reizi 245m	Jā
Gājēju ceļos pilsētā, ir nodrošināts optimāls apgaismojums, drošas gājēju pārejas, ērta to izmantošana visiem lietotājiem	Daļēji

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
MOBILITĀTES INFRASTRUKTŪRA	
RITEŅBRAUKŠANA Mērķis: Nodrošināt kvalitatīvu un atbilstošu infrastruktūru, veicinot riteņbraukšanu kā ikdienas un brīvā laika pārvietošanās veidu.	
Droši un ērti veloceliņi savieno dzīvojamos rajonus ar kopienas lokālajiem centriem un apkārtni, un citiem veloceliņiem	Nē Neesošā veloinfrastruktūra Mūkusalā neveicina alternatīvu pārvietošanās veidu izmantošanu, bet gājēju ietves ne visur ir ierīkotas un to platumi dažviet neļauj brīvi izmainīties pat diviem pretim nākošiem cilvēkiem bez uzkāpšanas uz brauktuves
Veloceliņu maršruti savieno teritorijas pa īsāko ceļu un ir droši, ar drošām ceļu pārejām, labi apgaismoti, ar zīmēm, kas palīdz orientēties teritorijā, u.c. Tie ir veidoti pievilcīgi un patīkami lietošanā, lai veicinātu velobraukšanu un atturēt transportlīdzekļu lietošanu.	Nē
Veloceliņu maršruti tiek atdalīti no transportlīdzekļu un gājēju plūsmas vajadzības gadījumā zema ātruma ielās (zem 30km/h) riteņbraucēji var tikt integrēti ar transportlīdzekļiem uz vienas brauktuves.	Nē
Ir veikti pasākumi, piemēram skaidri izveidots marķējums, lai nodalītu riteņbraucēju un gājēju plūsmu gadījumos, ja riteņbraucēji un gājēji dala ietvi. Ja gājēji un riteņbraucēji dala vienu ietvi, bet segregācija nav iespējama, jānodrošina minimālais ietves platums 3m.	Nē
Krustojumi ir paredzēti, lai nodrošinātu to, ka riteņbraucējiem ir laba pārredzamība un tie ir redzami citiem satiksmes dalībniekiem. Riteņbraucējiem tiek dota priekšroka pie krustojumiem, piemēram, caur apstāšanās gaismas intervāliem un citām prioritātēm	Nē
Nodrošinātas riteņu novietnes pie ēkām, sasniedzot minimālos kritērijus: dzīvojamai platībai: - uz vienu 1-3istabu dzīvokli viena velosipēda novietne - uz vienu 4+ istabu dzīvokli divas velosipēdu novietnes Nedzīvojamai platībai: Līdz 500 lietotājiem – 1 novietne uz 10 lietotājiem 501-1000 lietotājiem – 1 novietne uz 15 lietotājiem 1001+ lietotāji – 1 novietne uz 20 lietotājiem Vai alternatīva – nodrošināt īstermiņa velo novietnes 2.5% apmērā no pīķa stundas apmeklētaju skaita vai ilgtermiņa velonovietnes 5% apmērā no darbinieku skaita.	Nē
Izstrādāta riteņbraukšanas attīstības koncepcija, konsultējoties ar iedzīvotājiem, pašvaldību un visām iesaistītajām pusēm	Nē
SABIEDRISKAIS TRANSPORTS Mērķis: Nodrošināt drošu, ērtu publiskā transporta infrastruktūru un sistēmu.	
Nodrošināta pieeja regulāram un ērtam sabiedriskajam transportam un centru vai pakalpojumu centriem un sabiedriskā transporta mezgliem (vilciens, autobuss, tramvajs, u.c.).	Jā
Pieturas ir sasniedzamas pa drošu un ērtu gājēju ceļu, ne tālāk kā 650m	Daļēji
Pieturai ir veidotai, lai vismaz no vienas puses tā pasargātu no vēja un lietus, ir nodrošināts apgaismojums un sēdvietas, kā arī velosipēdu novietnes, pieslēgšanas vietas, vismaz viena velosipēdu pieslēgšanas vietu katrā sabiedriskā transporta pieturā.	Daļēji Pieturvietas ir nodrošinātas ar apgaismojumu un sēdvietām, bet tajās nav pieejamas velosipēdu novietnes
Transporta kustības biežums no 60 – 320 reisi darbadienās un 40 – 200 reisi nedēļas nogalē	Daļēji Jelgavas ielā sabiedriskais transports iebrauc tik reti, ka cilvēkiem izdevīgāk ir doties uz attālākām pieturām Uzvaras bulvārī
Veikta sabiedriskā transporta izpēte un konsultācijas ar iedzīvotajiem un iesaistītajām pusēm, apzinot nepieciešamo infrastruktūru	Nē

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
TELPISKĀ STRUKTŪRA	
NOVIETOJUMS Mērķis: Apkaimes novietojums nodrošina iekšējo ārējo sasaisti un teritorijas ilgtspēju	
Apkaime ir novietota: - starp jau vēsturiski eksistējošu attīstību (*Infill site*) - blakus vēsturiski esošai attīstībai ar labu savienojamību. Vismaz 25% no teritorijas robežojas ar esošo apbūvi - blakus tranzīta koridoriem - blakus pakalpojumu centriem, kas atrodas kājāmiešanas sasniedzamā attālumā	Daļēji Apkaimes attīstība lielā mērā notikusi pašplūsmā, bez konkrētas attīstības vīzijas, attiecīgi kritērijs aizpildās daļēji, taču bez plānošanas rakstura. Apkaimes jaunceltnes veidojas starp vēsturiski eksistējošām būvēm, tā atrodas blakus tranzīta koridoriem – Mūkusalas iela, Vienības gatve, taču tikai daļēji atrodas blakus pakalpojumu centriem, kas būtu kājāmiešanas sasniedzamā attālumā. Teritorijas iekšienē pakalpojumu piedāvājuma klāsts nav pietiekošs.
Apkaimē ir pieejamas komunikācijas ūdens un notekūdeņu attīrīšanas sistēma, elektrība, u.c. Skat. (EKP4 Komunālie pakalpojumi).	Daļēji
Apkaime nodrošina degradēto un piesārņoto teritoriju attīstību	Nē Rīgas pilsētas pašvaldības degradēto objektu un teritoriju izvietojuma kartē, Mūkusalas teritorijā apzināta jaukta pielietojuma degradēta teritorija un ražošanas un noliktavu degradēta teritorija, taču šo teritoriju attīstība nav nodrošināta
KOMPAKTA ATTĪSTĪBA Mērķis: Veicināt kompaktu attīstību.	
Apkaimē ir nodrošināts kompakts infrastruktūras izkārtojums	Nē
Nodrošināta pakalpojumu un servisu pieejamība	Nē Mūkusalas teritorijā trūkst pārtikas un citu preču veikalu. Pašlaik teritorijā darbojas viens minitop veikals (darba laiks pielāgots biroju darba laikam). Teritorijas pieguļošajā teritorijā atrodas t/c Riga Plaza, taču tas nenodrošina pirmās nepieciešamības preču iegādes pieejamību visiem apkaimes iedzīvotājiem (ne cenu, ne lokācijas ziņā).
Apkaime ir veidota kompakti, nodrošinot pēc iespējas lielāku blīvumu	Nē
Dzīvojamo ēku teritorijām ir nodrošināta sabiedriskā transporta sasniedzamība 400m kājāmiešanas attālumā	Jā
TS3 JAUKTA IZMANTOŠANA Mērķis: Veicināt jauktas izmantošanas teritorijas, un nodrošināt to pieejamību dažādām sociālām, ekonomiskām grupām	
Nodrošināta piekļuve daudzveidīgai zemes izmantošanai un infrastruktūrai dažādām sociālām, ekonomiskām grupām	Nē
Nodrošināta mājokļu un pakalpojumu dažādība	Nē
Samazināts attālums starp dažādām zemes izmantošanām	Nē

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
VIDE	
ADAPTĀCIJA KLIMATA PĀRMAIŅĀM Mērķis: Nodrošināt elastību pret zināmām un iespējamām klimata pārmaiņām	
Ir apzinātas apkaimei raksturīgas zināmās un paredzamās klimata pārmaiņas, kas ietvert: pieaugošu temperatūru (ieskaitot siltuma salas efektu); plūdu riskus (skat. V Plūdu risku pārvaldība); laikapstākļu nestabilitāti; ietekmi uz ūdens resursiem, zemsedzes stāvokli; u.c.	Jā
Veiktas darbības, lai samazinātu: - siltumsalas efektu, ietekmei no neierastiem laikapstākļiem un ekstrēmām temperatūrā, - plūdu riska draudus un ietekmi uz ūdens resursiem, - ietekmi uz zemsedzes stāvokli,	Nē
Izstrādāts plāns kā pārvaldīt un samazināt klimata pārmaiņu riskus apkaimē	Nē
BIOLOGISKĀ UN EKOLOĢISKĀ KVALITĀTE Mērķis: Aizsargāt, saglabāt un izcelt bioloģiskās daudzveidības un ekoloģiskās vērtības	
Netiek apdraudēta apkaimes bioloģiskā un ekoloģiskā vērtība	Nē Kīleveina grāvis un tam piegulošā teritorija ir piesārņota un nekopta un līdz ar to netiek izmantota rekreācijai
80% no kokiem, krūmiem un lakstaugiem apkaimē ir teritorijai raksturīgas vietējās augu sugas, vai ekoloģiski piemērotas sugas, kā arī labiekārtošanai tiek izmantotas vietējās augu sugas	Daļēji
Koordinēta darbība teritorijā ilgtermiņā ir nodrošināt bioloģiskās daudzveidības palielināšanos	Jā
Izstrādāt ekoloģiskās ietekmes novērtējums, identificējot: - vērtīgos ekoloģiskos resursus (ieskaitot tos, kas var tikt ietekmēti attīstot teritoriju) un iespējamās ietekmes no apkaimes.	Nē
Ja teritorija ir sastopamas ekoloģiski nozīmīgas, apdraudētas sugas vai ekoloģiskās kopienas. Ir izstrādāts biotopa aizsardzības plāns saskaņā ar vietējo likumdošanu vai izstrādāts biotopa saglabāšanas plāns.	Nē
ZEMES RESURSU AIZSARDZĪBA UN ATJAUNOŠANA Mērķis: Zemes resursu aizsardzība un atjaunošana	
Saglabātas ekoloģiski nozīmīgas dabas un brīvās teritorijas, lauksaimniecībā izmantotas zemes	Daļēji
Notiek piesārņoto un degradēto teritoriju attīrīšana, sakopšana, attīstība	Nē
Veikta izpēte, apzinot piesārņotās grunts teritorijas, nosakot to piesārņotības pakāpi un riskus	Nē
Piesārņotām grunts teritorijām ir izstrādāta remidācijas stratēģija	Nē
ŪDENS OBJEKTU UN MITRĀJU AIZSARDZĪBA UN ATJAUNOŠANA Mērķis: Ūdens objektu un mitrāju aizsardzība un atjaunošana, vadoties pēc dabiskiem hidroloģijas procesiem	
Ir nodrošināta dabīgo ūdens objektu un mitrāju aizsardzība un atjaunošana	Daļēji
Saglabāta vai atjaunota dabīgā vietas hidroloģija	Daļēji
Nodrošināta laba ūdens kvalitāte	Daļēji
Atjaunojot vēsturiskās ekoloģiskās kopienas, ūdenstilpnes vai mitrājus, tās sastāv no augiem un hidroloģiskajām iezīmēm un biotopiem, kas ir raksturīgi šajā teritorijai	Nē
Ēkas ir novietotas ne tuvāk kā 15 m no dabīgajiem mitrājiem un ne tuvāk kā 30 m no dabīgām ūdens tilpnēm	Nē
Izstrādāts ilgtermiņa pārvaldības plāns esošajiem un atjaunotajiem biotopiem, ūdens objektiem, mitrājiem un to buferu zonām, tā izstrādē iesaistot kvalificētus biologus un profesionāļus	Nē
Veiktas darbības, kas samazina ūdens piesārņojumu no teritorijā veiktām darbībām	Daļēji

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
VIDE	
LIETUS ŪDENS PĀRVALDĪBA Mērķis: Nodrošināt lietus ūdens menedžmentu un atkārotu tā izmantošanu	
Ir nodrošināta lietus ūdens notece teritorijā, par pamatu ņemot dabiskos hidroloģiskos procesus	Nē
Ir nodrošināta lietus ūdens notece un menedžments, pielietojot ilgtspējīgas tehnoloģijas, tai skaitā: - mitraiņu, niedru dīķi, grāvji, ūdens filtrācijas grāvji, - infiltrācijas un ūdens aizturēšanas baseini, pazemes ūdens uzglabāšanas baseini, - porains vai ūdens caurlaidīgs zemes segums, - lietus ūdens infiltrēšanas sistēmas, - lietus ūdens savākšanas sistēmas, - zaļie jumti, - un citas ilgtspējīgas ūdens menedžmenta sistēmas.	Nē
Teritorijas infrastruktūras jumti un citas cietās virsmas platības ir paredzētas lietus ūdens ievākšanai un atkārtotai izmantošanai, atbilstoši teritorijas pieprasījumam	Nē
Lietus ūdens tiek otrreiz izmantots apkaimes nepieciešamībām	Nē
PLŪDU RISKU PĀRVALDĪBA Mērķis: Nodrošināt aizsardzību pret plūdu riskiem, samazināt sākotnējo noteci un applūšanas riskus	
Apkaime ir veidota un novietota tā, lai samazinātu teritorijas un pieguļošo teritoriju iespēju applūst	Nē
Samazināta virszemes ūdens notece un plūdu veidošanās, pielietojot ilgtspējīgus risinājumus	Nē Ir izstrādāts Daugavas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021. gadam.
Veiktas darbības izvairoties, mazinot un aizkavējot lietus notekūdeņu novadīšanu notekcaurulēs un ūdenstilpēs, tādējādi samazinot lokalizētu plūdu rašanos	Nē
Izstrādāta plūdu risku novērtējums un pārvaldības stratēģija	Jā
TROKŠŅU PIESĀRŅOJUMS Mērķis: Nodrošināt aizsardzību pret esošajiem un potenciālajiem trokšņu avotiem, tos mazinot un izolējot skaņu	
Ēku novietojums un orientācijas virziens apkaimē ir veidots, nodrošinot, ka ārējo trokšņu ietekme tiek samazināta līdz minimumam un iespējamie konflikti starp teritorijas iemītniekiem, lietotājiem tiek samazināti	Nē
Kvalificēta eksperta veikts trokšņu ietekmes novērtējums	Nē
Veiktas darbības trokšņu līmeņa samazināšanai	Nē
GAISMAS PIESĀRŅOJUMS Mērķis: Samazināt gaismas piesārņojumu un ar to radītās sekas cilvēkiem un savvaļas dzīvniekiem	
Apkaimē ir uzstādītas augstas efektivitātes ielu apgaismes ķermeņi ar ierobežotu augšupvērstu gaismas staru caurlaidību	Nē
Apkaimē ir uzstādītas augstas efektivitātes apgaismes ķermeņi ar ierobežotu augšupvērstu gaismas staru caurlaidību, teritorijas papildu apgaismojumam ārpus ielām	Nē
Veiktas darbības, lai samazinātu teritorijas gaismas piesārņojumu	Nē
Ir izstrādāts apgaismojuma plāns, norādot, ka gaismas piesārņojums tiks samazināts līdz minimumam	Nē

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
APBŪVE	
ESOŠO STRUKTŪRU IZMANTOŠANA Mērķis: Nodrošināt atkārtotu ēku un infrastruktūras izmantošanu, sekundāri materiālu reciklēšānu un pārstrādi, ņemot vērā esošos resursus un ieslēgto CO^2 ēkās un infrastruktūrā.	
Apkaimē tiek izmantotas esošās ēkas un infrastruktūra	Daļēji
Saglabātas jeb kuras ēkas un infrastruktūra ar nozīmīgu vēsturisko vērtību vai saistītās ēkas vēsturiskā rajonā, kā arī kultūrainavas.	Daļēji
Veikts esošās infrastruktūras un ēku novērtējums, apzinot izmantošanas, atjaunošanas un materiālu otrreiz izmantošanas iespējas.	Nē
Veikta nozīmīgo ēku atjaunošana un materiālu otrreizējo izmantošanu	Daļēji
SAMAZINĀTA APBŪVES IETEKME Mērķis: Samazinātas būvniecības tiešās un netiešās ietekmes	
Samazināta būvniecības ietekme uz ekoloģiskajām vērtībām	Nē
Tiek lietoti sertificēti zemas ietekmes materiāli	Nav informācijas
Ceļu būvniecībai tiek lietoti lokāli iegūti vai pārstrādāti materiāli	Nē
Tiek saglabātas un izmantotas esošās ēkas un infrastruktūra un otrreiz izmantoti materiāli	Jā
Izstrādāts erozijas un sedimentācijas plāns jeb kurai būvniecībai apkaimē	Nē
Veiktas darbības būvniecības ietekmes uz vidi un cilvēku samazināšanai	Nē
ILGTSPĒJĪGA BŪVNIECĪBA Mērķis: Veicināt ēku projektēšanu, būvniecību un uzturēšanu, izmantojot labo ilgtspējīgas būvniecības praksi. Veicināt ēku un projektu ilgtspējas sertifikāciju	
Ēkas un infrastruktūra ir veidota vadoties pēc labākās ilgtspējīgas būvniecības prakses piemēriem	Nē
Ēku projektu un esošu ēku ilgtspējas novērtēšanai ir lietotas ilgtspējīgas būvniecības novērtēšanas sistēmas, kā BREEAM, LEED, DGNB vai ekvivalents	Nav informācijas
Apkaimē ir vismaz viena atjaunota, jaunbūvēta, renovēta ēka (komerciālām ēkām vismaz 75% no platības), kura ir sertificēta ar trešās puses izvērtēšanas sistēmu ēkām, kā BREEAM, LEED, DGNB vai ekvivalentu.	Nav informācijas

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” turpinājums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
ENERĢIJA UN KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI	
KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI Mērķis: Viegla pieeja komunālajiem pakalpojumiem	
Nodrošināti nepieciešamies komunālie pakalpojumi: • elektrība • ūdens, notekūdeņi • telekomunikācijas, internets • Pēc nepieciešamības: • gāze	Jā
Nodrošināta centralizēta siltumapgāde un (ja nepieciešams) dzesēšana.	Daļēji Jelgavas ielas un Vienības gatves posmā izvietoti AS "Rīgas siltums" siltumtīkli, pārējā teritorijā individuāli risinājumi
Komunikāciju sadales tīkli ir novietoti vienā vietā, lai nodrošinātu ērtāku to apkalpošanu. Tie nav novietoti blakus publiskajai ārtelpai, ceļiem, ietvēm, parkiem.	Nē
Komunikāciju tīkliem ir paredzēta vieta jaunu nākotnes komunikāciju ievilkšanai.	Nav informācijas
ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA Mērķis: Samazināt atkritumu daudzumu, kas tiek apglabāts poligonos un veicināt atbilstoša bīstamo atkritumu apsaimniekošana. Nodrošinātas visa veida atkritumu šķirošanas iespējas	
Apkaimē ir nodrošināts vismaz viens iedzīvotājiem pieejams šķirošanas punkts, kurā ir iespēja šķirot papīru un kartonu, stiklu, plastmasu un metālu.	Nē
Apkaimē ir nodrošināts vismaz viens iedzīvotājiem pieejams ofisa un mājas kaitīgo atkritumu šķirošanas punkts, kas pieņem baterijas, nolietoto elektrotehniku, eļļas, spuldzes, u.c.	Nē
Apkaimē ir nodrošināts vismaz viens iedzīvotājiem pieejams kompostēšanas, organisko atkritumu savākšanas punkts	Nē
ILGTSPĒJĪGAS ENERĢIJAS TEHNOLOĢIJAS Mērķis: Veicināt atjaunojamas enerģijas piegādi un vietēju ražošanu	
Apkaimes enerģijas patēriņam tiek piegādāta enerģija, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem	Daļēji Tiek piegādāta arī dabasgāze, siltumenerģija, kas t.sk. ražota, izmantojot dabasgāzi
Apkaimē darbojas iekārtas, kas ražo enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem	Jā Galvenokārt malkas apkures iekārtas
Apkaimes infrastruktūras novietojums pieļauj saules enerģijas izmantošanu	Jā Apbūves blīvums un augstums un ēku savstarpējais novietojums nodrošina pietiekamu izsauļojumu un iespējas izvietot enerģijas ražošanas iekārtas
ENERGOEFEKTIVITĀTE Mērķis: Esošo ēku energoefektivitātes uzlabošana un jaunbūvējamo ēku augstāki energoefektivitātes rādītāji	
Veiktas darbības, lai samazinātu enerģijas patēriņu mājsaimniecībās un komercsektorā.	Daļēji Atsevišķās ēkās veikti energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi, bet liela daļa ēku, īpaši dzīvojamais fonds, joprojām ir energoneefektīvas
Veiktas darbības, lai samazinātu enerģijas patēriņu publiskajai infrastruktūrai (ielu apgaismojums, luksofori u.c.).	Nē
Kvalificēta speciālista izstrādāta enerģijas stratēģija.	Jā Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns viedai pilsētai 2014.-2020.g.
Enerģijas stratēģija nodrošina CO_2 izmešu samazināšanos apkaimē ar mērķi veicināt CO_2 neitrālu attīstību un tālākā nākotnē - CO_2 negatīvu attīstību.	Daļēji Minētas rīcības, lai nodrošinātu CO_2 neitrālu attīstību, taču CO_2 negatīva attīstība nav izvirzīta kā mērķis
ŪDENS RESURSU EFEKTĪVA IZMANTOŠANA Mērķis: Visa veida ūdens patēriņa samazināšana un pieejamības nodrošināšana	
Samazināts ūdens patēriņš infrastruktūras uzturēšanas vajadzībām	Nē
25% no notekūdeņiem ir reciklēti un atgriezti ūdens apritē	Nē
Iekštelpu ūdens patēriņš samazināts par 20% pret bāzes vērtību	Nē
Veiktas darbības ūdens piesārņojuma no notekūdeņiem samazināšanai	Nē

PIELIKUMI

1. pielikuma “Kvalitāšu kritēriji: Mūkusalas novērtējums” nobeigums

Kvalitāšu kritēriji, lielumi	Vai kritērijs izpildās Mūkusalas apkaimē (Jā/Nē/Daļēji)
ENERĢIJA UN KOMUNĀLIE PAKALPOJUMI	
EKONOMIKA	
EKONOMIKA Mērķis: Palielināt ekonomisko labklājību	
Attīstība nesamazina esošo nodarbinātības līmeni	Jā Attīstības rezultātā aug nodarbinātības līmenis
Jebkura infrastruktūra papildina un veicina esošās ekonomikas attīstību teritorijā. (var iekļaut transporta, komunikāciju, kopienas, tehnisko un industriālo infrastruktūru	Jā
Jebkura attīstība teritorijā veicina pozitīvu nodarbinātības palielināšanos reģionā un vietējā teritorijā, izveidojot jaunas darba vietas un / vai atbalstot / uzlabojot ieguvumus un / vai uzlabojot produktivitāti	Jā
Sadarbosies ar apmācību sniedzēju, tiek nodrošinātas mācību iespējas vietējiem iedzīvotājiem un uzņēmējiem. Kas var iekļaut: tehniskās koledžas, universitātes, augstākas izglītības iestādes, mācekļu programmas. Nav jāatrodas teritorijā.	Jā Mūkusalas teritorijā attīstās Latvijas Universitātes Dabas zinātņu centrs
Attīstot teritoriju plānos iekļaut investīciju piesaistes iespējas. Vecināt investīciju piesaisti, lietām, kas iztrūkst apkaimē.	Jā
Veikta ekonomiskā izpēte, skaidri apzinot nepieciešamības un iespējas, kā veicināt ekonomiskās situācijas uzlabošanos un ekonomisko labklājību apkaimē. (Apzinot vietējos uzņēmējus, nodarbinātības līmeni, iedzīvotāju specifiskās prasmes, ekonomiskās aktivitātes līmeni, pieejamo infrastruktūru, darba un mācību iespējas iedzīvotājiem, trūkstošo prasmju analīzi)	Jā
DARBA VIETU PIEEJAMĪBA Mērķis: Veicināt lokālu ekonomisko izaugsmi un darba vietas	
Pilsētas centru daļās, vismaz 30% no dzīvojamās platības atrodas 800m kājāmiešanas attālumā no darba vietām	Nē
Apkaimes uzturēšanas darbiem, vismaz 50% darbinieku ir no tuvējās apkārtnes	Jā
Celtniecībā, veicot rekonstrukciju, remontu, apkaimē, ir nodrošināti vismaz 10% no darbiniekiem ir no tuvējas teritorijas.	Nē
Nenotiek apkaimē piedāvāto darbavietu samazināšana	Nē
Apkaimē atbalsta lokāli raksturīgo, mantoto prasmju saglabāšanu un attīstību	Jā
Sadarbojoties ar mācību iestādēm, universitātēm nodrošināta prasmju attīstību teritorijā	Jā
INOVĀCIJA UN REĢIONĀLĀ PRIORITĀTE	
INOVĀCIJA Mērķis: Inovatīvi risinājumi esošo problēmu risināšanā un vides stāvokļa uzlabošanā	
Veiksmīgi ieviesti inovatīvi risinājumi esošo problēmu risināšanā un vides stāvokļa uzlabošanā, kas nav aplūkoti šajā kritēriju tabulā un sasniedz augstākus rādītājus vadoties un, pārspējot labās prakses piemērus	Nē
REĢIONĀLA PRIORITĀTE Mērķis: Risina ģeogrāfiski nozīmīgas vides, sociālās vienlīdzības un publiskās veselības prioritātes	
Tiek risināti ģeogrāfiski nozīmīgas vides, sociālās vienlīdzības un publiskās veselības prioritātes	Nē

PIELIKUMI

2. pielikums “SVID analīze”

	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Dzīvošana un mājokļi	• Savstarpēja pazīšanās; • Klusa vide dzīvojamā apbūves teritorijā, mazpilsētas atmosfēra pilsētas centrā; • Dabiskās, galvenokārt zilās, teritorijas; • Iedzīvotāju piederības sajūta; • Iedzīvotāji teritorijā dzīvo vairākās paaudzēs; • “Tukšo” teritoriju un ēku potenciāls; • Koka arhitektūra Buru ielā un daļēji Mūkusalas ielā.	• Ārējās vides kaitīgo apstākļu ietekme (troksnis un gaisa piesārņojums, īpaši Mūkusalas ielas tuvumā); • Slikts ēku tehniskais un vizuālais stāvoklis; • Nepietiekams inženiertehniskais nodrošinājums (notekūdeņu apsaimniekošana, siltumapgāde); • Sabiedriskā transporta kustība • Vietējo iedzīvotāju kopienas norobežotība no pārējiem Mūkusalas lietotājiem; • Neattīstīta sociālā infrastruktūra (nav pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes, veselības aprūpes iestādes u.c.); • Dzīvojamo platību trūkums; • Nekvalitatīva publiskā un privātā ārtelpa.	• Centra tuvums, ģeogrāfiskais novietojums; • Pieprasījums pēc mājokļiem; • Tuvējo apkaimju attīstība; • Globālie energoefektivitātes un CO_2 emisiju samazināšanas pasākumi.	• Politikas nostādnes (prioritāra citu nozaru/ funkciju attīstība); • Hidroloģiskie aspekti; • Uzņēmēju intereses (ne vienmēr atbilst plašākām sabiedrības interesēm); • Nekustamā īpašuma “burbulis”; • Rīgas pilsētas centra iztukšošanās un iedzīvotāju skaita pilsētā samazināšanās.
Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	• Centra tuvums; • Teritorijā izvietojušies konkurētspējīgi, inovatīvi uzņēmumi (Tele2, Atea, Delfi, 1a, Mūkusalas poligrāfijas grupa u.c.), kas nodrošina lielu skaitu darba vietu; • Uzņēmumu dažādība - biroji, rūpnieciski uzņēmumi, izklaides un atpūtas vietas, atsevišķi pakalpojumu sniedzēji; • “Tukšo” teritoriju un ēku potenciāls; • Atrodas stratēģiski svarīgu objektu tuvumā (LU DAC, LNB, Riga Plaza).	• Autostāvvietu nepietiekamība; • Strādājošie dzīvo ārpus teritorijas; • Pakalpojumu sniedzēju trūkums (piemēram, ēdināšanas uzņēmumi, skaistumkopšana); • Vāja sabiedriskā transporta tīkla sasaiste ar citām apkaimēm un Pierīgu.	• Starpnozaru sadarbība; • Saikne ar Eiropu (Rail Baltic); • Tehnoloģiju attīstība un inovācijas; • Lētāks darbaspēks nekā citviet ES; • Ekonomiskā izaugsme.	• Ekonomiskie procesi/ svārstības; • Darba stila maiņa (darba laika samazināšanās, elastīga darba organizācija); • Iedzīvotāju skaita samazināšanās Latvijā, sabiedrības novecošanās; • Kvalificēta darbaspēka trūkums.
Mācības	• Tuvumā augstākās izglītības iestādes; • Centra tuvums; • Izglītības funkcija ienāk neizmantotās teritorijās, tiek sakopta vide; • Gaidāma studentu skaita palielināšanās (jauna, ieinteresētā puse).	• Nav pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes; • Vāja sabiedriskā transporta sasaiste; • Studentu kā interešu turētāju klātbūtnei teritorijā ir sezonāls raksturs.	• Izglītības pieprasījuma pieaugums; • “Zināšanu koridora” tuvums; • Zināšanās balstīta ekonomika (ieguldījumi zinātnē, izglītībā, pētniecībā).	• Ekonomiskie procesi; • Politikas nostādnes (citas prioritātes finansēšanai); • Sociālie aspekti; • Mūkusala var nebūt gatava straujam studentu pieplūdumam, līdz ar to negūt labumu no tā.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” turpinājums

	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Mobilitāte	• Autotransporta infrastruktūra; • Ielu tīkla savienojumi ar citām Rīgas apkaimēm; • Elektrovadāma sabiedriskā transporta infrastruktūra; • Esošo transporta mezglu tuvums.	• Vāji attīstīta gājēju infrastruktūra; • Neesoša veloinfrastruktūra; • Tranzīta plūsmas; • Ielu kategoriju neatbilstība plānotajām; • Sabiedriskā transporta kustības nodrošinājums; • Sastrēgumi maksimuma stundās; • Autostāvvietu trūkums, taču vienlaikus lielas platības aizņem esošās autostāvvietas; • Kustības barjeras gājējiem (Kīleveina grāvis, Mūkusalas iela u.c.)	• *Rail Baltic* savienojuma mezgls; • Elektrovadāma sabiedriskā transporta pieprasījuma pieaugums; • Globālie transportlīdzekļu radīto emisiju samazināšanas pasākumi, “zaļā” transporta izmantošanas aktualizēšanās; • *“Walkable city”* trends, gājēju un velobraucēju lomas palielināšanās pilsētvidē.	• Finansējuma nepietiekamība visu infrastruktūras objektu uzturēšanai un atjaunošanai, jaunu objektu izbūvei; • Sabiedriskā transporta nepietiekama, lēna attīstība; • Augoša automobilizācija.
Kultūras vide/dzīvīgums	• Dažāda veida izklaides/atpūtas vietas (Drifta halle, Annas dārzs, Materia); • Universitātes rīkotās aktivitātes (Zinātnes nakts).	• Maz izklaides, brīvā laika pavadīšanas iespēju; • Liels uzņēmumu īpatsvars teritorijā, kas padara to apdzīvotu dienas laikā, bet vakaros tā iztukšojas; • Teritorijai nav savas identitātes; • Teritorija reti tiek izvēlēta kā galamērķis; • Trūkst “enkura” objektu; • Nav mijiedarbības starp dažādajām ieinteresētajām pusēm.	• Alternatīvo atpūtas/izklaides iespēju vērtības paaugstināšanās; • Dažādu radošo kvartālu aktualitāte Rīgā un pasaulē; • Centra tuvums, atrašanās vieta.	• Ekonomiskie procesi (iestājoties finansiālām grūtībām, mazāka uzmanība tiek pievērsta izklaides iespējām).
Zaļās teritorijas un publiski pieejama ārtelpa	• “Tukšo” teritoriju atdzīvināšana; • Plaša zilā struktūra (Daugava, Kīleveina grāvis).	• Nefunkcionāla publiskā ārtelpa; • Daudz nekoptu teritoriju (Kīleveina grāvis, apkārtējās teritorijas) • Apgrūtināta piekļuve krastmalai; • “Aizvērtas” ielas, pirmā stāva līmenī maz vai grūti pieejamas vietas; • Lielākā teritorijas daļa sastāv no privātīpašumiem, tāpēc pašvaldībai ir samērā maza ietekme (pakļauta privāto investoru	• Zaļo un zilo struktūru pieaugošā vērtība pilsētvidē; • Jaunu metožu izstrāde, kā atdzīvināt zilās un zaļās struktūras; • Pieaugoša sabiedrības vēlme izmantot publiskās ārtelpas dažādām aktivitātēm (piemēram, sporta, deju u.c. aktivitātes).	• Kā prioritāras var tikt noteiktas citu nozaru/ funkciju attīstības iespējas; • Piesārņojuma palielināšanās pilsētā; • Privātīpašumu attīstības plāni (zaļo teritoriju īpatsvaru un kvalitāti apdraud īpašnieku plāni, kas var to paredzēt tikai minimālā apjomā); • Nevienmērīga publiskās ārtelpas attīstība saistībā ar dažādām privātīpašnieku interesēm un iespējām tās attīstīt konkrētā laika posmā.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” turpinājums

Dzīvošana/ mājokļi

		Stiprās puses	Vājās puses
		• Savstarpēja pazīšanās; • Klusa vide dzīvojamā apbūves teritorijā, mazpilsētas atmosfēra pilsētas centrā; • Dabiskās, galvenokārt zilās, teritorijas; • Iedzīvotāju piederības sajūta; • Iedzīvotāji teritorijā dzīvo vairākās paaudzēs; • “Tukšo” teritoriju un ēku potenciāls; • Koka arhitektūra Buru ielā un daļēji Mūkusalas ielā.	• Ārējās vides kaitīgo apstākļu ietekme (troksnis un gaisa piesārņojums, īpaši Mūkusalas ielas tuvumā); • Slikts ēku tehniskais un vizuālais stāvoklis; • Nepietiekams inženiertehniskais nodrošinājums (notekūdeņu apsaimniekošana, siltumapgāde); • Sabiedriskā transporta kustība • Vietējo iedzīvotāju kopienas norobežotība no pārējiem Mūkusalas lietotājiem; • Neattīstīta sociālā infrastruktūra (nav pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes, veselības aprūpes iestādes u.c.); • Dzīvojamo platību trūkums; • Nekvalitatīva publiskā un privātā ārtelpa.
Iespējas	• Centra tuvums, ģeogrāfiskais novietojums; • Pieprasījums pēc mājokļiem; • Tuvējo apkaimju attīstība; • Globālie energoefektivitātes un CO_2 emisiju samazināšanas pasākumi.	• Mājokļu politiku veidot, respektējot esošos mājokļus un zaļās teritorijas; • Veidot funkcionālās saiknes ar apkārtējām teritorijām, kā arī veicināt dažādu teritoriju kopienu un biedrību sadarbību; • Izstrādājot attīstības plānus, ņemt labās prakses piemērus no citām apkaimēm un valstīm; • Līdzsvarota tukšo teritoriju attīstība, veidojot tajās mājokļus un/vai “mixed use” apbūvi.	• Paredzot jaunu apbūvi, nepieciešams sakārtot esošo inženierkomunikāciju sistēmu; • Infrastruktūras uzlabojumi, palielinoties mājokļu pieprasījumam; • Pārņemot prakses no globālajiem energoefektivitātes un CO_2 emisiju samazināšanas pasākumiem, iespējams samazināt ārējās vides kaitīgos apstākļus; • Sociālās infrastruktūras neesamību var risināt ģeogrāfiskais novietojums, izmantojot šos pakalpojumus tuvajās apkaimēs.
Draudi	• Politikas nostādnes (prioritāra citu nozaru/ funkciju attīstība); • Hidroloģiskie aspekti; • Uzņēmēju intereses (ne vienmēr atbilst plašākām sabiedrības interesēm); • Nekustamā īpašuma “burbulis”; • Rīgas pilsētas centra iztukšošanās un iedzīvotāju skaita pilsētā samazināšanās.	• Stiprināt iedzīvotāju līdzdarbību attiecībā pret politikas nostādnēm un uzņēmēju interesēm; • Izmantojot zaļo teritoriju potenciālu, kontrolēt hidroloģiskos procesus teritorijā; • Lai arī Mūkusala atrodas pilsētas centrā un tur novērojama iztukšošanās, pateicoties Mūkusalas piepilsētas atmosfērai dzīvojamā zonā, Mūkusala spēj piedāvāt pievilcīgu dzīves vietu, par ko liecina pieprasījums pēc dzīvojamām platībām.	• Ar inženiertehniskiem līdzekļiem kontrolēt hidroloģiskos apstākļus teritorijā, uzlabojot vides kvalitāti; • Pamatojot apkārtceļu un sabiedriskā transporta nepieciešamību Mūkusalā, samazināt transporta plūsmas; • Attīstīt sociālo infrastruktūru, lai radītu pievilcīgu vidi jauno ģimeņu veidošanai; • Veidot dialogu starp dažādiem teritorijas stakeholderiem, īpaši uzņēmējiem un iedzīvotājiem, lai kopīgi risinātu vajadzības (piemēram, pakalpojumu trūkums, sociālā infrastruktūra utt.); • Veidot publiskās un privātās partnerības fiziskās un sociālās infrastruktūras nodrošināšanai.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” turpinājums

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

		Stiprās puses	Vājās puses
		• Centra tuvums; • Teritorijā izvietojušies konkurētspējīgi, inovatīvi uzņēmumi (Tele2, Atea, Delfi, 1a, Mūkusalas poligrāfijas grupa u.c.), kas nodrošina lielu skaitu darba vietu; • Uzņēmumu dažādība - biroji, rūpnieciski uzņēmumi, izklaides un atpūtas vietas, atsevišķi pakalpojumu sniedzēji; • “Tukšo” teritoriju un ēku potenciāls; • Atrodas stratēģiski svarīgu objektu tuvumā (LU DAC, LNB, Riga Plaza).	• Autostāvvietu nepietiekamība; • Strādājošie dzīvo ārpus teritorijas; • Pakalpojumu sniedzēju trūkums (piemēram, ēdināšanas uzņēmumi, skaistumkopšana); • Vāja sabiedriskā transporta tīkla sasaiste ar citām apkaimēm un Pierīgu.
Iespējas	• Starpnozaru sadarbība; • Saikne ar Eiropu (Rail Baltic); • Tehnoloģiju attīstība un inovācijas; • Lētāks darbaspēks nekā citviet ES; • Ekonomiskā izaugsme.	• Klientu loka paplašināšana līdz ar *Rail Baltic* izbūvi; • Veicinot saikni ar Eiropu, iespēja iegūt jaunus finanšu resursus; • Konkurētspējīgu uzņēmumu veiksmīga darbība, kas veicina Mūkusalas atpazīstamību Eiropā; • Esošo uzņēmumu konkurētspējas stiprināšana Eiropā; • Pateicoties konkurētspējīgiem uzņēmumiem, kas jau ir teritorijā, veicināt Mūkusalas lomu ekonomikas attīstībā.	• Trūkstošās nozaru darba vietas tiek “aizpildītas” ar jaunu darba spēku, veicinot sasaisti ar blakus teritorijām un Eiropu; • Veicināt transporta saiknes izveidi ar Torņakalna staciju līdz ar cilvēku plūsmas palielināšanos; • Tehnoloģiju attīstība veicina teritoriāli un laikā elastīgu darba modeli, kas vienlaikus atrisinātu arī stāvvietu trūkumu.
Draudi	• Ekonomiskie procesi/ svārstības; • Darba stila maiņa (darba laika samazināšanās, elastīga darba organizācija); • Iedzīvotāju skaita samazināšanās Latvijā, sabiedrības novecošanās; • Kvalificēta darbaspēka trūkums.	• Uzņēmēju dažādība ļaus mazināt ekonomisko procesu ietekmi kopumā; • Iedzīvotāju skaita samazināšanās ziņā Mūkusala tās ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ un dažādo darba nozaru pārstāvniecības dēļ var likties pievilcīgāka esošajiem iedzīvotājiem, to izvēloties pār citām iespējamajām darba vietām; • Esošajiem uzņēmumiem nepieciešams veidot iekšējas apmācību programmas, lai paaugstinātu darbaspēka kvalifikāciju un konkurētspēju ar citiem uzņēmumiem gan Latvijā, gan Eiropā.	• Darba stila maiņa samazina sastrēgumu esamību un nepieciešamību pēc autostāvvietām; • Veidot kopā strādāšanas telpas un pēc iespējas dažādot uzņēmējdarbības veidus, lai darba stila maiņas rezultātā nerastos tukšas, nelietderīgi izmantotas telpas.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” turpinājums

Mācības

		Stiprās puses	Vājās puses
		• Tuvumā augstākās izglītības iestādes; • Centra tuvums; • Izglītības funkcija ienāk neizmantotās teritorijās, tiek sakopta vide; • Gaidāma studentu skaita palielināšanās (jauna, ieinteresētā puse).	• Nav pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes; • Vāja sabiedriskā transporta sasaiste; • Studentu kā interešu turētāju klātbūtnei teritorijā ir sezonāls raksturs.
Iespējas	• Izglītības pieprasījuma pieaugums; • “Zināšanu koridora” tuvums; • Zināšanās balstīta ekonomika (ieguldījumi zinātnē, izglītībā, pētniecībā).	• Sadarbība ar esošajiem uzņēmumiem, lai nodrošinātu studentus ar prakses vietām un padarītu tos par kvalificētu darbaspēku nākotnē; • Veidot zināšanu koridoru/sadarbības trijstūri starp LU, LNB un uzņēmējiem; • Universitāte kā kultūras dzīves veicinātājs var veidot Mūkusalas kā zinātņu centra identitāti.	• Pieaugot izglītības pieprasījumam, pašvaldībai spiediens veidot pirmsskolas izglītības iestādes; • Sadarbībā ar uzņēmējiem veidot prakses/darba vietas studentiem arī vasaras sezonā, lai mazinātu to klātbūtnes sezonālo raksturu.
Draudi	• Ekonomiskie procesi; • Politikas nostādnes (citas prioritātes finansēšanai); • Sociālie aspekti; • Mūkusala var nebūt gatava straujam studentu pieplūdumam, līdz ar to negūt labumu no tā.	• Pozicionēt izglītību kā vienu no tautsaimniecības attīstības virzītājspēkiem; • LU ne tikai izglītības funkcija, bet tā darbojas arī kā kultūras dzīves veicinātājs, līdz ar to var risināt arī sociālo aspektu jautājumus, kā arī iegūt lielāku nozīmi tieši kā būtisks interešu turētājs attiecībā pret politikas nostādnēm.	• Sezonālais raksturs var kalpot par iespēju platformu citām aktivitātēm, līdz ar to mazinot ekonomisko procesu negatīvo ietekmi; • Izmantot studentu skaita straujo pieaugumu, lai pozitīvi ietekmētu sociālo aspektu jautājumus, veidojot integrētu un sociāli dažādu vidi.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” turpinājums

Mobilitāte

		Stiprās puses	Vājās puses
		• Autotransporta infrastruktūra; • Ielu tīkla savienojumi ar citām Rīgas apkaimēm; • Elektrovadāma sabiedriskā transporta infrastruktūra; • Esošo transporta mezglu tuvums.	• Vāji attīstīta gājēju infrastruktūra; • Neesoša veloinfrastruktūra; • Tranzīta plūsmas; • Ielu kategoriju neatbilstība plānotajām; • Sabiedriskā transporta kustības nodrošinājums; • Sastrēgumi maksimuma stundās; • Autostāvvietu trūkums, taču vienlaikus lielas platības aizņem esošās autostāvvietas; • Kustības barjeras gājējiem (Kīleveina grāvis, Mūkusalas iela u.c.)
Iespējas	• *Rail Baltic* savienojuma mezgls; • Elektrovadāma sabiedriskā transporta pieprasījuma pieaugums; • Globālie transportlīdzekļu radīto emisiju samazināšanas pasākumi, “zaļā” transporta izmantošanas aktualizēšanās; • *“Walkable city”* trends, gājēju un velobraucēju lomas palielināšanās pilsētvidē.	• Pārdomāt sabiedriskā transporta maršrutus, lai uzlabotu piedāvājumu, akcentu liekot uz elektrotransportu.	• Aktualizējoties “*walkable city*” trendam, rastos spiediens attīstīt gājēju un velo infrastruktūru teritorijā; • Sakārtot transporta infrastruktūru, fokusējoties uz “zaļā transporta” izmantošanu, vienlaikus samazinot privātā transporta intensitāti Mūkusalas ielā, samazinot braukšanas joslu skaitu; • Barjeru nojaukšana, samazinot satiksmes intensitāti Mūkusalas ielā un radot iespējas šķērsot Kīleveina grāvi, veicinātu gājēju plūsmas teritorijā; • Nepieciešams veidot kvalitatīvu sabiedriskā transporta sasaisti un uzlabot infrastruktūru, lai neradītu pārlieku lielu slogu esošajai Mūkusalas infrastruktūrai.
Draudi	• Finansējuma nepietiekamība visu infrastruktūras objektu uzturēšanai un atjaunošanai, jaunu objektu izbūvei; • Sabiedriskā transporta nepietiekama, lēna attīstība; • Augoša automobilizācija.	• Esošie autotransporta mezgli mazina nepieciešamību pēc papildu finanšu līdzekļu ieguldīšanas, kas kalpo arī augošās autmobilizācijas koordinēšanai un novirzīšanai.	• Noteikt prioritāti tranzīta plūsmas novirzīšanai no Mūkusalas ielas; • Pārplānot sabiedrisko transportu atbilstoši pieprasījumam; • Attīstot gājēju un veloinfrastruktūru, samazināt automobilizācijas ietekmi uz infrastruktūru.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” turpinājums

Kultūras vide/dzīvīgums

		Stiprās puses	Vājās puses
		• Dažāda veida izklaides/atpūtas vietas (Drifta halle, Annas dārzs, Materia); • Universitātes rīkotās aktivitātes (Zinātnes nakts).	• Maz izklaides, brīvā laika pavadīšanas iespēju; • Liels uzņēmumu īpatsvars teritorijā, kas padara to apdzīvotu dienas laikā, bet vakaros tā iztukšojas; • Teritorijai nav savas identitātes; • Teritorija reti tiek izvēlēta kā galamērķis; • Trūkst “enkura” objektu; • Nav mijiedarbības starp dažādajām ieinteresētajām pusēm.
Iespējas	• Alternatīvo atpūtas/izklaides iespēju vērtības paaugstināšanās; • Dažādu radošo kvartālu aktualitāte Rīgā un pasaulē; • Centra tuvums, atrašanās vieta.	• Atrašanās vieta, centra tuvums veido vieglu teritorijas sasniedzamību, līdz ar to jau esošās izklaides/atpūtas vietas ir pieprasītas	• Dažādu radošo kvartālu attīstības trendi var veicināt arī Mūkusalas teritorijas attīstību šajā jomā, tādējādi palīdzot veidot teritorijas identitāti; • Alternatīvās izklaides/atpūtas vietas var veicināt teritorijas izmantojamības iespējas arī vakara stundās; • Palielinoties izklades/atpūtas vietu vērtībai, augtu arī kopējās brīvā laika pavadīšanas iespējas teritorijā, tās kļūtu daudzveidīgākas un pieejamākas dažāda vecuma cilvēkiem.
Draudi	• Ekonomiskie procesi (iestājoties finansiālām grūtībām, mazāka uzmanība tiek pievērsta izklaides iespējām).	• Tā kā izklaides/atpūtas vietas ir dažādu nozaru uzņēmumi, negatīvie ekonomiskie procesi šo funkciju var neietekmēt tik izteikti; • Nepieciešams attīstīt esošo izklaides un atpūtas vietu sniegtos pakalpojumus un popularizēt tos ārpus Mūkusalas robežām, piesaistot arī ārvalstu tūristus, tādā veidā mazinot ekonomiskos draudus.	• Veidojot atpūtas/izklaides vietas, tiek veicināta ekonomikas dažādošana, attīstot šo nozari, ekonomikas negatīvo procesu sekas tiktu izjustas mazākā mērā.

PIELIKUMI

2. pielikuma “SVID analīze” nobeigums

Zaļās teritorijas un publiski pieejama ārtelpa

		Stiprās puses	Vājās puses
		• “Tukšo” teritoriju atdzīvināšana; • Plaša zilā struktūra (Daugava, Kīleveina grāvis).	• Nefunkcionāla publiskā ārtelpa; • Daudz nekoptu teritoriju (Kīleveina grāvis, apkārtējās teritorijas) • Apgrūtināta piekļuve krastmalai; • “Aizvērtas” ielas, pirmā stāva līmenī maz vai grūti pieejamas vietas; • Lielākā teritorijas daļa sastāv no privātīpašumiem, tāpēc pašvaldībai ir samērā maza ietekme (pakļauta privāto investoru interesēm).
Iespējas	• Zaļo un zilo struktūru pieaugošā vērtība pilsētvidē; • Jaunu metožu izstrāde, kā atdzīvināt zilās un zaļās struktūras; • Pieaugoša sabiedrības vēlme izmantot publiskās ārtelpas dažādām aktivitātēm (piemēram, sporta, deju u.c. aktivitātes).	• Pieaugot zilo struktūru vērtībai, atdzīvināt Daugavas promenādi un veicināt tās sasaisti ar Mūkusalu; • Izmantojot dažādas metodes, lai atdzīvinātu zaļās un zilās struktūras, attīstīt potenciālās “tukšās” teritorijas, piedāvājot inovatīvus risinājumus to izmantošanai; • Tā kā zilo un zaļo struktūru vērtība ir pieaugoša, Mūkusalas “tukšās” teritorijas atdzīvināt tieši kā publiski pieejamas.	• Padarīt privāto un publisko ārtelpu funkcionālu un koptu; • Saistībā ar to, ka iedzīvotāju vidū arvien lielāku nozīmi un vērtību iegūst zaļās un zilās struktūras, parādītos spiediens, lai tiktu nodrošināta pieeja zilajām struktūrām, būtu sakoptas zaļās struktūras (t.sk. Kīleveina grāvis).
Draudi	• Kā prioritāras var tikt noteiktas citu nozaru/ funkciju attīstības iespējas; • Piesārņojuma palielināšanās pilsētā; • Privātīpašumu attīstības plāni (zaļo teritoriju īpatsvaru un kvalitāti apdraud īpašnieku plāni, kas var to paredzēt tikai minimālā apjomā); • Nevienmērīga publiskās ārtelpas attīstība saistībā ar dažādām privātīpašnieku interesēm un iespējām tās attīstīt konkrētā laika posmā.	• Izmantot tukšās teritorijas, radot jaunu, kvalitatīvu un zaļu publisko ārtelpu, tādējādi mazinot piesārņojuma ietekmi uz Mūkusalu un Mūkusalas negatīvo ietekmi uz piesārņojumu pilsētā; • Attīstot atpūtas iespējas Daugavas tuvumā, palielinātos arī potenciālās tūrisma iespējas teritorijā, līdz ar to tā kļūtu nozīmīga ekonomikas sastāvdaļa un būtu konkurētspējīga ar citām nozarēm.	• Veicināt īpašnieku un investoru izpratni par zaļo un zilo struktūru vērtību pilsētvidē, lai veicinātu to iekļaušanu turpmākos attīstības projektos; • Izmantot vajadzību teritorijas ne tikai kā zaļās un zilās struktūras, bet arī paredzēt to citām funkcijām, tādā veidā dažādojot teritorijas izmantojamību un palielinot tās vērtību, padarot konkurētspējīgāku ar citām nozarēm.

PIELIKUMI

3. pielikums “Planšetes”

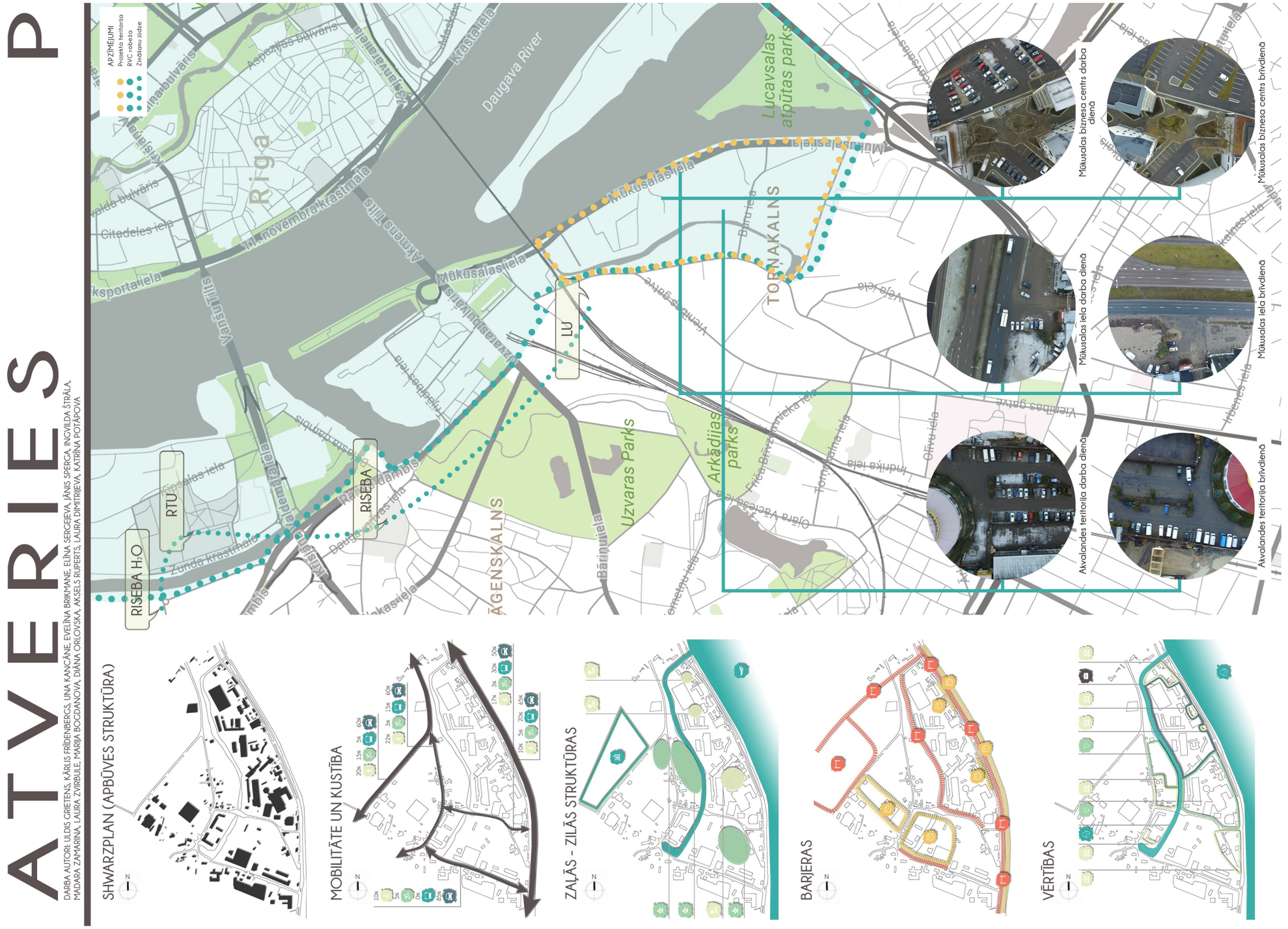

“Atveries pilsētai! Ļaujies pārsteigumam!”

I L S Ē T A I ! Ļ

Atveries pilsētai! Ļaujies pārsteigumam!"

Mūkusalā apziņa atveras. Šeit valda neierobežota IZTĒLE mijiedarbībā ar pilsētu, tehnoloģiju un cilvēku DEGSMI RADĪT. Tā ir vieta, kas veicina saskari, saiknē starp universitātēm un uzņēmumiem. Cilvēks ar Cilvēku – Cilvēks ar Pilsētu. Šeit pastaiga kļūst par ROTAĻU, jo zeme ir lava, un uzvar tikai tas, kurš augstāks par zemi! Šī ir vieta, kur ēnas atdzīvojas, kur ATKLĀT noslēpumu, kur SASNIEGT. Šeit pilsēta Tev uzdod jautājumu, un telpa pārtop par mīklu, ko risināt. Mūkusala apvieno Pārdaugavas identitāti un jauno. Mūkusala ir kā DARBNĪCA, kurā satiekas laiku apsteigt gribētāji, dabas cienītāji, zināšanu nesēji, azartiskie un riskētāji, un kopdarbībā šeit dzīvi sāk pārsteidzošas idejas.

Vīzija

Mūkusala ir vietzīme, ar kuru lepojas un kuras vārdu pasaulē nes tās iedzīvotāji, uzņēmēji studenti un citi radošie. Cilvēki šeit ir apvienojušies kopienā, kas sevi identificē ar dzīvošanu un strādāšanu Mūkusalā un domā saiknēs ar pasauli. Mūkusalas kopiena ir atvērta jaunajam, radoša un ambicioza. Cilvēki Mūkusalā ir virzītājspēks radošumam. Mūkusala ir Torņkalna un Pārdaugavas zināšanu tīkla vieta. Tā ir pilsētas telpa, kur caur uzņēmēju zināšanām un zinātni rodas inovatīvas pārmaiņas, tādējādi tā ir atslēga Rīgas izaugsmei un konkurētspējai.

Mūkusala ir vieta, kur satikties un darboties. Mūkusalas daudzveidīgās laika pavadīšanas iespējas vieno studentus, strādājošos un iedzīvotājus un aicina viesus. Te visos gadalaikos un visās diennakts stundās vienmēr ir dzīvīgums. Mūkusala ir Torņkalna apkaimes sala dārzā - ar zilām un zaļām telpām caurvīta vide, kur ilgtspējīga un elastīga arhitektūra mijiedarbojoties ar vides dizainu - parkiem, skvēriem, kanāliem un Daugavas promenādi, rada augstvērtīgu dzīves telpu, draudzīgu gan gājējiem, gan velobraucējiem, gan skrituļotājiem. Mūkusalas apbūves telpa pa vertikāli ietver brīvā laika, pakalpojumu, darba un mājošanas vajadzības, tā ir pakāpeniska - atvērta gaismai un ūdenim. Šo pamatfunkciju intensitāte Mūkusalas garumā ir dalīta ar priekšroku mājošanai dienvidos, publiskām funkcijām salas vidusdaļā un darbu ziemeļdaļā. Auto ir pazemē, autotransports apliec salu, tā ērti sasniedzama no tālākām Eiropas pilsētām. Mūkusalā nav mentālo un fizisko robežu, tā ir pašpietiekama un pievelkoša ar visām ikdienas funkcijām.

Mūkusalas ilgtspējības atslēga slēpjas esošo vērtību izcelšanā un jaunu radīšanā, nodrošinot kompaktu, multifunkcionālu un kvalitatīvu dzīves telpu, izmantojot ilgtspējīgus apbūves un mājokļu risinājumus. Videi draudzīgā apbūve ir mobila un transformējama, tādējādi radot mainīgām nākotnes cilvēku vajadzībām elastīgu, pielāgoties spējīgu urbāno telpu.

PIRMAIS ATTĪSTĪBAS POSMS

Izstrādāta REĢENERĀCIJAS programma.

Nodrošināts savienojums - DĒĻU iela.

Atdzīvinot teritoriju, kādreizējā AKVALANDE rod otro elpu caur pagaidu izmantošanu un funkcionē kā RADOŠUMA mezgls.

Uzsākts zaļo teritoriju REVITALIZĀCIJAS process.

OTRAIS ATTĪSTĪBAS POSMS

Īstenota REĢENERĀCIJAS programma.

Likvidēts DZELZCEĻA valnis.

AKVALANDES un FINIERA rūpnīcas teritoriju transformācija.

Cilvēkam DRAUDZĪGA Mūkusalas iela.

AUTOSTĀVVIETU transformācija.

TREŠAIS ATTĪSTĪBAS POSMS

CILVĒKAM draudzīga pilsētvide,

Teritorija funkcionē kā pilsētas RADOŠUMA un INOVĀCIJU centrs.

Plašas un daudzveidīgas PUBLISKĀS teritorijas.

Integrēta un ilgtspējīga LIETUSŪDENS pārvaldības sistēma.

FUNKCIONĀLAIS ZONĒJUMS

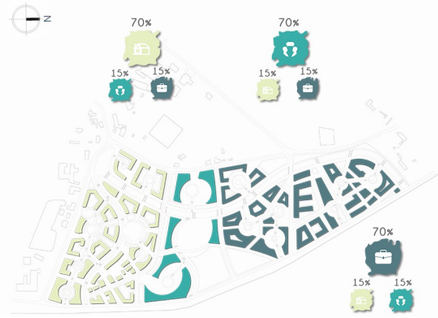

Teritoriju raksturo JAUKTA apbūve.

Tā veidota no trīs GALVENAJĀM funkcijām - dzīvojamā, publiskā un uzņēmumu zona.

Katru zonu papildina noteikts procents ar citām funkcijām.

Teritorija ir ilgtspējīga, pašpietiekama un KOMPAKTA.

ZAĻĀS - ZILĀS STRUKTŪRAS

Nodrošināta ūdens caurplūde KĪLEVEINĀ.

Zilo struktūru papildina LIETUSŪDENS pārvaldības sistēma.

Teritoriju veido kvalitatīva, cilvēkam droša, ar apstādījumiem bagāta publiskā ĀRTELPA.

MOBILITĀTE UN KUSTĪBA

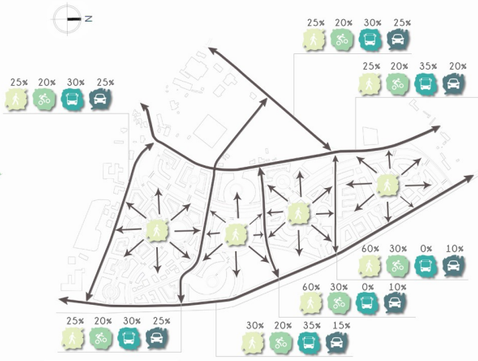

Teritorija draudzīga CILVĒKAM.

Auto braukšanas ātruma ierobežojums līdz 30 km/h.

Attīstīts SABIEDRISKĀ transporta tīklojums.

Nodrošināta VELOINFRASTRUKTŪRA.

Automašīnu PLŪSMAS tiek novirzītas ap Mūkusalu.

PIELIKUMI

3. pielikuma “Planšetes” turpinājums

PIELIKUMI
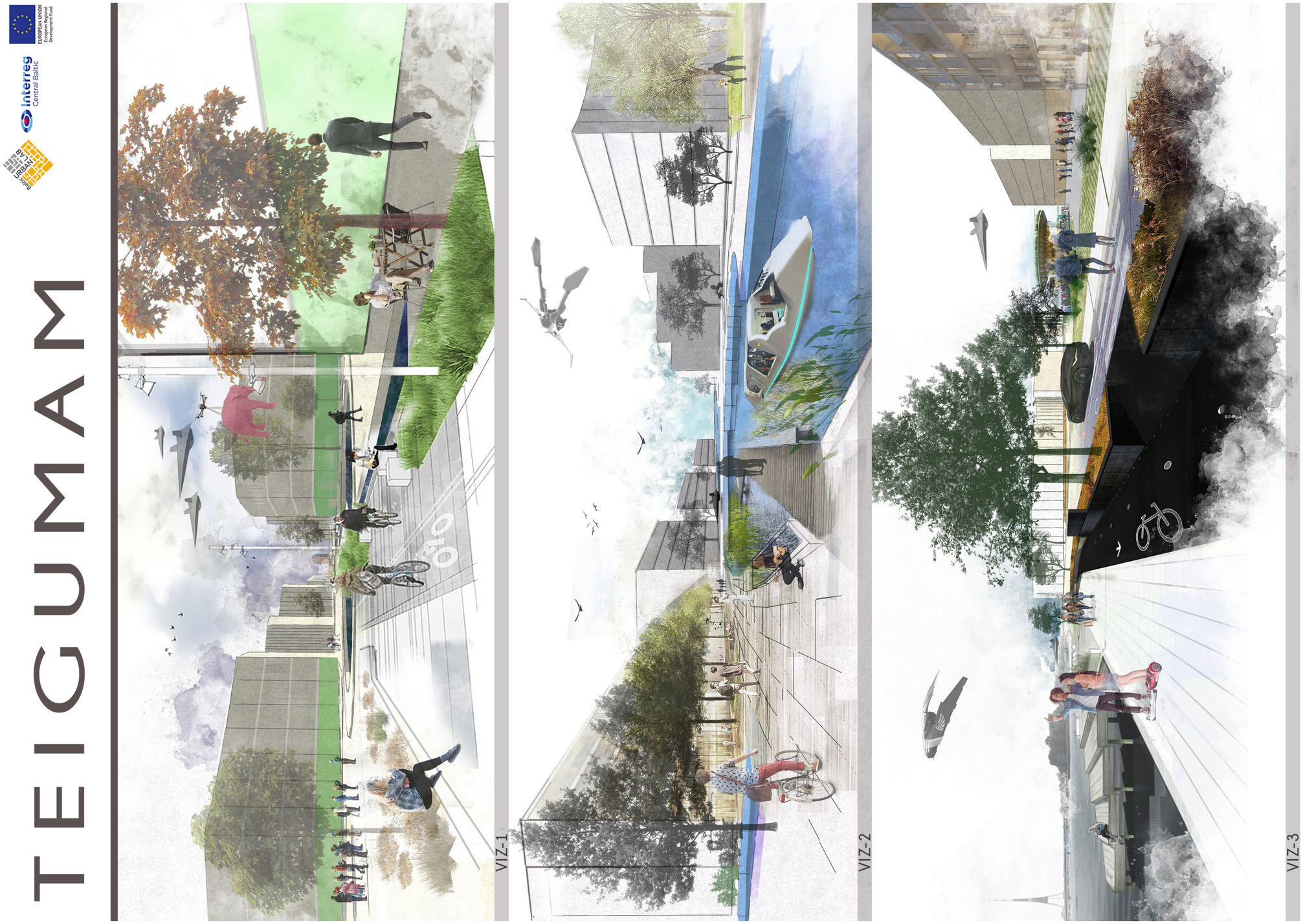
3. pielikuma “Planšetes” nobeigums